

БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 2592-VI від 07.10.2010, ВВР, 2011, № 10, ст.63

№ 2756-VI від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160

№ 2856-VI від 23.12.2010, ВВР, 2011, № 29, ст.272

№ 3172-VI від 05.04.2011, ВВР, 2011, № 40, ст.401

№ 3396-VI від 19.05.2011, ВВР, 2012, № 4, ст.11

№ 3612-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 12-13, ст.81

№ 3614-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 9, ст.63

№ 3668-VI від 08.07.2011, ВВР, 2012, № 12-13, ст.82

№ 3828-VI від 06.10.2011, ВВР, 2012, № 21, ст.204

№ 4318-VI від 12.01.2012, ВВР, 2012, № 39, ст.464}

{Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 4731-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.98

№ 4875-VI від 05.06.2012, ВВР, 2013, № 17, ст.154

№ 5059-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 25, ст.251

№ 5063-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 28, ст.298

№ 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, ст.243

№ 5081-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 30, ст.340

№ 5083-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 33, ст.435

№ 5204-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 31, ст.369

№ 5213-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 32, ст.413

№ 5290-VI від 18.09.2012, ВВР, 2013, № 41, ст.549

№ 5302-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.525

№ 5428-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 43, ст.619

№ 5463-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 4, ст.61

№ 5492-VI від 20.11.2012, ВВР, 2013, № 51, ст.716

№ 5496-VI від 20.11.2012, ВВР, 2014, № 1, ст.4

№ 5518-VI від 06.12.2012, ВВР, 2014, № 8, ст.90

№ 163-VII від 04.04.2013, ВВР, 2014, № 10, ст.109

№ 242-VII від 16.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.139

№ 398-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.254

№ 665-VII від 05.11.2013, ВВР, 2014, № 22, ст.782

№ 688-VII від 19.11.2013, *BBP*, 2014, № 22, *ст.789*
№ 719-VII від 16.01.2014, *BBP*, 2014, № 9, *ст.93*}

{Щодо втрати чинності Закону № 2592-VI від 07.10.2010 додатково див. Закон
№ 763-VII від 23.02.2014,
BBP, 2014, № 12, *ст.189*}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1210-VII від 15.04.2014, *BBP*, 2014, № 26, *ст.893*
№ 1588-VII від 04.07.2014, *BBP*, 2014, № 36, *ст.1183*
№ 1592-VII від 04.07.2014, *BBP*, 2014, № 36, *ст.1185*
№ 1621-VII від 31.07.2014, *BBP*, 2014, № 39, *ст.2006*
№ 1636-VII від 12.08.2014, *BBP*, 2014, № 43, *ст.2030*
№ 1697-VII від 14.10.2014, *BBP*, 2015, № 2-3, *ст.12*
№ 1698-VII від 14.10.2014, *BBP*, 2014, № 47, *ст.2051*
№ 71-VIII від 28.12.2014, *BBP*, 2015, № 7-8, № 9, *ст.55*
№ 79-VIII від 28.12.2014, *BBP*, 2015, № 12, *ст.76*
№ 80-VIII від 28.12.2014, *BBP*, 2015, № 5, *ст.37*
№ 118-VIII від 15.01.2015, *BBP*, 2015, № 10, *ст.60*
№ 176-VIII від 10.02.2015, *BBP*, 2015, № 16, *ст.107*
№ 212-VIII від 02.03.2015, *BBP*, 2015, № 16, *ст.116*
№ 288-VIII від 07.04.2015, *BBP*, 2015, № 24, *ст.172*
№ 313-VIII від 09.04.2015, *BBP*, 2015, № 25, *ст.189*
№ 328-VIII від 09.04.2015, *BBP*, 2015, № 26, *ст.221*
№ 416-VIII від 14.05.2015, *BBP*, 2015, № 28, *ст.253*
№ 437-VIII від 19.05.2015, *BBP*, 2015, № 30, *ст.275*
№ 486-VIII від 02.06.2015, *BBP*, 2015, № 30, *ст.286*
№ 491-VIII від 02.06.2015, *BBP*, 2015, № 30, *ст.288*
№ 542-VIII від 18.06.2015, *BBP*, 2015, № 32, *ст.316*
№ 595-VIII від 14.07.2015, *BBP*, 2015, № 37-38, *ст.366*
№ 666-VIII від 03.09.2015, *BBP*, 2015, № 45, *ст.405*
№ 700-VIII від 17.09.2015, *BBP*, 2015, № 46, *ст.425*
№ 714-VIII від 06.10.2015, *BBP*, 2015, № 46, *ст.429*
№ 732-VIII від 08.10.2015, *BBP*, 2015, № 49-50, *ст.450*
№ 791-VIII від 12.11.2015, *BBP*, 2015, № 52, *ст.484*
№ 836-VIII від 26.11.2015, *BBP*, 2016, № 1, *ст.10*
№ 837-VIII від 26.11.2015, *BBP*, 2016, № 1, *ст.11*
№ 914-VIII від 24.12.2015, *BBP*, 2016, № 5, *ст.52*
№ 918-VIII від 24.12.2015, *BBP*, 2016, № 6, *ст.57*
№ 928-VIII від 25.12.2015, *BBP*, 2016, № 5, *ст.54*
№ 937-VIII від 26.01.2016, *BBP*, 2016, № 8, *ст.77*
№ 1406-VIII від 02.06.2016, *BBP*, 2016, № 26, *ст.519*
№ 1509-VIII від 08.09.2016, *BBP*, 2016, № 42, *ст.702*
№ 1702-VIII від 20.10.2016, *BBP*, 2016, № 48, *ст.815*
№ 1759-VIII від 17.11.2016, *BBP*, 2016, № 52, *ст.867*
№ 1763-VIII від 17.11.2016, *BBP*, 2017, № 1, *ст.5*

№ 1789-VIII від 20.12.2016, *BBP*, 2017, № 2, *ст.26*
№ 1793-VIII від 20.12.2016, *BBP*, 2017, № 7-8, *ст.49*
№ 1794-VIII від 20.12.2016, *BBP*, 2017, № 2, *ст.27*
№ 1800-VIII від 21.12.2016, *BBP*, 2017, № 4, *ст.46*
№ 1801-VIII від 21.12.2016, *BBP*, 2017, № 3, *ст.31*
№ 1974-VIII від 23.03.2017, *BBP*, 2017, № 18, *ст.219*
№ 2011-VIII від 12.04.2017, *BBP*, 2017, № 22, *ст.254*
№ 2125-VIII від 11.07.2017, *BBP*, 2017, № 35, *ст.375*
№ 2150-VIII від 03.10.2017, *BBP*, 2017, № 44, *ст.393*
№ 2233-VIII від 07.12.2017, *BBP*, 2018, № 2, *ст.8*
№ 2241-VIII від 07.12.2017, *BBP*, 2018, № 2, *ст.9*
№ 2246-VIII від 07.12.2017, *BBP*, 2018, № 3-4, *ст.26*}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду
№ 7-р/2018 від 11.10.2018}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2621-VIII від 22.11.2018, BBP, 2019, № 2, ст.9
№ 2629-VIII від 23.11.2018, BBP, 2018, № 50, ст.400
№ 2646-VIII від 06.12.2018, BBP, 2019, № 4, ст.32
№ 74-IX від 12.09.2019, BBP, 2019, № 40, ст.216
№ 76-IX від 12.09.2019, BBP, 2019, № 40, ст.217
№ 283-IX від 12.11.2019, BBP, 2020, № 2, ст.7
№ 293-IX від 14.11.2019, BBP, 2020, № 6, ст.32
№ 294-IX від 14.11.2019, BBP, 2020, № 5, ст.31
№ 467-IX від 16.01.2020, BBP, 2020, № 29, ст.195}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду
№ 3-р/2020 від 27.02.2020}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду
№ 6-р/2020 від 26.03.2020}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 553-IX від 13.04.2020, BBP, 2020, № 19, ст.126
№ 642-IX від 02.06.2020, BBP, 2020, № 39, ст.301
№ 677-IX від 04.06.2020, BBP, 2020, № 42, ст.346
№ 704-IX від 16.06.2020, BBP, 2020, № 42, ст.352}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду
№ 10-р/2020 від 28.08.2020}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року

№ 1081-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 7, ст.54

№ 1082-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 16, ст.144

№ 1727-IX від 08.09.2021, ВВР, 2021, № 50, ст.398

№ 1813-IX від 19.10.2021, ВВР, 2021, № 52, ст.430

№ 1928-IX від 02.12.2021

№ 2042-IX від 15.02.2022

№ 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року

№ 2098-IX від 23.02.2022 - діє протягом трьох місяців

№ 2118-IX від 03.03.2022

№ 2127-IX від 15.03.2022

№ 2134-IX від 15.03.2022

№ 2192-IX від 14.04.2022

№ 2390-IX від 09.07.2022

№ 2619-IX від 21.09.2022

№ 2709-IX від 03.11.2022

№ 2710-IX від 03.11.2022

№ 3035-IX від 11.04.2023

№ 3278-IX від 27.07.2023}

{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення

Конституційного Суду

№ 7-р(І)/2023 від 13.09.2023}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення

Конституційного Суду

№ 7-р(І)/2023 від 13.09.2023}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3428-IX від 08.11.2023

№ 3460-IX від 09.11.2023}

*{Установити, що у 2024 році на період дії воєнного стану в Україні та протягом 30 днів з дня його припинення або скасування не застосовуються положення частин **десятої і одинадцятої** статті 23 цього Кодексу щодо бюджетних призначень головних розпорядників коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони, згідно із Законом **№ 3460-IX від 09.11.2023**}*

*{Щодо застосування окремих норм цього Кодексу додатково див. Закон **№ 553 від 13.04.2020**, з урахуванням змін, внесених Законом **№ 909-IX від 17.09.2020**}*

*{Установити, що у 2019 році положення **статті 24², пунктів 2 і 3 частини третьої статті 29, пункту 2¹ частини четвертої статті 30 і пункту 41 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення"** цього Кодексу застосовуються з урахуванням положень **пункту 7 статті 11, пункту 16 статті 14 і пункту 9 Прикінцевих положень Закону № 2629-VIII від 23.11.2018, згідно із Законом № 2629-VIII від 23.11.2018**}*

{У тексті Кодексу слова "Державне казначейство України" та "органи Державного казначейства України" у всіх відмінках замінено відповідно словами "Державна казначейська служба України" та "органи Державної казначейської служби України" у відповідному відмінку згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{У тексті Кодексу слова "Міністерство фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики" у відповідному відмінку; слова "Міністр фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки" у відповідному відмінку; слова "Державна казначейська служба України" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку; слова "органи Державної казначейської служби України" в усіх відмінках замінено словами "органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

{У тексті Кодексу слова "орган державної податкової служби України", "орган державної податкової служби", "орган податкової служби", "податковий орган" в усіх відмінках і числах замінено словами "орган доходів і зборів" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 242-VII від 16.05.2013}

{У тексті Кодексу:

слова "центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики" в усіх відмінках замінено словами "Міністерство фінансів України" у відповідному відмінку;

слова "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки" в усіх відмінках замінено словами "Міністр фінансів України" у відповідному відмінку;

після пункту 23¹ частини першої статті 2 слова "центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів" в усіх відмінках замінити словами "Казначейство України" у відповідному відмінку;

після частини першої статті 43 слова "орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів" в усіх відмінках і числах замінити словами "орган Казначейства України" у відповідному відмінку і числі

згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

{У тексті Кодексу слова "інвестиційна програма (проект)" в усіх відмінках і числах замінено словами "інвестиційний проект" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

{У тексті Кодексу слова "(обов'язкові платежі)" у всіх відмінках виключено згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{У тексті Кодексу:

після пункту 2¹ частини першої статті 2 слова "бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад" в усіх відмінках і числах замінено словами "бюджети об'єднаних територіальних громад" у відповідному відмінку і числі;

слово "інваліди" в усіх відмінках замінено словами "особи з інвалідністю" у відповідному відмінку, крім назви Фонду соціального захисту інвалідів у пункті 13² частини третьої статті 29 та підпункті "б" пункту 9 частини першої статті 87;

слово "діти-інваліди" в усіх відмінках замінено словами "діти з інвалідністю" у відповідному відмінку;

слова "інвалід війни" в усіх відмінках і числах замінено словами "особа з інвалідністю внаслідок війни" у відповідному відмінку і числі

згідно із Законом [№ 2233-VIII від 07.12.2017](#)}

{У тексті Кодексу слова "територіальна громада міста" в усіх відмінках і числах замінено словами "міська територіальна громада" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом [№ 1081-IX від 15.12.2020](#)}

Бюджетним кодексом України визначаються правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Розділ I.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Відносини, що регулюються Бюджетним кодексом України

1. Бюджетним кодексом України регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 2. Визначення основних термінів

1. У цьому Кодексі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) бюджет - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади

Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

2) бюджети місцевого самоврядування - бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, а також бюджети районів у містах (у разі утворення районних у місті рад);

{Пункт 2 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 2¹ частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

3) бюджетна класифікація - єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

4) бюджетна програма - сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

4¹) бюджетна пропозиція - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції до Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для досягнення цілей державної (регіональної) політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, та показників їх досягнення, на підставі відповідних орієнтовних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету на середньостроковий період;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

5) бюджетна система України - сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

6) бюджетне асигнування - повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

7) бюджетне зобов'язання - будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

7¹) бюджетне зобов'язання за державними деривативами - бюджетне зобов'язання, згідно з яким необхідно здійснити видатки на виплати за державними деривативами відповідно до умов їх розміщення протягом поточного бюджетного періоду та/або в майбутніх;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

8) бюджетне призначення - повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;

9) бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції до проекту бюджету на плановий бюджетний період з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для виконання покладених на нього функцій на середньостроковий період, на підставі відповідних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету;

{Пункт 9 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2646-VIII від 06.12.2018, № 2042-IX від 15.02.2022}

10) бюджетний процес - регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

11) бюджетні кошти (кошти бюджету) - належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету;

12) бюджетні установи - органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими;

12¹) боргове зобов'язання - зобов'язання позичальника перед кредитором за кредитом (позикою), що виникло внаслідок розміщення (емісії) боргових цінних паперів та/або укладання кредитних договорів;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

13) видатки бюджету - кошти, спрямовані на виконання бюджетних програм, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування;

{Пункт 13 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2042-IX від 15.02.2022}

14) витрати бюджету - видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів;

15) власні надходження бюджетних установ - надходження, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг, виконання робіт та цільових заходів, гранти, дарунки та благодійні внески, а також надходження від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності;

{Пункт 15 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013, № 293-IX від 14.11.2019}

15¹) гарантійне зобов'язання - зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання - резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

16) гарантований Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою борг - загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено місцевими гарантіями;

{Пункт 16 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

17) гарантований державою борг - загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено державними гарантіями;

{Пункт 16 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

18) головні розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до **статті 22** цього Кодексу отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень;

19) державне запозичення - операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету;

20) державний борг - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

20¹) державний інвестиційний проект - інвестиційний проект, що реалізується шляхом державного інвестування в об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 20¹ згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

20²) державні капітальні вкладення - капітальні видатки державного бюджету (надання кредитів з державного бюджету), що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів державної власності, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

21) дефіцит бюджету - перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

21¹) довгострокове зобов'язання за енергосервісом - зобов'язання за енергосервісним договором розпорядника бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні якого знаходиться об'єкт, щодо якого здійснюється закупівля енергосервісу, відповідно до якого необхідно здійснити платежі протягом майбутніх та/або поточного бюджетних періодів у межах суми скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (порівняно з видатками, які були б здійснені за відсутності енергосервісу);

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 21¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

21²) довгострокове зобов'язання у рамках державно-приватного партнерства - зобов'язання державного партнера за договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства згідно із [Законом України "Про державно-приватне партнерство"](#), відповідно до якого протягом поточного та/або майбутніх бюджетних періодів необхідно здійснити на користь приватного партнера передбачені зазначеним договором платежі (зокрема плату за експлуатаційну готовність). Для цілей цього Кодексу до таких довгострокових зобов'язань належать зобов'язання концесіодавця за концесійним договором, укладеним згідно із [Законом України "Про концесію"](#), щодо здійснення на користь концесіонера передбачених зазначеним договором платежів;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 21² згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

{Пункт 22 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

23) доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансфери, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

{Пункт 23 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3828-VI від 06.10.2011, № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013}

23¹) єдиний казначейський рахунок - рахунок, відкритий центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (далі - Казначейство України), у Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України, на якому консолідуються кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, кошти інших клієнтів, які відповідно до законодавства знаходяться на казначейському обслуговуванні (включаючи кошти, зараховані на єдиний рахунок).

{Абзац перший пункту 23¹ частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Термін "єдиний рахунок" вживається в цьому Кодексі у значенні, наведеному в Податковому кодексі України;

{Пункт 23¹ частини першої статті 2 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 23¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

24) закон про Державний бюджет України - закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

25) залишок бюджетних коштів - обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

26) інвестиційний проект - комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

26¹) квазіфіскальні операції - операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 26¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Пункт 27 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 28 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 29 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

30) кошторис - основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

31) кредитування бюджету - операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед

бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету). Для цілей цього Кодексу до кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі;

31¹) майно бюджетної установи - майно (у значенні, наведеному в [Цивільному кодексі України](#)), що належить до державної чи комунальної власності та закріплене за бюджетною установою відповідно до законодавства;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 31¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

32) міжбюджетні трансферти - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

33) місцеве запозичення - операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міської, селищної чи сільської територіальної громади кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міської, селищної чи сільської територіальної громади;

{Пункт 33 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2042-IX від 15.02.2022, № 3428-IX від 08.11.2023}

34) місцеві бюджети - бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

35) місцевий борг - загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської, селищної чи сільської територіальної громади з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

{Пункт 35 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

36) місцевий фінансовий орган - установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання прогнозів місцевих бюджетів, складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. Для цілей цього Кодексу орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів віднесено до місцевих фінансових органів;

{Пункт 36 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 5463-VI від 16.10.2012, № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

37) надходження бюджету - доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

37¹) обслуговування державного (місцевого) боргу - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 37¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

38) одержувач бюджетних коштів - суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

39) органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, - органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів, інших надходжень бюджету;

40) паспорт бюджетної програми - документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), та цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів;

{Пункт 40 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

41) платіж - виконання бюджетних, боргових, гарантійних чи податкових зобов'язань, що виникли в поточному або попередніх бюджетних періодах;

{Пункт 41 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

41¹) погашення державного (місцевого) боргу - операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або розміщення (емісії) боргових цінних паперів;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 41¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

42) програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

43) проект бюджету - проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

44) профіцит бюджету - перевищення доходів бюджету над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету);

45) рішення про місцевий бюджет - нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

46) розпис бюджету - документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

47) розпорядник бюджетних коштів - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом, довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства, середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я та здійснення витрат бюджету;

{Пункт 47 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 328-VIII від 09.04.2015, № 1081-IX від 15.12.2020, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

47¹) середньострокове зобов'язання за договорами на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг - зобов'язання відповідно до укладених договорів (контрактів) за напрямом використання коштів, визначеними **пунктами 1 і 2** частини третьої статті 24² цього Кодексу, згідно з яким необхідно здійснити платежі протягом поточного бюджетного періоду та/або середньострокового періоду в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України, та обсягу коштів державного дорожнього фонду (за такими напрямом), визначеного Бюджетною декларацією та/або програмними документами економічного і соціального розвитку;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 47¹ згідно із Законом № 283-IX від 12.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 677-IX від 04.06.2020}

47²) середньострокове зобов'язання у сфері охорони здоров'я - зобов'язання центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, за напрямом використання бюджетних коштів, закупівля за якими здійснюється спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, та/або зобов'язання особи, уповноваженої на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, в частині доведеного до неї переліку напрямів використання бюджетних коштів, у тому числі за договором керованого доступу, укладеним відповідно до законодавства, здійснити платежі протягом поточного бюджетного періоду та/або середньострокового періоду для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 47² згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

47³) середньострокове зобов'язання за договорами щодо забезпечення судноплавного стану внутрішніх водних шляхів та судноплавних шлюзів - зобов'язання відповідно до укладених договорів (контрактів) за напрямами використання коштів, визначеними **пунктами 2-5** частини третьої статті 24⁵ цього Кодексу, згідно з яким необхідно здійснити платежі протягом поточного бюджетного періоду та/або середньострокового періоду в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України, та обсягу коштів державного фонду внутрішніх водних шляхів, визначеного Бюджетною декларацією;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 47³ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

48) субвенції - міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

48¹) тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету - обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у Казначействі України, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів (спроможність своєчасно і в повному обсязі здійснювати платежі та розраховуватися за всіма зобов'язаннями) та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, загального фонду державного бюджету та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 48¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

48²) умовні зобов'язання - потенційні зобов'язання бюджету, що підтверджуються лише після настання чи ненастання певних подій у майбутньому;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 48² згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

49) управління бюджетними коштами - сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

49¹) управління державним (місцевим) боргом - сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 49¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

50) фінансовий норматив бюджетної забезпеченості - гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими

державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;

51) фінансування бюджету - надходження та витрати бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), зміна залишків бюджетних коштів, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету;

52) фінансові ризики - чинники (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції), що можуть призводити до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету, відповідно спричинити збільшення дефіциту бюджету та державного (місцевого) боргу порівняно з плановими бюджетними показниками.

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 52 згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 3. Бюджетний період

1. Бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Неприйняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України до 1 січня відповідного року не є підставою для встановлення іншого бюджетного періоду.

2. Відповідно до Конституції України бюджетний період для Державного бюджету України за особливих обставин може бути іншим, ніж передбачено частиною першою цієї статті.

Особливими обставинами, за яких Державний бюджет України може бути затверджено на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період, є:

- 1) введення воєнного стану;
- 2) оголошення надзвичайного стану в Україні.

3. У разі затвердження Державного бюджету України на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період місцеві бюджети мають бути затверджені на такий самий період.

4. Для середньострокового бюджетного планування середньостроковий період включає плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди.

{Статтю 3 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 4. Склад бюджетного законодавства

1. Бюджетне законодавство складається з:

- 1) Конституції України;
- 2) цього Кодексу;
- 2¹) Бюджетної декларації;

{Частина першу статті 4 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3) закону про Державний бюджет України;

4) інших законів, що регулюють бюджетні відносини, передбачених **статтею 1** цього Кодексу;

5) нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу та інших законів України, передбачених **пунктами 3 та 4** цієї частини статті;

{Офіційне тлумачення положення пункту 5 частини першої статті 4 див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012}

6) нормативно-правових актів органів виконавчої влади, прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених **пунктами 3, 4 та 5** цієї частини статті;

6¹) прогнозів місцевих бюджетів;

{Частина першу статті 4 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

7) рішень про місцевий бюджет;

8) рішень органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийнятих відповідно до цього Кодексу, нормативно-правових актів, передбачених **пунктами 3, 4, 5, 6 і 7** цієї частини статті.

На нормативно-правові акти та рішення, прийняті на підставі і на виконання вимог цього Кодексу, не поширюється дія законодавства щодо здійснення державної регуляторної політики та регуляторної діяльності.

{Частина першу статті 4 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

2. Бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України.

3. Якщо на ратифікацію подається міжнародний договір України, виконання якого потребує прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, що регулюють бюджетні відносини, проекти таких законів подаються на розгляд Верховної Ради України разом з проектом закону про ратифікацію і приймаються одночасно.

4. Розгляд законопроектів щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, здійснюється за особливою процедурою, визначеною **статтею 27** цього Кодексу.

5. Зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Бюджетного кодексу України.

{Статтю 4 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Глава 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ

Стаття 5. Структура бюджетної системи України

1. Бюджетна система України складається з:

- 1) державного бюджету;
- 2) місцевих бюджетів:
 - а) бюджету Автономної Республіки Крим;
 - б) обласних бюджетів;
 - в) районних бюджетів;
 - г) бюджетів місцевого самоврядування.

{Стаття 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

Стаття 6. Зведений бюджет

1. Зведений бюджет є сукупністю показників бюджетів, що використовуються для аналізу та прогнозування економічного і соціального розвитку держави.

2. Зведений бюджет України включає показники Державного бюджету України, зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та зведених бюджетів областей, міст Києва та Севастополя.

3. Зведений бюджет Автономної Республіки Крим включає показники бюджету Автономної Республіки Крим, районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування на території Автономної Республіки Крим.

{Частина третя статті 6 в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Абзац перший пункту 23¹ частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

4. Зведений бюджет області включає показники обласного бюджету, районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування на території цієї області.

{Частина четверта статті 6 в редакції Законів № 2233-VIII від 07.12.2017, № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина п'яту статті 6 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

6. Зведений бюджет міської територіальної громади, у складі якої утворені райони у місті, включає показники міського бюджету та бюджетів районів у місті (у разі утворення районних у місті рад).

{Частина шоста статті 6 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частину сьому статті 6 виключено на підставі Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

Стаття 7. Принципи бюджетної системи України

1. Бюджетна система України ґрунтується на таких принципах:

1) принцип єдності бюджетної системи України - єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, єдиною грошовою системою, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною бюджетною класифікацією, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності;

2) принцип збалансованості - повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період;

3) принцип самостійності - Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за бюджетні зобов'язання органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування. Органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування коштами відповідних місцевих бюджетів не несуть відповідальності за бюджетні зобов'язання одне одного, а також за бюджетні зобов'язання держави. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети;

4) принцип повноти - до складу бюджетів підлягають включенню всі надходження бюджетів та витрати бюджетів, що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

5) принцип обґрунтованості - бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

6) принцип ефективності та результативності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання публічних послуг при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

{Пункт 6 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

7) принцип субсидіарності - розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання публічних послуг до їх безпосереднього споживача;

{Пункт 7 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

8) принцип цільового використання бюджетних коштів - бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями;

9) принцип справедливості і неупередженості - бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

10) принцип публічності та прозорості - інформування громадськості з питань бюджетної політики, складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

{Пункт 10 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 8. Бюджетна класифікація

1. Бюджетна класифікація використовується для складання і виконання державного та місцевих бюджетів, звітування про їх виконання, здійснення контролю за фінансовою діяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших розпорядників бюджетних коштів, проведення фінансового аналізу в розрізі доходів, організаційних, функціональних та економічних категорій видатків, кредитування, фінансування і боргу, а також для забезпечення загальнодержавної і міжнародної порівнянності бюджетних показників. Бюджетна класифікація є обов'язковою для застосування всіма учасниками бюджетного процесу в межах бюджетних повноважень.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики (далі - Міністерство фінансів України), затверджує бюджетну класифікацію, зміни до неї та інформує про це Верховну Раду України.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3. Бюджетна класифікація має такі складові частини:

- 1) класифікація доходів бюджету;
- 2) класифікація видатків та кредитування бюджету;
- 3) класифікація фінансування бюджету;
- 4) класифікація боргу.

Стаття 9. Класифікація доходів бюджету

1. Доходи бюджету класифікуються за такими розділами:

- 1) податкові надходження;
- 2) неподаткові надходження;
- 3) доходи від операцій з капіталом;
- 4) трансферти.

2. Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори.

3. Неподатковими надходженнями визнаються:

- 1) доходи від власності та підприємницької діяльності;
- 2) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності;
- 2¹) власні надходження бюджетних установ;

{Частина третю статті 9 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

3) інші неподаткові надходження.

4. Трансферти - кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Стаття 10. Класифікація видатків та кредитування бюджету

1. Видатки та кредитування бюджету класифікуються за:

- 1) бюджетними програмами (програмна класифікація видатків та кредитування бюджету);
- 2) ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація видатків та кредитування бюджету);
- 3) функціями, з виконанням яких пов'язані видатки та кредитування бюджету (функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету).

2. Програмна класифікація видатків та кредитування бюджету використовується у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Програмна класифікація видатків та кредитування державного бюджету (місцевого бюджету) формується Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом) за пропозиціями, поданими головними розпорядниками бюджетних коштів під час складання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) у бюджетних запитах, при цьому визначається шляхом розподілу видатків та кредитування державного бюджету (місцевого бюджету) за бюджетними програмами у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) і може бути уточнена під час виконання

державного бюджету (місцевого бюджету) при внесенні змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) та у разі застосування положень **частини шостої** статті 23 та **частини другої** статті 24 цього Кодексу.

{Абзац перший частини другої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Програмна класифікація видатків та кредитування місцевого бюджету формується з урахуванням типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету, яка затверджується Міністерством фінансів України.

{Абзац третій частини другої статті 10 виключено на підставі Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

3. Відомча класифікація видатків та кредитування бюджету містить перелік головних розпорядників бюджетних коштів для систематизації видатків та кредитування бюджету за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів. При цьому відомча класифікація видатків та кредитування державного бюджету додатково містить перелік головних розпорядників коштів державного бюджету для систематизації загальнодержавних видатків та кредитування бюджету (що передбачають насамперед виконання заходів з реалізації державної політики за участю інших органів влади) за ознакою головного розпорядника коштів державного бюджету.

{Абзац перший частини третьої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

На основі відомчої класифікації видатків та кредитування бюджету Казначейство України складає та веде єдиний реєстр розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів.

Головні розпорядники бюджетних коштів визначають мережу розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням вимог щодо формування єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів та даних такого реєстру.

4. Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету має такі рівні деталізації:

1) розділи, в яких систематизуються видатки та кредитування бюджету, пов'язані з виконанням функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування;

2) підрозділи та групи, в яких конкретизуються видатки та кредитування бюджету на виконання функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування.

5. Видатки бюджету класифікуються за економічною характеристикою операцій, що здійснюються при їх проведенні (економічна класифікація видатків бюджету).

За економічною класифікацією видатків бюджету видатки бюджету поділяються на поточні та капітальні.

6. Класифікація кредитування бюджету систематизує кредитування бюджету за типом позичальника та поділяє операції з кредитування на надання кредитів з бюджету і повернення кредитів до бюджету.

7. У складі витрат (видатків) бюджету виділяються витрати (видатки) споживання і витрати (видатки) розвитку відповідно до бюджетної класифікації.

Стаття 11. Класифікація фінансування бюджету

1. Класифікація фінансування бюджету містить джерела отримання фінансових ресурсів, необхідних для покриття дефіциту бюджету, і напрями витрачання фінансових ресурсів, що утворилися в результаті профіциту бюджету. Витрати на погашення боргу належать до складу фінансування бюджету.

2. Фінансування бюджету класифікується за:

- 1) типом кредитора (за категоріями кредиторів або власників боргових зобов'язань);
- 2) типом боргового зобов'язання (за засобами, що використовуються для фінансування бюджету).

Стаття 12. Класифікація боргу

1. Класифікація боргу систематизує інформацію про всі боргові зобов'язання держави, Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської територіальної громади.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2. Борг класифікується за типом кредитора та за типом боргового зобов'язання.

Стаття 13. Складові частини бюджету

1. Бюджет може складатися із загального та спеціального фондів.

2. Складовими частинами загального фонду бюджету є:

1) всі доходи бюджету, крім тих, що призначені для зарахування до спеціального фонду бюджету;

2) всі видатки бюджету, що здійснюються за рахунок надходжень загального фонду бюджету;

3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету без визначення цільового спрямування та надання кредитів з бюджету, що здійснюється за рахунок надходжень загального фонду бюджету);

4) фінансування загального фонду бюджету.

3. Складовими частинами спеціального фонду бюджету є:

1) доходи бюджету (включаючи власні надходження бюджетних установ), які мають цільове спрямування;

2) видатки бюджету, що здійснюються за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету (у тому числі власних надходжень бюджетних установ);

3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету з визначенням цільового спрямування та надання кредитів з бюджету, що здійснюється за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету);

4) фінансування спеціального фонду бюджету.

4. Власні надходження бюджетних установ отримуються додатково до коштів загального фонду бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету. При цьому надходження бюджетних установ у вигляді майна (активів) в натуральній формі, отримане від інших бюджетних установ, які відповідно до законодавства виконують функції з управління об'єктами державної (комунальної) власності, у межах відповідного бюджету, не є власними надходженнями таких бюджетних установ.

{Абзац перший частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Власні надходження бюджетних установ поділяються на такі групи:

перша група - надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;

{Абзац третій частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013}

друга група - інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

У складі першої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю;

підгрупа 2 - надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності;

підгрупа 3 - плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до [Закону України "Про оренду державного та комунального майна"](#);

{Абзац восьмий частини четвертої статті 13 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

підгрупа 4 - надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна).

У складі другої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - благодійні внески, гранти та дарунки;

підгрупа 2 - надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб;

{Абзац дванадцятий частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 293-IX від 14.11.2019}

підгрупа 3 - надходження, що отримують державні і комунальні заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право; надходження, що отримують державні і комунальні заклади фахової передвищої та вищої освіти, наукові установи та заклади культури як відсотки, нараховані на залишок коштів на поточних рахунках, відкритих у банках державного сектору для розміщення власних надходжень, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти.

{Абзац тринадцятий частини четвертої статті 13 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Абзац чотирнадцятий частини четвертої статті 13 виключено на підставі Закону № 76-IX від 12.09.2019}

підгрупа 4 - 30 відсотків дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майнові права інтелектуальної власності, виключні майнові права на які належать державним науковим установам (крім державних наукових установ оборонно-промислового комплексу), державним університетам, академіям, інститутам;

{До частини четвертої статті 13 включено абзац чотирнадцятий згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

Власні надходження бюджетних установ використовуються (з урахуванням **частини дев'ятої статті 51** цього Кодексу) на:

покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (за рахунок надходжень підгрупи 1 першої групи);

організацію додаткової (господарської) діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 2 першої групи);

утримання, облаштування, ремонт та придбання майна бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 3 першої групи);

ремонт, модернізацію чи придбання нових необоротних активів та матеріальних цінностей, покриття витрат, пов'язаних з організацією збирання і транспортування відходів і брухту на приймальні пункти (за рахунок надходжень підгрупи 4 першої групи);

господарські потреби бюджетних установ, включаючи оплату комунальних послуг і енергоносіїв (за рахунок надходжень підгруп 2 і 4 першої групи);

організацію основної діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгруп 1, 3 і 4 другої групи);

{Абзац двадцять перший частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 76-IX від 12.09.2019, № 3035-IX від 11.04.2023}

виконання відповідних цільових заходів (за рахунок надходжень підгрупи 2 другої групи).

5. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

6. Підставою для рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради про створення спеціального фонду у складі місцевого бюджету може бути виключно цей Кодекс та закон про Державний бюджет України.

7. Передача коштів між загальним та спеціальним фондами бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом внесення змін до закону про Державний бюджет України, прийняття рішення про місцевий бюджет або про внесення змін до нього (крім випадку, передбаченого [частиною другою статті 57](#) цього Кодексу).

8. Платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету (з дотриманням вимог [частини другої статті 57](#) цього Кодексу), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

9. Створення позабюджетних фондів органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами не допускається. Відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів (включаючи власні надходження бюджетних установ) органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами забороняється, крім випадків, передбачених [частиною восьмою статті 16](#) та [частиною другою статті 78](#) цього Кодексу, а також крім розміщення закордонними дипломатичними установами України бюджетних коштів на поточних рахунках іноземних банків, розміщення на поточних рахунках у банках державного сектору власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України, розміщення закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України, якщо таким закладам законом надано відповідне право, та розміщення на рахунках банків надходжень, визначених [пунктом 1](#) частини третьої статті 15, [пунктом 13](#) частини третьої статті 29 та [пунктом 12](#) частини першої статті 69¹ цього Кодексу, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина дев'ята статті 13 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2646-VIII від 06.12.2018, № 293-IX від 14.11.2019}

10. Звітні показники щодо бюджетного відшкодування податку на додану вартість, планові і звітні показники щодо повернення кредитів до бюджету, погашення боргу, розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та інші відповідні показники, визначені Міністерством фінансів України, обов'язково відображаються з від'ємним значенням.

{Частина десята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Глава 3. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ (ДЕФІЦИТ, ПРОФІЦИТ) ТА ДЕРЖАВНИЙ (МІСЦЕВИЙ) БОРГ

Стаття 14. Дефіцит та профіцит бюджету, залишок бюджетних коштів

1. Затвердження бюджету з дефіцитом дозволяється у разі наявності обґрунтованих джерел фінансування бюджету з урахуванням особливостей, визначених **статтею 72** цього Кодексу.

{Дію абзацу другого частини першої статті 14 зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} {Дію абзацу другого частини першої статті 14 зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} {Дію абзацу другого частини першої статті 14 зупинено на 2022 рік згідно із Законом № 1928-IX від 02.12.2021} {Дію абзацу другого частини першої статті 14 зупинено на 2021 рік згідно із Законом № 1082-IX від 15.12.2020} Визначений Бюджетною декларацією показник дефіциту державного бюджету на кожен рік середньострокового періоду не може перевищувати 3 відсотки прогнозного номінального обсягу валового внутрішнього продукту України на відповідний рік.

{Частину першу статті 14 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Дію абзацу третього частини першої статті 14 зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} {Дію абзацу третього частини першої статті 14 зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} {Дію абзацу третього частини першої статті 14 зупинено на 2022 рік згідно із Законом № 1928-IX від 02.12.2021} {Дію абзацу третього частини першої статті 14 зупинено на 2021 рік згідно із Законом № 1082-IX від 15.12.2020} Граничний обсяг дефіциту державного бюджету, визначений законом про Державний бюджет України, не може перевищувати визначений Бюджетною декларацією показник дефіциту державного бюджету на відповідний бюджетний період.

{Частину першу статті 14 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Профіцит бюджету затверджується з метою погашення боргу, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та придбання цінних паперів з урахуванням особливостей, визначених **статтею 72** цього Кодексу.

3. Оборотний залишок бюджетних коштів - частина залишку коштів загального фонду відповідного бюджету, яка утворюється для покриття тимчасових касових розривів.

Оборотний залишок бюджетних коштів встановлюється у розмірі не більше 2 відсотків планових видатків загального фонду бюджету і затверджується у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет).

На кінець бюджетного періоду оборотний залишок бюджетних коштів має бути збережений у встановленому розмірі.

4. Перевищення залишку коштів загального фонду бюджету над оборотним залишком бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду становить вільний залишок бюджетних коштів, який використовується на здійснення витрат бюджету згідно із законом про Державний бюджет України та/або змінами до нього (змінами до рішення про місцевий бюджет).

Стаття 15. Джерела фінансування бюджету

1. Джерелами фінансування бюджету є:

- 1) кошти від державних (місцевих) внутрішніх та зовнішніх запозичень;
- 2) кошти від приватизації державного майна (включаючи інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації) - щодо державного бюджету;
- 3) повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;
- 4) вільний залишок бюджетних коштів з дотриманням умов, визначених цим Кодексом, включаючи залишок коштів державного бюджету, сформований за рахунок понадпланових державних запозичень, здійснених у попередньому бюджетному періоді відповідно до частини одинадцятої статті 16 цього Кодексу;

{Пункт 4 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

5) тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунка.

{Частину першу статті 15 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2. *{Дію частини другої статті 15 тимчасово зупинено - див. пункт 53 розділу VI} Джерелом фінансування бюджету не можуть бути емісійні кошти Національного банку України.*

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині фінансування є:

- 1) кредити (позики), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів;

{Пункт 1 частини третьої статті 15 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

1¹) 70 відсотків надходжень від приватизації майна установ виконання покарань і слідчих ізоляторів, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, та безпосередньо не забезпечують виконання встановлених для них законодавством завдань і функцій;

{Частину третю статті 15 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

- 2) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

{Статтю 15 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

4. У разі зменшення обсягу джерел фінансування державного бюджету певного типу порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, збільшення обсягу джерел фінансування державного бюджету іншого типу з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту державного бюджету.

{Статтю 15 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Стаття 15¹. Управління державним боргом та гарантованим державою боргом

1. Управління державним боргом та гарантованим державою боргом здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну бюджетну політику у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом (далі - Боргове агентство України). Діяльність Боргового агентства України спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, або особи, яка виконує його обов'язки (далі - Міністр фінансів України).

2. Міністерство фінансів України здійснює контроль за управлінням державним боргом та гарантованим державою боргом, забезпечуючи визначення організаційно-методологічних засад здійснення такого управління і систематичне проведення аналізу результатів та ефективності такого управління.

Рахункова палата не менше ніж один раз на три роки здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) діяльності Боргового агентства України в частині управління державним боргом та гарантованим державою боргом.

3. Боргове агентство України готує щорічний звіт про результати управління державним боргом та гарантованим державою боргом і оприлюднює такий звіт на своєму офіційному сайті не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

{Кодекс доповнено статтею 15¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Стаття 16. Здійснення державних (місцевих) запозичень та управління державним (місцевим) боргом

{Назва статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Державні запозичення здійснюються в межах, визначених законом про Державний бюджет України (крім випадків, передбачених **частиною четвертою статті 15** цього Кодексу, **абзацом першим частини сьомої та абзацом першим частини одинадцятої цієї статті**), з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду (крім випадків, передбачених **частиною четвертою статті 15** цього Кодексу та **абзацом першим частини одинадцятої цієї статті**).

{Абзац перший частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5302-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Право на здійснення державних внутрішніх та зовнішніх запозичень належить державі в особі Голови Боргового агентства України або особи, яка виконує його обов'язки (далі - Голова Боргового агентства України), за дорученням Міністра фінансів України.

{Абзац другий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012, № 176-VIII від 10.02.2015, № 293-IX від 14.11.2019}

Кабінет Міністрів України визначає основні умови здійснення державних запозичень, у тому числі основні умови кредитних договорів та основні умови розміщення (емісії) державних цінних паперів.

{Абзац третій частини першої статті 16 в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

У разі зменшення обсягу коштів від державних внутрішніх (зовнішніх) запозичень порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, у зв'язку з погіршенням умов таких запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку допускається збільшення обсягу коштів від державних зовнішніх (внутрішніх) запозичень з дотриманням граничного обсягу державного боргу.

{Абзац четвертий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

У разі зменшення (збільшення) обсягу платежів з погашення державного боргу у зв'язку з поліпшенням (погіршенням) умов на фінансовому ринку порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається зменшення (збільшення) обсягу державних запозичень з дотриманням визначеного законом про Державний бюджет України обсягу фінансування державного бюджету за борговими операціями.

{Абзац п'ятий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

2. Кредити (позики) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів залучаються державою на підставі міжнародних договорів України і відносяться до державних зовнішніх запозичень. Кошти для реалізації таких інвестиційних проектів, а також витрати на обслуговування та погашення відповідних кредитів (позик) передбачаються у законі про Державний бюджет України протягом усього строку дії кредитних договорів. Відповідні міжнародні договори не потребують ратифікації, якщо інше не встановлено законом.

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2646-VIII від 06.12.2018}

3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, селищні та сільські ради мають право здійснювати місцеві внутрішні запозичення (за винятком випадків, передбачених [статтею 73](#) цього Кодексу) та місцеві зовнішні запозичення.

Право на здійснення місцевих запозичень у межах, визначених рішенням про місцевий бюджет, з урахуванням [статті 74](#) цього Кодексу належить Автономній Республіці Крим,

обласній раді, міській, селищній, сільській територіальній громаді в особі керівника місцевого фінансового органу за дорученням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської, селищної, сільської ради.

{Частина третя статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 677-IX від 04.06.2020, № 1081-IX від 15.12.2020; в редакції Закону № 3428-IX від 08.11.2023}

4. Бюджетна установа не має права здійснювати запозичення у будь-якій формі (крім випадків, передбачених цим Кодексом) або надавати юридичним чи фізичним особам кредити з бюджету (якщо не встановлено відповідні бюджетні призначення на надання кредитів з бюджету).

{Частина четверта статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

5. Під час здійснення державних запозичень, правочинів з державним боргом відповідно до частини сьомої цієї статті та надання за рішенням Кабінету Міністрів України державних гарантій Голова Боргового агентства України має право брати зобов'язання від імені України, пов'язані із здійсненням таких запозичень та правочинів, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих спорах щодо таких зобов'язань.

{Частина п'ята статті 16 в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

6. Витрати на обслуговування та погашення державного (місцевого) боргу здійснюються Борговим агентством України (місцевим фінансовим органом) відповідно до кредитних договорів, а також нормативно-правових актів, за якими виникають державні боргові зобов'язання (боргові зобов'язання Автономної Республіки Крим, обласних рад чи територіальних громад), незалежно від обсягу коштів, визначеного на таку мету законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

{Абзац перший частини шостої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 293-IX від 14.11.2019}

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення державного боргу перевищить обсяг коштів, визначений законом про Державний бюджет України на таку мету, Міністерство фінансів України невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України та Рахункову палату. Кабінет Міністрів України невідкладно інформує про очікуване перевищення таких витрат Верховну Раду України та подає у двотижневий строк пропозиції про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Абзац другий частини шостої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення місцевого боргу перевищить обсяг коштів, визначений рішенням про місцевий бюджет на таку мету, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласна, міська, селищна чи сільська рада вносять відповідні зміни до рішення про місцевий бюджет.

{Абзац третій частини шостої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

7. З метою ефективного управління державним (місцевим) боргом та/або ліквідністю єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків державного бюджету Голова Боргового агентства України за погодженням з Міністром фінансів України від імені України (Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласна, міська, селищна чи сільська рада або за їх рішенням місцевий фінансовий орган) має право здійснювати правочини з державним (місцевим) боргом, включаючи обмін, випуск, купівлю, викуп та продаж державних боргових зобов'язань (боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської, селищної чи сільської територіальної громади), за умови дотримання граничного обсягу державного (місцевого) боргу на кінець бюджетного періоду.

{Абзац перший частини сьомої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5302-VI від 02.10.2012, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 293-IX від 14.11.2019, № 3428-IX від 08.11.2023}

{Дію абзацу другого частини сьомої статті 16 (в частині необхідності погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету) зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} {Дію абзацу другого частини сьомої статті 16 (в частині необхідності погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету) зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} Основні умови правочинів з державним боргом, що здійснюються у поточному бюджетному періоді на суму, яка перевищує 5 відсотків обсягу державного боргу на кінець попереднього бюджетного періоду, визначаються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

{Частина сьому статті 16 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Боргове агентство України (місцевий фінансовий орган) може залучати суб'єктів господарювання для надання агентських, консультаційних, рейтингових та інших послуг, необхідних для управління державним (місцевим) боргом, за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету в межах бюджетних призначень на обслуговування державного (місцевого) боргу.

{Частина сьому статті 16 доповнено абзацом згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Частина сьома статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

8. Голова Боргового агентства України за погодженням з Міністром фінансів України має право в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах та/або шляхом проведення аукціонів розміщення тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку та коштів валютних рахунків державного бюджету на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду.

{Абзац перший частини восьмої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Керівник місцевого фінансового органу має право за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитах або шляхом придбання цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною обласною, міською, селищною, сільською радою, з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду, а також шляхом придбання державних цінних паперів.

{Абзац другий частини восьмої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 3428-IX від 08.11.2023}

Порядок здійснення операцій, передбачених цією частиною статті, визначається Кабінетом Міністрів України з дотриманням таких вимог:

встановлення мінімальної ставки дохідності придбання цінних паперів, укладання договорів придбання цінних паперів - при придбанні цінних паперів;

укладання договору банківського вкладу (депозиту) з установою банку - при розміщенні на депозитах.

Договір про придбання цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною обласною, міською, селищною, сільською радою, згідно з цією частиною статті має містити положення про виконання особами, що уклали цей договір, зобов'язання щодо зворотного продажу/купівлі таких цінних паперів до кінця поточного бюджетного періоду.

{Абзац шостий частини восьмої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 3428-IX від 08.11.2023}

9. Умови розміщення (емісії) державних цінних паперів і цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною обласною, міською, селищною, сільською радою, визначаються з урахуванням **Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки"**.

{Абзац перший частини дев'ятої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2042-IX від 15.02.2022, № 3428-IX від 08.11.2023}

Боргове агентство України оприлюднює графік проведення аукціонів з розміщення державних боргових цінних паперів на внутрішньому ринку. Такий графік може уточнюватися у зв'язку із зміною умов державних запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку.

{Абзац другий частини дев'ятої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Статтю 16 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

10. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини десятої статті 16 - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Стратегія управління державним боргом на середньостроковий період формується з урахуванням показників, визначених Бюджетною декларацією та законом про Державний бюджет України. Стратегія розробляється Міністерством фінансів України та затверджується Кабінетом Міністрів України щороку, не пізніше 1 червня року, що передуює плановому.

{Статтю 16 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

11. З метою ефективного управління державним боргом за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, за сприятливих умов на фінансовому ринку можуть здійснюватися державні запозичення понад обсяги, визначені на поточний бюджетний період законом про Державний бюджет України, за умови виконання у поточному бюджетному періоді плану державних запозичень до загального фонду державного бюджету (з урахуванням можливого збільшення такого плану в разі застосування положень частини четвертої статті 15 цього Кодексу) в обсязі, що не перевищує 25 відсотків плану державних запозичень до загального фонду державного бюджету на поточний бюджетний період, із збереженням отриманих коштів на кінець поточного бюджетного періоду. Такі кошти спрямовуються на фінансування державного бюджету в наступному бюджетному періоді з відповідним зменшенням обсягів державних запозичень на наступний бюджетний період, визначених законом про Державний бюджет України, з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту державного бюджету.

{Статтю 16 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Стаття 17. Державні та місцеві гарантії

{Назва статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

1. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми абзацу першого частини першої статті 17 щодо визначення граничного обсягу надання державних гарантій - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Державні гарантії можуть надаватися виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України, на підставі:

рішення Кабінету Міністрів України - для забезпечення виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, у тому числі для забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань за портфелем кредитів банків-кредиторів, що надаються суб'єктам господарювання мікропідприємництва, малого та/або середнього підприємництва - резидентам України, у розмірі, що не перевищує 80 відсотків загальної суми таких боргових зобов'язань за портфелем кредитів та 80 відсотків - за кожним окремим кредитом (далі - державні гарантії на портфельній основі). Порядок відбору банків-кредиторів, умови надання державних гарантій на портфельній основі, плата за надання таких гарантій, а також розмір та вид забезпечення, що надається відповідними суб'єктами господарювання, встановлюються Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

міжнародних договорів України - для забезпечення виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України.

{Абзац третій частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

За дорученням Кабінету Міністрів України відповідні правочини щодо його рішень вчиняє Голова Боргового агентства України.

{Абзац четвертий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Частина перша статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4318-VI від 12.01.2012; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням:

Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної міської, селищної, сільської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, що належать до комунального сектору економіки міста, селища, села або Автономної Республіки Крим, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій;

{Абзац другий частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

відповідної обласної ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури, відновлення та реконструкція об'єктів спільної власності територіальних громад або державної власності, що перебувають в управлінні обласних рад, обласних державних адміністрацій, або впровадження ресурсозберігаючих технологій, а також реалізацію проектів будівництва, реконструкції, капітального ремонту автомобільних доріг загального користування державного, місцевого значення.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

3. Державні (місцеві) гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

Правочин щодо надання державної (місцевої) гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; права та обов'язки гаранта і кредитора; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.

{Абзац другий частини третьої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Правочин щодо надання державної гарантії на портфельній основі оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повне найменування та місцезнаходження кредитора; обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; права, обов'язки та відповідальність гаранта і кредитора; умови настання гарантійного випадку; строк здійснення виплат у разі настання гарантійного випадку; розмір та порядок сплати до державного бюджету плати за надання гарантії; порядок погашення заборгованості перед державою за виконання гарантійних зобов'язань; строк дії гарантії.

{Частину третю статті 17 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Обов'язковою умовою надання державної гарантії на портфельній основі є внесення суб'єктом господарювання - резидентом України плати за надання такої гарантії, а також надання майнового або іншого забезпечення виконання боргових зобов'язань за кредитним договором перед банком-кредитором.

{Частину третю статті 17 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Обов'язковою умовою надання державної (місцевої) гарантії, крім державних гарантій на портфельній основі, є укладення договору між Борговим агентством України (відповідним місцевим фінансовим органом) та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за виконання гарантійних зобов'язань. Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:

{Абзац частини третьої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020, № 3428-IX від 08.11.2023}

внести плату за надання державної (місцевої) гарантії;

надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;

відшкодувати витрати державного (місцевого) бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;

сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується у разі прострочення відшкодування зазначених витрат більше ніж 30 календарних днів з дня виникнення такого прострочення та за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;

{Абзац дев'ятий частини третьої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

надати гаранту права ініціювання дебетового переказу коштів з поточних/депозитних рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.

{Абзац десятий частини третьої статті 17 в редакції Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

{Частина третя статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

4. Державні (місцеві) гарантії не надаються для забезпечення боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, якщо безпосереднім джерелом повернення кредитів (позик) передбачаються кошти державного (місцевого) бюджету (крім боргових зобов'язань, що виникають внаслідок залучення кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, включаючи рекредитування відповідно до **пункту 1** частини четвертої статті 30 цього Кодексу).

{Частина четверта статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

5. Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою), або державних (місцевих) гарантій, крім державних гарантій на портфельній основі, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплатити до Державного бюджету України (відповідного місцевого бюджету) плату за їх отримання у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, міською, селищною чи сільською радою), якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

{Частина п'ята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020, № 3428-IX від 08.11.2023}

6. Розмір та вид майнового забезпечення суб'єктів господарювання, у віданні яких є майно державної (комунальної) власності, визначає Кабінет Міністрів України щодо державного майна (Верховна Рада Автономної Республіки Крим - щодо майна Автономної Республіки Крим, обласна, міська, селищна чи сільська рада - щодо відповідного комунального майна).

{Частина шоста статті 17 в редакції Законів № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

7. Платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань держави (Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської, селищної чи сільської територіальної громади), здійснюються згідно з відповідними договорами незалежно від обсягу коштів, визначених на цю мету в законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет), у такому ж порядку, як визначено **частиною шостою статті 16** цього Кодексу, та відображаються як надання кредитів з бюджету стосовно суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані.

{Частина сьома статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

8. У разі виконання державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету або шляхом укладання з такими кредиторами договорів про реструктурування сум, повернення яких гарантовано, у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитами (позиками), залученими під державні (місцеві) гарантії, в обсязі фактичних витрат державного (місцевого) бюджету та/або таких реструктурованих сум, а до держави (Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської, селищної чи сільської територіальної громади) переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку, якщо такі права не були передбачені відповідними договорами.

{Абзац перший частини восьмої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

Якщо договором, укладеним із суб'єктом господарювання, передбачаються зобов'язання такого суб'єкта з погашення та обслуговування кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою), невиконання або неналежне виконання таких зобов'язань за договором тягне перехід до держави (Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської, селищної чи сільської територіальної громади) права стягнення простроченої заборгованості у повному обсязі незалежно від стану виконання державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) зобов'язань за такими кредитами (позиками).

{Абзац другий частини восьмої статті 17 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Обов'язковою умовою договору, укладеного із суб'єктом господарювання або іншим позичальником про надання кредитів (позик), залучених державою, мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання або іншого позичальника:

{Частину восьму статті 17 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

забезпечити своєчасне обслуговування та погашення кредитів (позик);

{Частину восьму статті 17 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

внести плату за надання кредитів (позик);

{Частину восьму статті 17 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

надати майнове або інше забезпечення виконання своїх зобов'язань;

{Частину восьму статті 17 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

сплатити пеню за прострочення виконання своїх зобов'язань. Пеня нараховується у разі виникнення заборгованості з обслуговування та погашення кредитів (позик), залучених державою, більше ніж 30 календарних днів з дня виникнення такої заборгованості та за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;

{Частина восьму статті 17 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

надати державі як кредитору права ініціювання дебетового переказу коштів з поточних/депозитних рахунків суб'єкта господарювання або іншого позичальника на користь кредитора.

{Частина восьму статті 17 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

{Частина восьма статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

9. Прострочена заборгованість суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та пеню) стягується з такого суб'єкта господарювання податковими органами, що є органами стягнення такої заборгованості у порядку, передбаченому **Податковим кодексом України** або іншим законом, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна цього суб'єкта господарювання.

{Абзац перший частини дев'ятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2856-VI від 23.12.2010, № 2621-VIII від 22.11.2018}

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) не поширюється.

{Абзац другий частини дев'ятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

У разі порушення справи про банкрутство суб'єкта господарювання простроченою заборгованістю вважаються всі планові платежі з повернення кредиту (позики) на момент порушення справи.

{Частина дев'яту статті 17 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

У разі надання державної (місцевої) гарантії для забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання податкові органи стягують всю суму простроченої заборгованості за таким кредитом (позикою) з подальшим перерахуванням

кредитору частини стягнутої суми пропорційно до негарантованої частини зобов'язань за кредитом (позикою).

{Частину дев'яту статті 17 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Прострочена заборгованість суб'єктів господарювання перед державою та перед банком-кредитором за кредитами, залученими під державну гарантію на портфельній основі, стягується з таких суб'єктів господарювання банком-кредитором у порядку, встановленому законодавством щодо управління проблемними активами в банках України та відповідним правочином щодо надання державної гарантії на портфельній основі, з подальшим перерахуванням пропорційної частки в рахунок погашення заборгованості перед державою.

{Частину дев'яту статті 17 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина дев'ята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

10. Якщо за рішенням суду державі (Автономній Республіці Крим, обласній раді, міській, селищній чи сільській територіальній громаді) відмовлено у стягненні заборгованості перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету, податкові органи оскаржують його у встановленому законом порядку.

{Частина десята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1800-VIII від 21.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

11. Боргове агентство України має право залучати суб'єктів господарювання для представництва органів державної влади в судах у справах про стягнення заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету, в тому числі у процесі банкрутства, щодо стягнення якої податковим органам відмовлено.

Боргове агентство України здійснює оплату таких послуг суб'єктів господарювання за рахунок коштів державного бюджету в межах відповідних бюджетних призначень.

{Частина одинадцята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

12. Боргове агентство України має право здійснювати на відкритих аукціонах продаж права вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету в **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради можуть встановлювати порядок продажу прав вимоги погашення простроченої більше трьох років

заборгованості за кредитами (позиками), залученими під місцеві гарантії, а також за кредитами з відповідних місцевих бюджетів з дотриманням вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України.

{Частина дванадцята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

13. Забороняється реструктуризація заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) або під державні (місцеві) гарантії, за кредитами з бюджету, крім розстрочення її сплати під час санації такого суб'єкта господарювання за участю інвестора, який бере на себе солідарні зобов'язання щодо погашення такої заборгованості, на строк не більше трьох років на підставі договору, укладеного між таким суб'єктом господарювання, інвестором та податковим органом. При цьому сума пені, нарахована внаслідок невиконання позичальником таких зобов'язань на реструктуризовану суму заборгованості, списується.

{Частина тринадцята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

14. Забороняється списання заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) або під державні (місцеві) гарантії, кредитами з бюджету, крім заборгованості суб'єктів господарювання, визнаних у встановленому порядку банкрутами, вимоги щодо погашення заборгованості яких не були задоволені у зв'язку з недостатністю їхніх активів і стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення юридичної особи у зв'язку з визнанням її банкрутом, а також крім заборгованості, щодо стягнення якої судом прийнято рішення не на користь держави, яке набрало законної сили, та/або стягнення якої в судовому порядку є неможливим або недоцільним. Порядок списання такої заборгованості визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина чотирнадцята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 3428-IX від 08.11.2023}

15. Протягом строку дії договору про місцеву гарантію Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, селищні та сільські ради передбачають у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді. При цьому такі кошти передбачаються:

{Абзац перший частини п'ятнадцятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018}

щодо забезпечених гарантією договорів, за якими вже настав гарантійний випадок, в обсязі, що дорівнює сумі платежів за цими договорами;

щодо інших забезпечених гарантією договорів - не менше 50 відсотків сум платежів за цими договорами.

{Частина п'ятнадцята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

16. Забороняється надання державних (місцевих) гарантій суб'єкту господарювання, який має прострочену заборгованість перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) або під державну (місцеву) гарантію, за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та пеню), іншу заборгованість з погашення раніше отриманого кредиту (позики) у фінансовій установі або податковий борг перед державним (місцевим) бюджетом.

{Статтю 17 доповнено частиною шістнадцятою згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 642-IX від 02.06.2020}

Стаття 18. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій

{Назва статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. *{Дію абзацу першого частини першої статті 18 (в частині гарантованого державою боргу та граничного обсягу надання державних гарантій) зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022}* *{Дію абзацу першого частини першої статті 18 (в частині гарантованого державою боргу) зупинено на 2022 рік згідно із Законом № 1928-IX від 02.12.2021}* *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми абзацу першого частини першої статті 18 щодо визначення граничного обсягу гарантованого державою боргу та граничного обсягу надання державних гарантій - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Граничний обсяг державного (місцевого) боргу і гарантованого державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою) боргу, граничний обсяг надання державних (місцевих) гарантій визначаються на кожний бюджетний період законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

{Абзац перший частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Дію абзацу другого частини першої статті 18 зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} *{Дію абзацу другого частини першої статті 18 зупинено на 2022 рік згідно із Законом № 1928-IX від 02.12.2021}* *{Дію абзацу другого частини першої статті 18 зупинено на 2021 рік згідно із Законом № 1082-IX від 15.12.2020}* Граничний обсяг надання державних гарантій не може перевищувати 3 відсотки планових доходів загального фонду державного бюджету.

{Частина першу статті 18 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 3428-IX від 08.11.2023}

2. *{Дію частини другої статті 18 зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023}* *{Дію частини другої статті 18 зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022}* *{Дію частини другої статті 18 зупинено на 2021 рік згідно із Законом № 1082-IX від 15.12.2020}* Загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 відсотків річного номінального обсягу валового внутрішнього продукту України.

У разі очікуваного перевищення цієї граничної величини Кабінет Міністрів України невідкладно звертається до Верховної Ради України за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог.

{Абзац другий частини другої статті 18 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргу станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200 відсотків середньорічного обсягу доходів загального фонду місцевого бюджету, які надійшли за три попередні бюджетні періоди, що передують прийняттю рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської, селищної чи сільської ради про здійснення місцевого запозичення та/або надання місцевої гарантії, без урахування доходів, визначених **пунктами 1, 1¹** частини першої статті 64, **пунктом 1** частини першої статті 66 цього Кодексу, та міжбюджетних трансфертів.

{Абзац перший частини третьої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2646-VIII від 06.12.2018, № 1081-IX від 15.12.2020; в редакції Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

У разі очікуваного перевищення цієї граничної величини місцевий фінансовий орган невідкладно звертається до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, міської, селищної чи сільської ради за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення такого загального обсягу боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу за умови попереднього погодження з Міністерством фінансів України.

{Абзац другий частини третьої статті 18 в редакції Закону № 212-VIII від 02.03.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Частина третя статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

4. З метою забезпечення дотримання граничних обсягів державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій Боргове агентство України веде Реєстр державного боргу і гарантованого державою боргу, Реєстр державних гарантій, а Міністерство фінансів України веде Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій. Інформація з відповідних реєстрів щомісячно публікується на офіційних сайтах Боргового агентства України та Міністерства фінансів України.

{Абзац перший частини четвертої статті 18 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

Реєстр державного боргу і гарантованого державою боргу є інформаційною системою боргових і гарантійних зобов'язань держави, що включає умови кредитних договорів і розміщення (емісії) державних цінних паперів та умови надання державних гарантій, відомості про стан обслуговування і погашення державного боргу.

{Абзац другий частини четвертої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Реєстр державних гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про надані протягом бюджетного періоду державні гарантії.

Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про здійснені місцеві запозичення та надані місцеві гарантії.

{Статтю 18 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Глава 4. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО УЧАСНИКИ

Стаття 19. Стадії та учасники бюджетного процесу

1. Стадіями бюджетного процесу визнаються:

- 1) складання та розгляд Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) і прийняття рішення щодо них;
- 2) складання проектів бюджетів;
- 3) розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 4) виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 5) підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

{Частина перша статті 19 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюються контроль за дотриманням бюджетного законодавства, аудит та оцінка ефективності управління бюджетними коштами відповідно до законодавства.

3. Учасниками бюджетного процесу є органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями (правами та обов'язками з управління бюджетними коштами).

Стаття 20. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі

1. У бюджетному процесі програмно-цільовий метод застосовується на рівні державного бюджету та на рівні місцевих бюджетів.

{Частина перша статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2. Особливими складовими програмно-цільового методу у бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм.

3. Бюджетні програми формуються головними розпорядниками бюджетних коштів під час складання Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) та проекту бюджету на плановий бюджетний період з урахуванням планів діяльності на середньостроковий період, прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку.

{Частина третя статті 20 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

4. Відповідальний виконавець бюджетних програм визначається головним розпорядником бюджетних коштів за погодженням з Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом). Відповідальним виконавцем бюджетних програм може бути головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетними програмами, виконання яких забезпечується його апаратом, та/або розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня, який забезпечує виконання бюджетних програм у системі головного розпорядника.

{Абзац перший частини четвертої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Відповідальний виконавець бюджетних програм у процесі їх виконання забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень.

5. Результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг.

Перелік результативних показників щодо кожної бюджетної програми розробляється головними розпорядниками бюджетних коштів згідно з нормативно-правовим актом Міністерства фінансів України.

Результативні показники бюджетної програми мають підтверджуватися офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

{Частина п'ята статті 20 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

6. На всіх стадіях бюджетного процесу його учасники в межах своїх повноважень здійснюють оцінку ефективності бюджетних програм, що передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Оцінка ефективності бюджетних програм здійснюється на підставі даних моніторингу, аналізу

результативних показників бюджетних програм, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах, паспортах бюджетних програм, звітах про виконання кошторисів та звітах про виконання паспортів бюджетних програм. Організаційно-методологічні засади здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками бюджетних коштів визначаються Міністерством фінансів України.

{Абзац перший частини шостої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Результати оцінки ефективності бюджетних програм (включаючи висновки органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, та висновки Рахункової палати) є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий бюджетний період та Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету), включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

{Абзац другий частини шостої статті 20 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

7. За бюджетними програмами, здійснення заходів за якими потребує нормативно-правового визначення механізму використання бюджетних коштів, головні розпорядники коштів державного бюджету розробляють проекти порядків використання коштів державного бюджету (в тому числі за бюджетними програмами, вперше визначеними законом про Державний бюджет України) та забезпечують їх затвердження протягом 30 днів з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України. За рішенням Кабінету Міністрів України (у формі протокольного рішення) **порядки** використання коштів державного бюджету затверджуються Кабінетом Міністрів України або головним розпорядником коштів державного бюджету за погодженням з Міністерством фінансів України. Про затвердження таких порядків інформується Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

{Порядки використання коштів державного бюджету: Постанови КМ № 1086 від 24.12.2019, № 29 від 24.01.2020, № 131 від 19.02.2020, № 138 від 26.02.2020, № 139 від 26.02.2020, № 140 від 26.02.2020, № 148 від 26.02.2020, № 169 від 03.03.2020, № 204 від 03.03.2020, № 1057 від 04.11.2020, № 1115 від 16.11.2020, № 208 від 17.03.2021, № 536 від 19.06.2020, № 747 від 26.08.2020, № 947 від 09.10.2020, № 1254 від 16.12.2020, № 20 від 13.01.2021, № 153 від 24.02.2021, № 198 від 04.03.2021, № 201 від 10.03.2021, № 289 від 31.03.2021, № 345 від 14.04.2021, № 383 від 21.04.2021, № 447 від 28.04.2021, № 451 від 28.04.2021, № 459 від 12.05.2021, № 473 від 28.04.2021, № 475 від 17.05.2021, № 484 від 17.05.2021, № 598 від 09.06.2021, № 604 від 09.06.2021, № 700 від 07.07.2021, № 719 від 12.07.2021, № 789 від 28.07.2021, № 792 від 28.07.2021, № 799 від 04.08.2021, № 869 від 18.08.2021, № 885 від 11.08.2021, № 886 від 11.08.2021, № 891 від 18.08.2021, № 902 від 26.08.2021, № 914 від 01.09.2021, № 995 від 22.09.2021, № 1008 від 22.09.2021, № 1015 від 29.09.2021, № 1017 від 29.09.2021, № 1070 від 11.10.2021, № 1146 від 03.11.2021, № 1157 від 08.11.2021, № 1219 від 24.11.2021, № 1233 від 24.11.2021, № 1235 від 24.11.2021, № 1243 від 24.11.2021, № 1251 від 02.12.2021, № 1332 від 15.12.2021, № 1349 від 20.12.2021, № 91 від 07.02.2022, № 135 від 16.02.2022, № 138 від 16.02.2022, № 141 від 23.02.2022, № 256 від 11.03.2022, № 319 від 19.03.2022, № 540 від 07.05.2022, № 1179 від 12.10.2022, № 1360 від 06.12.2022, № 1470 від 30.12.2022, № 1474 від 30.12.2022, № 1475 від 30.12.2022, № 1478 від 30.12.2022}

30.12.2022, № 70 від 27.01.2023, № 94 від 04.02.2023, № 98 від 04.02.2023, № 120 від 04.02.2023, № 155 від 21.02.2023, № 156 від 21.02.2023, № 216 від 10.03.2023, № 239 від 17.03.2023, № 494 від 16.05.2023, № 517 від 19.05.2023, № 573 від 06.06.2023, № 619 від 13.06.2023, № 754 від 21.07.2023, № 776 від 25.07.2023, № 790 від 28.07.2023, № 993 від 15.09.2023, № 1021 від 22.09.2023, № 1059 від 06.10.2023, № 1091 від 17.10.2023, № 1107 від 20.10.2023, № 1122 від 27.10.2023, № 1142 від 03.11.2023, № 1232 від 24.11.2023, № 1352 від 22.12.2023, № 1396 від 27.12.2023, № 1404 від 29.12.2023, № 31 від 12.01.2024, № 84 від 26.01.2024, № 164 від 13.02.2024, № 223 від 01.03.2024, № 230 від 01.03.2024, № 284 від 12.03.2024, № 289 від 15.03.2024, № 341 від 29.03.2024, № 373 від 02.04.2024, № 468 від 26.04.2024}

{Абзац перший частини сьомої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Абзац другий частини сьомої статті 20 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Якщо реалізація бюджетної програми продовжується у наступних бюджетних періодах, дія порядку використання бюджетних коштів за такою бюджетною програмою (з урахуванням змін до цього порядку, внесених у разі необхідності) продовжується до завершення її реалізації.

Порядок використання бюджетних коштів має містити:

цілі та напрями використання бюджетних коштів;

відповідального виконавця бюджетної програми, підстави та/або критерії залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми;

завдання головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (одержувачів бюджетних коштів), що забезпечують виконання бюджетної програми, з визначенням порядку звітування про її виконання (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання;

у разі потреби порядок, терміни та підстави, а також критерії розподілу (перерозподілу) видатків між адміністративно-територіальними одиницями у розрізі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням відповідних нормативно-правових актів;

конкурсні вимоги до інвестиційних проектів, включаючи порядок та критерії їх відбору, а також критерії та умови визначення виконавців таких проектів;

{Абзац дев'ятий частини сьомої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

критерії та умови відбору суб'єктів господарювання, яким надається державна підтримка з бюджету, а також визначення обсягу такої підтримки;

умови та критерії конкурсного відбору позичальників та проектів (програм), на реалізацію яких надаються кредити з бюджету; умови надання кредитів з бюджету та їх повернення, включаючи положення щодо здійснення контролю за їх поверненням;

положення щодо необхідності перерахування коштів за бюджетними програмами, які передбачають надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам;

шляхи погашення бюджетної заборгованості у разі її наявності;

вимоги щодо необхідності відображення у первинному та бухгалтерському обліку отриманих (створених) оборотних і необоротних активів бюджетними установами та одержувачами бюджетних коштів, у тому числі отриманих (створених) в результаті проведення централізованих заходів;

у разі потреби - положення щодо здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, визначення умов і термінів поставки та проведення розрахунків;

інші положення щодо особливостей бюджетної програми.

8. Головний розпорядник бюджетних коштів розробляє та протягом 45 днів з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) затверджує за погодженням з Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом) паспорт бюджетної програми.

{Абзац перший частини восьмої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання встановлюються Міністерством фінансів України.

9. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі передбачає застосування середньострокового бюджетного планування, в рамках якого здійснюється складання Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету).

{Частина дев'ята статті 20 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

10. Для забезпечення підвищення ефективності та результативності використання коштів державного бюджету за рішенням Кабінету Міністрів України проводяться огляди витрат державного бюджету. Такі огляди передбачають здійснення аналізу ефективності реалізації державної політики у відповідній сфері діяльності за рахунок коштів державного бюджету в межах визначених бюджетних програм, а також оцінки ефективності, результативності та економічної доцільності відповідних витрат державного бюджету.

Організаційно-методологічні засади проведення оглядів витрат державного бюджету визначаються Міністерством фінансів України.

За результатами таких оглядів Кабінет Міністрів України приймає рішення, що є підставою для внесення відповідних пропозицій до проекту державного бюджету на плановий бюджетний період та до Бюджетної декларації.

{Статтю 20 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Статтю 21 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 22. Розпорядники бюджетних коштів

1. За обсягом наданих повноважень розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно:

1) за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, - установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників; міністерства, Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України, Конституційний Суд України, Верховний Суд, вищі спеціалізовані суди, Вища рада правосуддя та інші органи, безпосередньо визначені Конституцією України, в особі їх керівників, а також Державна судова адміністрація України, Національна академія наук України, Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України, інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у відповідній сфері, в особі їх керівників;

{Пункт 1 частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1698-VII від 14.10.2014, № 1800-VIII від 21.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

2) за бюджетними призначеннями, визначеними рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, - уповноважені юридичні особи (бюджетні установи), що забезпечують діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, а також міністерства та інші органи влади Автономної Республіки Крим в особі їх керівників;

3) за бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети, - місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників.

{Пункт 3 частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4875-VI від 05.06.2012, № 1081-IX від 15.12.2020}

3. Головні розпорядники коштів Державного бюджету України визначаються відповідно до **пункту 1 частини другої** цієї статті та затверджуються законом про Державний бюджет України шляхом встановлення їм бюджетних призначень.

4. Головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет відповідно до **пунктів 2 і 3 частини другої** цієї статті.

5. Головний розпорядник бюджетних коштів:

1) розробляє план діяльності на середньостроковий період (включаючи заходи щодо реалізації інвестиційних проектів) з урахуванням Бюджетної декларації (прогнозу

місцевого бюджету), закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет), прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку;

{Пункт 1 частини п'ятої статті 22 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

1¹) організовує та забезпечує складання бюджетної пропозиції з урахуванням Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету), схваленої (схваленого) у попередньому бюджетному періоді, і подає її Міністерству фінансів України (місцевому фінансовому органу);

{Частину п'яту статті 22 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

2) організовує та забезпечує на підставі Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) та плану діяльності на середньостроковий період складання бюджетного запиту і подає його Міністерству фінансів України (місцевому фінансовому органу);

{Пункт 2 частини п'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2646-VIII від 06.12.2018, № 2042-IX від 15.02.2022}

3) отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань;

4) затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів), якщо інше не передбачено законодавством;

5) розробляє проекти порядків використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, передбаченими **частиною сьомою статті 20** цього Кодексу;

6) розробляє та затверджує паспорти бюджетних програм і складає звіти про їх виконання, при цьому забезпечуючи:

{Абзац перший пункту 6 частини п'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

своєчасність затвердження паспортів бюджетних програм, достовірність і повноту інформації, що в них міститься;

відповідність змісту паспортів бюджетних програм закону про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) та/або розпису бюджету (крім випадків внесення змін до паспортів бюджетних програм у разі внесення змін до спеціального фонду кошторису бюджетної установи в частині власних надходжень бюджетних установ), порядкам використання бюджетних коштів і правилам складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання;

підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та

внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, запровадження форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку для збору такої інформації.

{Пункт 6 частини п'ятої статті 22 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6¹) організовує та здійснює моніторинг виконання бюджетних програм, здійснює оцінку їх ефективності;

{Частина п'яту статті 22 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

7) здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі;

{Пункт 7 частини п'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

8) здійснює контроль за своєчасним поверненням у повному обсязі до бюджету коштів, наданих за операціями з кредитування бюджету, а також кредитів (позик), отриманих державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою), та коштів, наданих під державні (місцеві) гарантії;

{Пункт 8 частини п'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

9) здійснює контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів;

{Пункт 9 частини п'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

10) забезпечує організацію та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової і бюджетної звітності у порядку, встановленому законодавством;

11) забезпечує доступність інформації про бюджет відповідно до законодавства та цього Кодексу.

6. Розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, шляхом доведення йому бюджетних асигнувань та надання відповідних коштів бюджету (на безповоротній чи поворотній основі). Одержувач бюджетних коштів використовує такі кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань.

{Абзац перший частини шостої статті 22 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-

економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування договірних умов.

7. Розпорядники бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні яких знаходяться об'єкти, щодо яких здійснюється закупівля енергосервісу, мають право брати довгострокові зобов'язання за енергосервісом на підставі істотних умов договору енергосервісу, затверджених центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (щодо об'єктів державної власності), Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою (щодо об'єктів комунальної власності).

{Статтю 22 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

8. Розпорядники бюджетних коштів, які є державними партнерами, мають право брати довгострокові зобов'язання у рамках державно-приватного партнерства шляхом укладення договорів на підставі рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства, прийнятого відповідно до законів України "Про державно-приватне партнерство", "Про концесію", за умови що видатки на виконання таких зобов'язань у поточному та/або майбутніх бюджетних періодах здійснюються виключно в межах відповідних фактичних надходжень спеціального фонду бюджету у відповідному бюджетному періоді.

Рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства, якщо така державна підтримка надається за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету шляхом виплати приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність та здійснення інших платежів, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, приймається окремо щодо кожного проекту, що здійснюється на умовах державно-приватного партнерства, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 22 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

Стаття 23. Бюджетні призначення та асигнування

1. Будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

{Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 163-VII від 04.04.2013}

2. Бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у порядку, визначеному цим Кодексом.

3. Якщо в процесі виконання бюджету зміна обставин вимагає менших бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів, Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) готує пропозиції про зменшення відповідного бюджетного призначення Державного бюджету України (місцевого бюджету). Кабінет Міністрів

України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) у двотижневий строк подає до Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради) у встановленому порядку пропозиції про зменшення відповідних бюджетних призначень Державного бюджету України (місцевого бюджету). Пропозиції про зменшення бюджетних призначень на утримання судів, інших органів і установ системи правосуддя мають бути погоджені Кабінетом Міністрів України з Вищою радою правосуддя. Зменшення бюджетних призначень на здійснення середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний період, не допускається.

{Частина третя статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1800-VIII від 21.12.2016, № 1081-IX від 15.12.2020}

4. Витрати спеціального фонду бюджету мають постійне бюджетне призначення, яке дає право провадити їх виключно в межах і за рахунок фактичних надходжень спеціального фонду бюджету (з дотриманням вимог **частини другої статті 57** цього Кодексу), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

5. Пропозиції про внесення змін до бюджетних призначень подаються та розглядаються у порядку, встановленому для складання проекту бюджету. Витрати відповідно до внесених змін до бюджетних призначень здійснюються лише після набрання чинності законом (рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради), яким внесено такі зміни, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

6. Якщо після прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) повноваження на виконання функцій, завдань або надання послуг, на яке надано бюджетне призначення, передається відповідно до законодавства від одного головного розпорядника бюджетних коштів до іншого головного розпорядника бюджетних коштів, дія бюджетного призначення не припиняється і застосовується для виконання тих самих функцій, завдань чи послуг іншим головним розпорядником бюджетних коштів, якому це доручено. Передача бюджетних призначень у випадку, передбаченому цією частиною статті, здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України. У разі здійснення передачі бюджетних призначень за загальнодержавними видатками і кредитуванням (крім міжбюджетних трансфертів) може передбачатися збільшення видатків за бюджетними програмами, пов'язаними з функціонуванням органів державної влади, видатків на оплату праці працівників бюджетних установ шляхом зменшення відповідних бюджетних призначень, які мають таке саме цільове обмеження.

{Частина шоста статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

7. У межах загального обсягу бюджетних призначень за бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) за обґрунтованим поданням головного розпорядника бюджетних коштів здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у розписі бюджету та кошторисі, в розрізі економічної класифікації видатків бюджету, а також в розрізі класифікації кредитування бюджету - щодо надання кредитів з бюджету.

{Частина сьома статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

8. У межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та субвенції (з урахуванням частини шостої статті 108 цього Кодексу), а також за бюджетною програмою збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) здійснюються за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина восьма статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2856-VI від 23.12.2010, № 4318-VI від 12.01.2012, № 293-IX від 14.11.2019}

{Частина дев'яту статті 23 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

10. Зміни розмірів, мети та обмеження в часі бюджетних призначень, крім випадків, передбачених цим Кодексом, здійснюються лише за наявності у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) відповідного положення.

{Установити, що у 2024 році на період дії воєнного стану в Україні та протягом 30 днів з дня його припинення або скасування не застосовуються положення частини десятої статті 23 цього Кодексу щодо бюджетних призначень головних розпорядників коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони, згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023}

11. Забороняється без внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) збільшення бюджетних призначень за загальним та спеціальним фондами державного бюджету (місцевого бюджету) на:

оплату праці працівників бюджетних установ за рахунок зменшення інших видатків;

видатки за бюджетними програмами, пов'язаними з функціонуванням органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування), за рахунок зменшення видатків за іншими бюджетними програмами.

{Установити, що у 2024 році на період дії воєнного стану в Україні та протягом 30 днів з дня його припинення або скасування не застосовуються положення частини одинадятої статті 23 цього Кодексу щодо бюджетних призначень головних}

розпорядників коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони, згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023}

12. Усі бюджетні призначення втрачають чинність після закінчення бюджетного періоду, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

13. Кабінет Міністрів України встановлює граничні суми витрат бюджетних установ на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування для адміністративних потреб.

14. Обсяг видатків на оплату енергосервісу на відповідний бюджетний період встановлюється законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у межах бюджетних призначень відповідного головного розпорядника бюджетних коштів у сумі, визначеній згідно з умовами договору енергосервісу, у межах скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, щодо яких здійснюється енергосервіс, відносно суми видатків, необхідної для оплати середньорічного обсягу споживання таких комунальних послуг та енергоносіїв за останні три роки, що передують року запровадження енергосервісу. Зазначений обсяг видатків визначається виходячи з цін (тарифів), очікуваних у бюджетному періоді, на який встановлюються бюджетні призначення.

У разі якщо у звітному періоді фактичне скорочення зазначених видатків менше запланованого згідно з умовами договору, розпорядник бюджетних коштів у порядку, визначеному **частиною сьомою** цієї статті, забезпечує перерозподіл бюджетних асигнувань для збільшення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв за рахунок зменшення видатків на оплату енергосервісу на суму різниці між фактичним і запланованим зменшенням зазначених видатків.

У разі якщо скорочення зазначених видатків у звітному періоді перевищує заплановане, розпорядник бюджетних коштів:

у порядку, визначеному **частиною сьомою** цієї статті, забезпечує перерозподіл бюджетних асигнувань для збільшення видатків на оплату енергосервісу та/або інших видатків у пропорціях, визначених договором енергосервісу, за рахунок зменшення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

подає в установленому порядку для підготовки пропозицій щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України відповідному головному розпоряднику бюджетних коштів пропозиції щодо зменшення бюджетних асигнувань на оплату комунальних послуг та енергоносіїв на залишок різниці між фактичним і запланованим зменшенням зазначених видатків після перерозподілу, здійсненого відповідно до абзацу четвертого цієї частини.

{Статтю 23 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

15. Якщо після прийняття закону про Державний бюджет України протягом бюджетного періоду Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів за результатами моніторингу стану розроблення та реалізації державних інвестиційних проектів встановлено порушення строків розроблення або реалізації державного інвестиційного проекту, бюджетні призначення для реалізації такого проекту можуть передаватися для реалізації інших державних інвестиційних проектів від одного головного розпорядника коштів державного бюджету до іншого головного розпорядника коштів

державного бюджету, бюджетні призначення щодо яких визначено у законі про Державний бюджет України. Передача бюджетних призначень у випадку, передбаченому цією частиною статті, здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України (підготовку якого здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проєктів), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 23 доповнено частиною п'ятнадцятою згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

16. Обсяг видатків на середньострокові зобов'язання у сфері охорони здоров'я окремо визначається законом про Державний бюджет України на рівні відповідних показників Бюджетної декларації, схваленої у попередньому та/або поточному бюджетному періоді, з урахуванням фактично взятих у попередніх та/або поточному бюджетних періодах середньострокових зобов'язань, а також невикористаних асигнувань, передбачених для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я у попередніх та/або поточному бюджетних періодах.

Взяття середньострокових зобов'язань центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, або особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, допускається щодо лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, включених до переліку лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закуповуються за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я, затверджених Кабінетом Міністрів України, а також щодо послуг, пов'язаних з поставками та супроводженням таких лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них.

Перелік бюджетних програм, у процесі виконання яких допускається взяття середньострокових зобов'язань центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, або особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, визначається законом про Державний бюджет України на відповідний період з урахуванням бюджетних програм, за якими у попередніх та/або поточному періодах були фактично взяті відповідні середньострокові зобов'язання, а також за якими наявні невикористані асигнування у попередніх та/або поточному бюджетних періодах.

{Статтю 23 доповнено частиною шістнадцятою згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

17. Обсяг видатків на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства на відповідний бюджетний період встановлюється законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у межах бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів протягом усього строку дії відповідного договору, укладеного у рамках державно-приватного партнерства, у розмірі, необхідному для виконання таких зобов'язань у кожному відповідному бюджетному періоді (з урахуванням встановлених цим Кодексом обмежень), до повного виконання таких зобов'язань.

Загальний обсяг щорічних видатків на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності (крім зобов'язань з виплати приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність автомобільної дороги загального користування та інших виплат у порядку та на умовах, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, щодо будівництва та подальшої експлуатації автомобільної дороги) не може перевищувати обсяг бюджетних призначень, встановлених на цю мету, з урахуванням залишків коштів минулих періодів, джерелом формування яких були доходи, визначені [пунктом 6⁶](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу.

Загальний обсяг щорічних видатків на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства в частині виплати приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність автомобільної дороги загального користування та інших виплат у порядку та на умовах, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, щодо будівництва та подальшої експлуатації автомобільної дороги, не може перевищувати 30 відсотків обсягу джерел формування державного дорожнього фонду, визначених [пунктом 1](#) частини другої статті 24² цього Кодексу, які спрямовуються за напрямками, визначеними [пунктами 1 і 2](#) частини третьої статті 24² цього Кодексу.

Загальний обсяг щорічних видатків на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів комунальної власності не може перевищувати 30 відсотків доходів загального фонду місцевого бюджету (без урахування доходів, визначених [пунктами 1 і 1¹](#) частини першої статті 64, [пунктом 1](#) частини першої статті 66 цього Кодексу, та міжбюджетних трансфертів).

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державно-приватного партнерства, веде реєстр довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства та розміщує відповідну інформацію на своєму офіційному сайті у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 23 доповнено частиною сімнадцятою згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

Стаття 24. Резервний фонд бюджету

1. Резервний фонд бюджету формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету. [Порядок використання коштів з резервного фонду бюджету](#) визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету приймаються відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування.

3. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини третьої статті 24 - див. [пункт 2](#) розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Резервний фонд бюджету не може перевищувати одного відсотка обсягу видатків загального фонду відповідного бюджету.

4. Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи відповідних місцевих рад) щомісячно звітують перед Верховною Радою України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідною місцевою радою) про витрачання коштів резервного фонду відповідного бюджету.

5. У Державному бюджеті України резервний фонд передбачається обов'язково. Рішення щодо необхідності створення резервного фонду місцевого бюджету приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада.

Стаття 24¹. *{Дію статті 24¹ зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023}* Державний фонд регіонального розвитку

1. Державний фонд регіонального розвитку створюється у складі державного бюджету.

{Абзац перший частини першої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Дію абзацу другого частини першої статті 24¹ зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 3166-IX від 29.06.2023} При складанні Бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України державний фонд регіонального розвитку визначається в обсязі не менше 1,5 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

{Абзац другий частини першої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2646-VIII від 06.12.2018; в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

2. *{Дію частини другої статті 24¹ зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 3166-IX від 29.06.2023}* Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів і відповідають пріоритетам, визначеним Державною стратегією регіонального розвитку та відповідними регіональними стратегіями розвитку, у таких пропорціях:

{Абзац перший частини другої статті 24¹ в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

30 відсотків - на реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які забезпечують виконання завдань, визначених Державною стратегією регіонального розвитку;

{Абзац частини другої статті 24¹ в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

70 відсотків - на реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які забезпечують виконання завдань, визначених відповідними регіональними стратегіями розвитку та планами заходів з їх реалізації.

{Абзац частини другої статті 24¹ в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

На реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів у частині розвитку спортивної інфраструктури, передбачається не менше 10 відсотків коштів державного фонду регіонального розвитку.

{Частина друга статті 24¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 118-VIII від 15.01.2015, № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 293-IX від 14.11.2019, № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

3. *{Дію частини третьої статті 24¹ зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 3166-IX від 29.06.2023}* Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольські міські державні адміністрації до 1 серпня року, що передує плановому, подають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, пропозиції з переліком і описом інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що сформовані відповідно до частини другої цієї статті, пройшли попередній конкурсний відбір регіональними комісіями відповідно до законодавства (у тому числі програм і проектів щодо розвитку спортивної інфраструктури, погоджених з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту) та можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку у наступному бюджетному періоді.

{Абзац перший частини третьої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, утворює комісію для оцінки та відбору програм і проектів, до складу якої входять члени Комітету Верховної Ради України з питань бюджету за рішенням цього комітету (чисельністю не менше 50 відсотків складу такої комісії). Така комісія на підставі поданих пропозицій (крім пропозицій щодо програм і проектів, погоджених з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту) здійснює оцінку та відбір зазначених програм і проектів на конкурсних засадах у межах обсягу коштів державного фонду регіонального розвитку, визначеного Бюджетною декларацією, з дотриманням таких критеріїв розподілу між Автономною Республікою Крим, областями та містами Києвом і Севастополем:

{Абзац другий частини третьої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2646-VIII від 06.12.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

80 відсотків коштів - відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні;

20 відсотків коштів - з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 відсотків середнього показника по Україні).

За результатами здійснення оцінки та відповідності поданих інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку вимогам законодавства центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, на підставі рішення

відповідної комісії та з урахуванням програм і проектів, погоджених з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту, до 15 грудня, що передує плановому, подає Кабінету Міністрів України для затвердження пропозиції щодо розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з переліком відповідних програм і проектів.

{Абзац п'ятий частини третьої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

Програми і проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів в обсязі не менше 10 відсотків.

{Абзац шостий частини третьої статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина третя статті 24¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. *{Дію частини четвертої статті 24¹ зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 3166-IX від 29.06.2023}* Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та **порядок** використання таких коштів (включаючи умови спрямування на таку мету частини коштів місцевих бюджетів) визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

5. *{Дію частини п'ятої статті 24¹ зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 3166-IX від 29.06.2023}* Розподіл коштів державного фонду регіонального розвитку за адміністративно-територіальними одиницями та інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету у двомісячний строк із дня набрання чинності законом про Державний бюджет України.

{Статтю 24¹ доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Кодекс доповнено статтею 24¹ згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

Стаття 24². Державний дорожній фонд

1. Державний дорожній фонд створюється у складі спеціального фонду державного бюджету.

2. Джерелами формування державного дорожнього фонду є:

1) доходи державного бюджету, визначені **пунктами 1-3, 6, 6², 6³, 6⁴, 6⁵, 6⁸, 6⁹** частини третьої статті 29 цього Кодексу;

{Пункт 1 частини другої статті 24² в редакції Закону № 74-IX від 12.09.2019; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

2) державні запозичення, залучені згідно з **пунктом 1** частини третьої статті 15 цього Кодексу для реалізації інвестиційних проектів на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування;

2¹) надходження, отримані за рахунок запозичень, залучених під державні гарантії, на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення;

{Частину другу статті 24² доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

3. Кошти державного дорожнього фонду спрямовуються на:

1) фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, розвитку, будівництва, ремонту, облаштування, модернізації та утримання пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення та інших заходів, визначених **пунктом 1** частини четвертої статті 3 Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" (з них не менше 5 відсотків коштів - на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання штучних споруд, не більше 30 відсотків коштів - на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства в частині виплати приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність автомобільної дороги загального користування державного значення та інших виплат у порядку та на умовах, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, щодо будівництва та подальшої експлуатації автомобільної дороги);

{Пункт 1 частини третьої статті 24² із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року, № 3035-IX від 11.04.2023}

2) фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах та інших заходів, визначених **пунктом 2** частини четвертої статті 3 Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" (у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам) (з них не менше 5 відсотків коштів - на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання штучних споруд, не більше 30 відсотків коштів - на виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства в частині виплати приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність автомобільної дороги загального користування місцевого значення та інших виплат у порядку та на умовах, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, щодо будівництва та подальшої експлуатації автомобільної дороги);

{Пункт 2 частини третьої статті 24² із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

3) виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, отриманими державою або під державні гарантії, на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування;

4) фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм;

5) формування державного фонду внутрішніх водних шляхів.

{Частина третю статті 24² доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

4. Видатки за напрямом, визначеним **пунктом 3** частини третьої цієї статті, здійснюються за рахунок джерел, визначених **пунктом 1** частини другої цієї статті, в обсязі, передбаченому згідно з умовами відповідних запозичень.

Кошти державного дорожнього фонду, сформовані за рахунок джерел, визначених **пунктом 1** частини другої цієї статті, за виключенням коштів, що спрямовуються за напрямом, визначеним **пунктом 3** частини третьої цієї статті, розподіляються таким чином:

60 відсотків - за напрямом, визначеним **пунктом 1** частини третьої цієї статті;

35 відсотків - за напрямом, визначеним **пунктом 2** частини третьої цієї статті;

4 відсотки - за напрямом, визначеним **пунктом 4** частини третьої цієї статті;

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 24² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

1 відсоток - за напрямом, визначеним **пунктом 5** частини третьої цієї статті.

{Частина четверту статті 24² доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

Якщо загальний обсяг фактичних надходжень джерел, визначених **пунктом 1** частини другої цієї статті, перевищує загальний обсяг відповідних показників, визначених законом про Державний бюджет України, таке перевищення коштів розподіляється в порядку, встановленому абзацами другим - п'ятим цієї частини статті, та використовується з урахуванням вимог **частини четвертої** статті 23 цього Кодексу. При цьому подальший розподіл зазначених коштів за напрямом, визначеним **пунктом 2** частини третьої цієї статті, здійснюється відповідно до вимог **частини другої** статті 103¹ цього Кодексу в порядку, встановленому **частиною шостою** статті 108 цього Кодексу.

{Частина четверту статті 24² доповнено абзацом згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Частина четверта статті 24² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

5. Перелік об'єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення із зазначенням обсягів бюджетних коштів для фінансового забезпечення таких об'єктів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Перелік заходів з розвитку, будівництва, ремонту, облаштування, модернізації та утримання пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення із зазначенням обсягів бюджетних коштів для фінансового забезпечення таких заходів затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Частина п'яту статті 24² доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

{Частина п'ята статті 24² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

6. Порядок спрямування коштів державного дорожнього фонду визначається Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 24² доповнено частиною шостою згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

{Кодекс доповнено статтею 24² згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

Стаття 24³. Державний фонд поводження з радіоактивними відходами

1. Державний фонд поводження з радіоактивними відходами створюється у складі спеціального фонду Державного бюджету України.

2. Джерелами формування Державного фонду поводження з радіоактивними відходами є:

- 1) надходження, визначені **пунктом 7⁴** частини третьої статті 29 цього Кодексу;
- 2) інші надходження, передбачені законом.

{Пункт 2 частини другої статті 24³ із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

3. Кошти Державного фонду поводження з радіоактивними відходами спрямовуються на фінансове забезпечення бюджетних програм, у межах яких виконуються роботи з проектування, будівництва, введення в експлуатацію, експлуатації, зняття з експлуатації або закриття об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які передані ліцензіатами у власність держави, включаючи сховища для довготривалого зберігання/захоронення радіоактивних відходів, які утворилися після переробки відпрацьованого ядерного палива українських атомних електростанцій, та здійснюються інші заходи, пов'язані з поводженням з радіоактивними відходами, які передані ліцензіатами у власність держави.

4. **Порядок використання коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами** встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Кодекс доповнено статтею 24³ згідно із Законом № 2125-VIII від 11.07.2017}

Стаття 24⁴. Державний фонд розвитку водного господарства

1. Державний фонд розвитку водного господарства створюється у складі спеціального фонду Державного бюджету України.

2. Джерелами формування державного фонду розвитку водного господарства є:

1) доходи державного бюджету, визначені пунктом 13³ частини третьої статті 29 цього Кодексу;

2) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

3. Кошти державного фонду розвитку водного господарства спрямовуються на фінансове забезпечення заходів з:

1) експлуатації водогосподарського комплексу;

2) будівництва та реконструкції меліоративних систем;

3) захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь;

4) централізованого водопостачання сільських населених пунктів, які користуються привізною водою;

5) модернізації та розвитку водогосподарського комплексу.

4. Порядок використання коштів державного фонду розвитку водного господарства визначається Кабінетом Міністрів України.

{Кодекс доповнено статтею 24⁴ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

Стаття 24⁵. Державний фонд внутрішніх водних шляхів

1. Державний фонд внутрішніх водних шляхів створюється у складі спеціального фонду Державного бюджету України.

2. Джерелами формування державного фонду внутрішніх водних шляхів є:

1) кошти державного дорожнього фонду в розмірі, визначеному **абзацом шостим** частини четвертої статті 24² цього Кодексу, та доходи державного бюджету, визначені **пунктами 3¹, 13⁹** частини третьої статті 29 цього Кодексу;

2) державні запозичення, залучені згідно з **пунктом 1** частини третьої статті 15 цього Кодексу для реалізації інвестиційних проектів з будівництва, реконструкції та розвитку стратегічних об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту;

3) кошти від реалізації ґрунту (мінеральної сировини), що вилучається у результаті проведення шляхових робіт, державним підприємством, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту, до основних завдань якого належить обслуговування внутрішніх водних шляхів;

4) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

3. Кошти державного фонду внутрішніх водних шляхів спрямовуються на фінансове забезпечення:

1) обслуговування внутрішніх водних шляхів для утримання їх у судноплавному стані;

2) будівництва, реконструкції, ремонту і утримання стратегічних об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту;

3) здійснення заходів із забезпечення безпеки судноплавства на внутрішніх водних шляхах;

4) навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства на внутрішніх водних шляхах;

5) функціонування, реконструкції, ремонту та розвитку річкової інформаційної служби;

6) заходів з розвитку інфраструктури внутрішнього водного транспорту відповідно до державних програм;

7) утримання, реконструкції, ремонту, у тому числі капітального, технічного переоснащення та охорони судноплавних гідротехнічних споруд (судноплавних шлюзів), а також витрат на використання цих споруд для пропуску суден;

8) виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, отриманими державою або під державні гарантії, на розвиток та утримання внутрішніх водних шляхів;

9) функціонування державного підприємства, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту, до основних завдань якого належить обслуговування внутрішніх водних шляхів, для їх утримання у судноплавному стані, у тому числі витрат на використання судноплавних шлюзів для пропуску суден.

4. Порядок використання коштів державного фонду внутрішніх водних шляхів затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Кодекс доповнено статтею 24⁵ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

Стаття 24⁶. Державний фонд декарбонізації та енергоефективної трансформації

1. Державний фонд декарбонізації та енергоефективної трансформації створюється у складі спеціального фонду Державного бюджету України.

2. Джерелами формування державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації є:

1) доходи державного бюджету, визначені **пунктом 7⁵** частини третьої статті 29 цього Кодексу;

2) державні запозичення, залучені згідно з **пунктом 1** частини третьої статті 15 цього Кодексу для реалізації інвестиційних проектів у сфері енергоефективності, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю;

3) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

3. Кошти державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації спрямовуються на:

1) фінансове забезпечення заходів та державних цільових програм у сфері енергоефективності, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю;

2) фінансове забезпечення компенсації, відшкодування, здешевлення зобов'язань фізичних та юридичних осіб за кредитними та лізинговими договорами, які укладені для реалізації енергоефективних заходів, впровадження енергосервісу, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю;

3) виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, отриманими державою на реалізацію інвестиційних проєктів у сфері енергоефективності, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю.

4. Порядок використання коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Кодекс доповнено статтею 24^б згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

Стаття 25. Безспірне списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету

1. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини першої статті 25 - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020 - положення визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2020 від 28.08.2020}* Казначейство України здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду.

2. Відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) у порядку, визначеному законом.

Стаття 26. Контроль та аудит у бюджетному процесі

1. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками відповідно до цього Кодексу та іншого законодавства, а також забезпечує:

1) оцінку управління бюджетними коштами (включаючи проведення державного фінансового аудиту);

2) правильність ведення бухгалтерського обліку та достовірність фінансової і бюджетної звітності;

3) досягнення економії бюджетних коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

4) проведення аналізу та оцінки стану фінансової і господарської діяльності розпорядників бюджетних коштів;

5) запобігання порушенням бюджетного законодавства та забезпечення інтересів держави і територіальних громад у процесі управління об'єктами державної та комунальної власності;

{Пункт 5 частини першої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

6) обґрунтованість планування надходжень і витрат бюджету.

2. Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата. Діяльність центральних органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства (у межах їх повноважень, встановлених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами), спрямовується, координується та контролюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

3. Розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

{Абзац перший частини третьої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

{Абзац другий частини третьої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Внутрішнім аудитом є діяльність, спрямована на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, та яка передбачає надання незалежних висновків і рекомендацій. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівнику.

{Абзац третій частини третьої статті 26 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України. Організаційно-методологічні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту визначаються Міністерством фінансів України, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, у тому числі здійснює оцінку функціонування систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту.

{Абзац четвертий частини третьої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 27. Подання і розгляд законопроектів, що впливають на показники бюджету, та введення в дію таких законів

1. До законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

{Частина перша статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Кожен законопроект, внесений до Верховної Ради України, протягом п'яти днів направляється до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

Кабінет Міністрів України у двотижневий строк з дня отримання законопроекту подає до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету експертний висновок, підготовлений Міністерством фінансів України, за участю інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади. Експертний висновок до законопроекту має містити інформацію щодо повноти та достовірності даних, викладених у фінансово-економічному обґрунтуванні, впливу законопроекту на показники бюджету (з обов'язковим визначенням вартісної величини такого впливу), можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді, відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, та пропозиції щодо його розгляду.

3. Закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

{Частина третя статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5213-VI від 06.09.2012; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України та проектів законів про внесення змін до закону про Державний бюджет України відбувається за спеціальною процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

Стаття 28. Доступність інформації про бюджет

1. Інформація про бюджет оприлюднюється відповідно до вимог, визначених цим Кодексом.

Міністерство фінансів України забезпечує оприлюднення:

1) Бюджетної декларації разом з відповідними інформаційно-аналітичними матеріалами;

{Абзац третій частини першої статті 28 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

1¹) проекту закону про Державний бюджет України;

{Абзац частини першої статті 28 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2) закону про Державний бюджет України з додатками, які є його невід'ємною частиною, а також інформаційно-аналітичних матеріалів щодо основних показників та завдань державного бюджету (у доступній для громадськості формі) у місячний строк з дня опублікування закону про Державний бюджет України шляхом розміщення на своєму офіційному сайті;

{Пункт 2 частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) інформації про виконання Державного бюджету України за підсумками місяця, кварталу та року;

4) інформації про виконання зведеного бюджету України;

5) іншої інформації про виконання Державного бюджету України.

Звітність про виконання Державного бюджету України подається у порядку, визначеному [статтями 59-61](#) цього Кодексу. При цьому місячна, квартальна та річна звітність про виконання Державного бюджету України розміщується на офіційному сайті Казначейства України.

{Абзац частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Проект закону про Державний бюджет України підлягає обов'язковій публікації в газеті "Урядовий кур'єр" не пізніше ніж через сім днів після його подання Верховній Раді України.

Бюджетні запити, включаючи інформацію про мету, завдання та результативні показники, яких передбачається досягти при виконанні бюджетних програм, а також

інформацію про цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, і показники їх досягнення за результатами попереднього бюджетного періоду, очікувані у поточному бюджетному періоді та прогнозі на середньостроковий період, розміщуються кожним головним розпорядником коштів державного бюджету на своєму офіційному сайті не пізніше ніж через три робочі дні після подання Верховній Раді України проекту закону про Державний бюджет України.

{Частина другу статті 28 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 313-VIII від 09.04.2015, № 2646-VIII від 06.12.2018}

Головні розпорядники коштів місцевих бюджетів розміщують бюджетні запити на своїх офіційних сайтах або оприлюднюють їх в інший спосіб не пізніше ніж через три робочі дні після подання Верховній Раді Автономної Республіки Крим, відповідній місцевій раді проекту рішення про місцевий бюджет.

{Частина другу статті 28 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3. Інформація про виконання державного (місцевого) бюджету має містити показники відповідного бюджету за загальним та спеціальним фондами про доходи (деталізовано за видами доходів, які забезпечують надходження не менше 3 відсотків загального обсягу доходів відповідного бюджету) та про видатки і кредитування (деталізовано за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету), фінансування, а також показники про стан державного (місцевого) боргу та надання державних (місцевих) гарантій. Такі показники наводяться порівняно з аналогічними показниками за відповідний період попереднього бюджетного періоду із зазначенням динаміки їх зміни.

{Частина третя статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування забезпечують публікацію інформації про місцеві бюджети, в тому числі рішень про місцевий бюджет та квартальних звітів про їх виконання. Рішення про місцевий бюджет має бути опубліковане не пізніше ніж через десять днів з дня його прийняття у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують оприлюднення на своїх офіційних сайтах або в інший спосіб відповідно до [Закону України "Про доступ до публічної інформації"](#):

{Частина четверту статті 28 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

1) прогнозу місцевого бюджету - у п'ятиденний строк з дня його схвалення;

{Частина четверту статті 28 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2) проекту рішення про місцевий бюджет - не пізніше ніж через три робочі дні після подання його Верховній Раді Автономної Республіки Крим, відповідній місцевій раді;

{Частина четверту статті 28 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3) рішення про місцевий бюджет - у десятиденний строк з дня його прийняття;

{Частина четверту статті 28 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

4) інформації про виконання місцевого бюджету - за підсумками місяця, кварталу, року.

{Частина четверту статті 28 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина четверта статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

5. Інформація про виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів підлягає обов'язковій публікації не пізніше 1 березня року, що настає за роком звіту: Державного бюджету України - в газеті "Урядовий кур'єр"; місцевих бюджетів - у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

{Абзац перший частини п'ятої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Міністерство фінансів України до 20 березня року, що настає за звітним, здійснює публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету України за попередній бюджетний період, в якому беруть участь уповноважені представники Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Рахункової палати. Інформація про час і місце публічного представлення оприлюднюється разом із звітом про виконання Державного бюджету України.

{Абзац другий частини п'ятої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Головні розпорядники бюджетних коштів здійснюють публічне представлення інформації про виконання бюджетних програм, у тому числі досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, у межах бюджетних програм за звітний бюджетний період до 15 березня року, що настає за звітним, та публікують оголошення про час та місце проведення публічного представлення такої інформації.

{Абзаци третій і четвертий частини п'ятої статті 28 замінено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015; в редакції Закону № 313-VIII від 09.04.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Головні розпорядники бюджетних коштів оприлюднюють шляхом розміщення на своїх офіційних сайтах (головні розпорядники коштів місцевих бюджетів можуть

оприлюднювати в інший спосіб відповідно до [Закону України "Про доступ до публічної інформації"](#)):

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Законів [№ 313-VIII від 09.04.2015](#), [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

інформацію про цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, та показники їх досягнення в межах бюджетних програм за звітний бюджетний період - до 15 березня року, що настає за звітним;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону [№ 313-VIII від 09.04.2015](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1789-VIII від 20.12.2016](#); в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

паспорти бюджетних програм на поточний бюджетний період (включаючи зміни до паспортів бюджетних програм) - протягом трьох робочих днів з дня затвердження таких документів;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

звіти про виконання паспортів бюджетних програм за звітний бюджетний період - протягом трьох робочих днів після подання річної бюджетної звітності;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

звіти про хід реалізації державних інвестиційних проектів за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, - один раз на півріччя (рік), до 20 числа місяця, наступного за звітним періодом;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

результати оцінки ефективності бюджетних програм за звітний бюджетний період - у двотижневий строк після подання річної бюджетної звітності;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

звіти про огляди витрат державного бюджету - протягом трьох робочих днів після подання таких звітів до Кабінету Міністрів України.

{Частину п'яту статті 28 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2042-IX від 15.02.2022](#)}

Публічне представлення інформації про виконання місцевих бюджетів відповідно до показників, бюджетні призначення щодо яких затверджені рішенням про місцевий бюджет, здійснюється до 20 березня року, що настає за звітним. Інформація про час і місце публічного представлення такої інформації оприлюднюється разом з інформацією про виконання відповідних бюджетів.

{Абзац десятий частини п'ятої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1081-IX від 15.12.2020](#), [№ 2042-IX від 15.02.2022](#)}

{Абзац частини п'ятої статті 28 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

6. Інформація про бюджет, визначена цією статтею, оприлюднюється з дотриманням вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" в частині оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних.

Умови та порядок забезпечення доступу до інформації про використання коштів державного і місцевих бюджетів визначаються Законом України "Про відкритість використання публічних коштів".

{Статтю 28 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 313-VIII від 09.04.2015}

Розділ II.

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Глава 5. ДОХОДИ, ВИДАТКИ ТА КРЕДИТУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 29. Склад доходів Державного бюджету України

1. До доходів Державного бюджету України включаються доходи бюджету, за винятком тих, що згідно із статтями 64, 64¹, 66, 69¹ та 71 цього Кодексу закріплені за місцевими бюджетами.

{Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

2. До доходів загального фонду Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ цього Кодексу) належать:

{Абзац перший частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

1) податок на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1¹ цієї частини статті), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України у розмірі 25 відсотків на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та у розмірі 60 відсотків - на території міста Києва;

{Пункт 1 частини другої статті 29 в редакції Законів № 1588-VII від 04.07.2014, № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) податок на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, процентів на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України;

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 1588-VII від 04.07.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

1²) військовий збір, що сплачується (перераховується) згідно з пунктом 16¹ підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України;

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 1² згідно із Законом № 1621-VII від 31.07.2014}

1³) збір з одноразового (спеціального) добровільного декларування, що сплачується (перераховується) згідно з [підрозділом 9⁴](#) "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України;

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 1³ згідно із Законом № 1727-IX від 08.09.2021}

2) 90 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності, що зараховується до загального фонду державного бюджету в повному обсязі, та податку, визначеного [пунктом 18](#) частини першої статті 64, [пунктом 1](#) частини першої статті 64¹ та [пунктом 1²](#) частини першої статті 66 цього Кодексу);

{Пункт 2 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3) 37 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

{Пункт 3 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

4) 45 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення, а також рентної плати за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики);

{Пункт 4 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

5) 70 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати, визначеної пунктом 5¹ цієї частини статті);

{Пункт 5 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1793-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018}

5¹) 95 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України, яка зараховується до загального фонду державного бюджету в повному обсязі);

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 1793-VIII від 20.12.2016}

6) податок на додану вартість;

7) акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (крім акцизного податку, визначеного пунктом 1 частини третьої цієї статті та **пунктом 6** частини першої статті 66 цього Кодексу);

{Пункт 7 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 242-VII від 16.05.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

8) акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (крім акцизного податку, визначеного **пунктом 2** частини третьої цієї статті);

{Пункт 8 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1763-VIII від 17.11.2016}

9) ввізне мито (крім ввізного мита, визначеного **пунктом 3** частини третьої цієї статті);

{Пункт 9 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1763-VIII від 17.11.2016}

10) вивізне мито;

10¹) особливі види мита та сезонне мито;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 10¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

{Пункт 11 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

12) рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами територією України;

13) рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України;

{Пункт 14 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 15 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

16) рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України;

{Пункт 16 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

16¹) 45 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі; екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі);

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2125-VIII від 11.07.2017, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

{Пункт 16² частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 1763-VIII від 17.11.2016}

{Пункт 16³ частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

16⁴) єдиний податок, платником якого є електронний резидент (е-резидент);

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 16⁴ згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

17) частина чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету відповідно до закону, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність (крім надходжень, віднесених до підгрупи 4 другої групи власних надходжень бюджетних установ);

{Пункт 17 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 3035-IX від 11.04.2023}

18) кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України";

19) плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету (крім коштів, отриманих закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

{Пункт 19 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

20) кошти, отримані закордонними дипломатичними установами України як плата за розміщення належних їм бюджетних коштів на поточних рахунках іноземних банків;

21) платежі, пов'язані з перебуванням Чорноморського флоту Російської Федерації на території України, відповідно до укладеної 28 травня 1997 року Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про взаємні розрахунки, пов'язані з поділом Чорноморського флоту та перебуванням Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

22) платежі, пов'язані з виконанням Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про участь Російської Федерації в розвитку соціально-економічної сфери м. Севастополя та інших населених пунктів, в яких дислокуються військові формування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

23) кошти від санкцій (штрафи, пеня тощо), що застосовуються відповідно до закону (крім штрафів, визначених пунктами 6³, 6⁴, 6⁹, і 13⁵ частини третьої цієї статті, пунктами

37-39 частини першої статті 64, пунктом 13 частини першої статті 64¹ та пунктами 26 і 27 частини першої статті 66 цього Кодексу);

{Пункт 23 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 74-IX від 12.09.2019, № 1081-IX від 15.12.2020; № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьсь в дію з 1 квітня 2022 року}

24) плата за надання адміністративних послуг (крім плати, визначеної пунктом 7⁶ частини третьої цієї статті, пунктами 36 і 36⁵ частини першої статті 64 та пунктом 14 частини першої статті 64¹ цього Кодексу);

{Пункт 24 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022, № 3278-IX від 27.07.2023}

24¹) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (крім адміністративного збору, визначеного пунктом 36¹ частини першої статті 64 та пунктом 9 частини першої статті 64¹ цього Кодексу);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 24¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 836-VIII від 26.11.2015, № 1081-IX від 15.12.2020}

24²) 85 відсотків плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також 85 відсотків плати за одержання інформації з інших державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 24² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 24³ виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

24⁴) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією (крім плати, визначеної пунктом 36³ частини першої статті 64 та пунктом 11 частини першої статті 64¹ цього Кодексу);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 24⁴ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 836-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

25) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності (крім плати, визначеної пунктом 5¹ частини третьої статті 29, пунктами 21-24, 27, 28, 28¹, 43¹ і 43² частини першої

статті 64, [пунктом 2](#) частини першої статті 64¹, [пунктами 18-21, 24, 25 і 25¹](#) частини першої статті 66 цього Кодексу);

{Пункт 25 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022}

25¹) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (крім адміністративного збору, визначеного [пунктом 36²](#) частини першої статті 64 цього Кодексу та [пунктом 10](#) частини першої статті 64¹);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 25¹ згідно із Законом № 163-VII від 04.04.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015, № 1509-VIII від 08.09.2016, № 1081-IX від 15.12.2020}

25²) плата за сертифікацію оператора системи передачі електричної енергії, оператора газотранспортної системи;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 25² згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

26) збори за підготовку до державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються прав автора на твір;

{Пункт 26 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

27) плата за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

28) збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та кошти від продажу таких дозволів;

29) плата за видачу, переоформлення, продовження строку дії дозволів на користування ресурсами нумерації;

{Пункт 29 частини другої статті 29 в редакції Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

30) плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір);

31) плата за оформлення посвідчення закордонного українця;

32) кошти, отримані за вчинення консульських дій на території України, а також кошти, отримані за вчинення консульських дій за межами України;

33) 50 відсотків виконавчого збору, стягнутого органами державної виконавчої служби;

{Пункт 33 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

34) надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном (крім орендної плати, визначеної [пунктом 10 частини третьої](#) цієї статті та абзацом третім частини п'ятої статті 19 [Закону України "Про оренду державного та комунального майна"](#));

{Пункт 35 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

36) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України;

{Пункт 36 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

37) портовий (адміністративний) збір;

38) плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них;

{Пункт 38 частини другої статті 29 в редакції Закону № 242-VII від 16.05.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом № 642-IX від 02.06.2020}

39) кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду, скарбів, які є пам'ятками історії та культури, майна, одержаного державою в порядку спадкування чи дарування;

40) кошти від реалізації надлишкової космічної техніки військового та подвійного призначення;

41) кошти від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, нерухомого військового майна Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів та інших державних органів (крім коштів, визначених пунктом 12¹ частини третьої цієї статті);

{Пункт 41 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

42) відрахування від суми коштів, витрачених на рекламу тютюнових виробів та/або алкогольних напоїв у межах України;

43) 20 відсотків надходжень до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

{Пункт 43 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

44) плата за подання скарги щодо процедур закупівлі до органу оскарження;

{Пункт 44 частини другої статті 29 в редакції Закону № 1789-VIII від 20.12.2016}

45) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівлі/спрощеної закупівлі як забезпечення їх тендерної пропозиції/пропозиції учасника спрощеної закупівлі, які не

підлягають поверненню таким учасникам, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

{Пункт 45 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

46) кошти, отримані від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі під час укладення договору про закупівлю як забезпечення виконання такого договору, які не підлягають поверненню учаснику, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

{Пункт 45 частини другої статті 29 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

47) кошти від реалізації продуктів утилізації твердого ракетного палива;

48) плата за надання державних гарантій та кредитів (позик), залучених державою, і плата за користування кредитами (позиками), залученими державою;

49) плата за користування кредитом з державного бюджету;

50) відсотки за користування пільговим довгостроковим державним кредитом, наданим молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

51) збори на обов'язкове державне пенсійне страхування, що відповідно до закону сплачуються при поданні ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів на клеймування державним пробірним клеймом до казенних підприємств пробірної контролю та під час набуття права власності на легкові автомобілі, з операцій придбання (купівлі-продажу) нерухомого майна, з користування та надання послуг мобільного зв'язку;

{Пункт 51 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 71-VIII від 28.12.2014, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2709-IX від 03.11.2022}

52) 90 відсотків концесійних платежів щодо об'єктів державної власності (крім концесійних платежів, визначених **пунктом 6⁵** частини третьої цієї статті, та частини концесійного платежу, що за рішенням концесіодавця сплачується на користь балансоутримувача відповідно до умов концесійного договору));

{Пункт 52 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020; в редакції Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

52¹) одноразова фіксована плата, визначена концесійним договором, та кошти, що надійшли у результаті реалізації забезпечення конкурсної пропозиції відповідно до умов концесійного конкурсу (якщо вони не повертаються учаснику), щодо об'єктів державної власності;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 52¹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

53) кошти від реалізації дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, отримані державною установою, уповноваженою на здійснення операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням;

54) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок державного бюджету, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

55) 90 відсотків коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції (крім коштів від державної частини продукції, виробленої на ділянці надр у межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони України, що зараховуються до загального фонду державного бюджету в повному обсязі);

{Пункт 55 частини другої статті 29 в редакції Закону № 665-VII від 05.11.2013}

56) 10 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної та комунальної власності; кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності після розмежування земель державної та комунальної власності, 10 відсотків коштів від викупу земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, передбачених [пунктом 6¹](#) розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України;

{Пункт 56 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022}

57) кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки;

57¹) надходження в рамках програм бюджетної підтримки Європейського Союзу;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 57¹ згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

57²) гранти на бюджетну підтримку від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій (включаючи гранти за досягнення індикаторів результативності);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 57² згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

58) кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів;

59) інші доходи, які у встановленому порядку зараховуються до загального фонду державного бюджету.

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині доходів (з урахуванням особливостей, визначених [пунктом 1 частини другої статті 67¹](#) цього Кодексу) є:

{Абзац перший частини третьої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

{Пункт 1 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1) акцизний податок з вироблених в Україні пального і транспортних засобів (крім акцизного податку, визначеного **пунктом 16¹** частини першої статті 64 та **пунктом 6** частини першої статті 66 цього Кодексу);

{До частини третьої статті 29 включено пункт 1 згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 2 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) акцизний податок з ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів (крім акцизного податку, визначеного **пунктом 16¹** частини першої статті 64 цього Кодексу);

{До частини третьої статті 29 включено пункт 2 згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 3 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби (крім ввізного мита на транспортні засоби, визначені у **пункті 3¹** цієї частини статті) та шини до них;

{До частини третьої статті 29 включено пункт 3 згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

3¹) ввізне мито, яке сплачується при розміщенні суден у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

{Пункт 4 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) судовий збір та надходження від звернення застави у дохід держави;

{Пункт 5 частини третьої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

5¹) плата за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей (крім плати, визначеної **пунктами 43¹ і 43²** частини першої статті 64 цього Кодексу);

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 6 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

б) плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;

{До частини третьої статті 29 включено пункт 6 згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

б¹) 80 відсотків надходжень до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом б¹ згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

б²) плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування державного значення, крім випадків будівництва (нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту) та подальшої експлуатації відповідної автомобільної дороги загального користування на умовах концесії, якщо це передбачено умовами концесійного договору;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом б² згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; в редакції Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

б³) 50 відсотків надходжень від адміністративно-господарських штрафів за порушення законодавства про автомобільний транспорт, передбачені абзацами чотирнадцятим - сімнадцятим частини першої статті 60 Закону України "Про автомобільний транспорт" (крім штрафів, визначених пунктом 13⁵ цієї частини статті);

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом б³ згідно із Законом № 74-IX від 12.09.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

б⁴) 50 відсотків надходжень від адміністративних штрафів за правопорушення, передбачені частиною другою статті 122² та частиною другою статті 132¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення (крім штрафів, визначених пунктом 13⁵ цієї частини статті);

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом б⁴ згідно із Законом № 74-IX від 12.09.2019}

б⁵) концесійні платежі, що сплачуються у разі будівництва та експлуатації автомобільних доріг загального користування на умовах концесії;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом б⁵ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

б⁶) 10 відсотків концесійних платежів щодо об'єктів державної власності (крім концесійних платежів, визначених пунктом 6⁵ цієї частини статті, та частини концесійного платежу, що за рішенням концесієдавця сплачується на користь балансоутримувача відповідно до умов концесійного договору);

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 6⁶ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

6⁷) реєстраційний внесок щодо об'єктів державної власності, що сплачується відповідно до [Закону України "Про концесію"](#);

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 6⁷ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

6⁸) плата за використання автомобільних доріг загального користування транспортними засобами з повною масою 12 т і більше;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 6⁸ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

6⁹) адміністративні штрафи за правопорушення, передбачені [статтею 132² Кодексу України про адміністративні правопорушення](#);

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 6⁹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

7) 30 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності;

7¹) 15 відсотків плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також 15 відсотків плати за одержання інформації з інших державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 7² частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 7³ частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

7⁴) *{Пункт 7⁴ частини третьої статті 29 застосовується в порядку, встановленому статтями 10 і 11 Закону № 2246-VIII від 07.12.2017 - див. пункт 8 Прикінцевих положень Закону № 2246-VIII від 07.12.2017}* екологічний податок, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 7⁴ згідно із Законом № 2125-VIII від 11.07.2017}

7⁵) екологічний податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 7⁵ згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

7⁶) 30 відсотків плати за надання адміністративних послуг уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України відповідно до законів України "Про дорожній рух" і "Про перевезення небезпечних вантажів";

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 7⁶ згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

8) кошти, отримані відповідно до статті 8 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки" (включаючи надходження заборгованості минулих років за цими коштами), та дохід від розміщення цих коштів у цінні папери відповідно до статті 9 цього ж Закону України;

{Пункт 9 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

9) збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

{До частини третьої статті 29 включено пункт 9 згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

10) власні надходження бюджетних установ (у тому числі наукових установ Національної академії наук України і галузевих академій наук), що утримуються за рахунок державного бюджету, у тому числі орендна плата за користування військовим майном, майном Національної академії наук України і галузевих академій наук, 50 відсотків орендної плати за користування іншим майном, що належить бюджетним установам, які утримуються за рахунок державного бюджету;

11) надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву;

12) надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;

12¹) кошти від реалізації розвідувальними органами України надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, нерухомого військового майна;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

13) надходження в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ (крім надходжень, визначених пунктами 57¹ і 57² частини другої цієї статті);

{Пункт 13 частини третьої статті 29 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2709-IX від 03.11.2022}

13¹) 50 відсотків виконавчого збору, стягнутого органами державної виконавчої служби;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

13²) надходження до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13² згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

13³) 10 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення);

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13³ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

13⁴) 26 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁴ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

13⁵) 40 відсотків надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁵ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

13⁶) надходження від реалізації майнових прав на використання фільмів, вихідних матеріалів фільмів та фільмокопій, створених за кошти Державного бюджету України; від реалізації суб'єктами кінематографії, які отримали від держави субсидії на створення (виробництво) фільмів, телевізійних фільмів, телевізійних серіалів, майнових прав на використання таких фільмів, телевізійних фільмів, телевізійних серіалів, вихідних матеріалів фільмів, телевізійних фільмів, телевізійних серіалів та фільмокопій, а також від реалізації майнових прав на використання фільмів та фільмових матеріалів, які відповідно до планів виробництва Держкіно УРСР, Міністерства культури УРСР та їхніх правонаступників у 1953-1991 роках створені (вироблені) за рахунок державних (бюджетних) коштів на державних кіностудіях та належать державі;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁶ згідно із Законом № 76-IX від 12.09.2019}

13⁷) платіж, що сплачується суб'єктом кінематографії за розгляд заяв щодо отримання державних субсидій на виробництво (створення) фільму (ігрового, анімаційного тощо), телевізійного фільму, телевізійного серіалу, для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁷ згідно із Законом № 76-IX від 12.09.2019}

13⁸) 50 відсотків прибутків, отриманих від прокату та/або передачі прав на використання фільму (але не більше 50 відсотків отриманої суми державної підтримки), що сплачуються до державного бюджету протягом усього строку дії авторського права на фільм суб'єктом кінематографії, який отримав державну субсидію на створення фільму у формах, передбачених [пунктами 2 і 3](#) частини першої статті 7 Закону України "Про державну підтримку кінематографії в Україні", і на користь якого передано (відчужено) майнові права інтелектуальної власності, або особою, якій передано (відчужено) суб'єктом кінематографії, який створив фільм за такої державної підтримки, майнові права інтелектуальної власності на такий фільм у повному обсязі або частково і яка набула майнових прав на такий фільм;

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁸ згідно із Законом [№ 76-IX від 12.09.2019](#)}

13⁹) 45 відсотків рентної плати за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення);

{Частина третю статті 29 доповнено пунктом 13⁹ згідно із Законом [№ 2043-IX від 15.02.2022](#) - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

14) інші доходи, визначені законом про Державний бюджет України.

4. Якщо законом встановлено новий вид доходу державного бюджету, його зарахування до загального чи спеціального фонду визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

5. Закон про Державний бюджет України може відносити на відповідний бюджетний період окремі види доходів загального (спеціального) фонду Державного бюджету України або їх частину, які визначені [частиною другою \(третьою\)](#) цієї статті, до спеціального (загального) фонду Державного бюджету України.

{Стаття 29 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2756-VI від 02.12.2010](#), [№ 2856-VI від 23.12.2010](#), [№ 3828-VI від 06.10.2011](#), [№ 4318-VI від 12.01.2012](#), [№ 5063-VI від 05.07.2012](#), [№ 5083-VI від 05.07.2012](#), [№ 5204-VI від 06.09.2012](#), [№ 5492-VI від 20.11.2012](#); в редакції Закону [№ 5428-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 30. Склад видатків та кредитування Державного бюджету України

1. Видатки та кредитування Державного бюджету України включають бюджетні призначення, встановлені законом про Державний бюджет України на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із [статтею 87](#) цього Кодексу.

2. Джерелами формування загального фонду Державного бюджету України у частині кредитування є:

1) надходження внаслідок стягнення простроченої заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, кредитами з державного бюджету, якщо інше не встановлено законом про Державний бюджет України;

2) повернення кредитів, наданих з державного бюджету, що не мають цільового призначення, згідно із законом;

{Пункт 2 частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

3) повернення кредитів до державного бюджету, наданих для реалізації інвестиційних проектів за рахунок кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, якщо інше не встановлено законом про Державний бюджет України.

{Пункт 3 частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 2646-VIII від 06.12.2018}

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині кредитування є:

1) повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

2) повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня;

3) повернення кредитів, наданих з державного бюджету фермерським господарствам;

4) повернення коштів, наданих на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також для закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників;

5) повернення кредитів, наданих з державного бюджету, що мають цільове призначення згідно із законом про Державний бюджет України.

{Частина третя статті 30 в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

4. Кошти, отримані до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з відповідними пунктами частини третьої статті 15, частини третьої статті 29 та частини третьої цієї статті цього Кодексу, спрямовуються відповідно на:

1) реалізацію інвестиційних проектів, у тому числі шляхом рекредитування або надання трансфертів (за рахунок джерел, визначених пунктом 1 частини третьої статті 15 цього Кодексу);

1¹) підготовку проектів державно-приватного партнерства, виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності (крім здійснення приватному партнеру плати за експлуатаційну готовність автомобільної дороги загального користування та інших виплат у порядку та на умовах, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, щодо будівництва та подальшої експлуатації автомобільної дороги) (за рахунок джерел, визначених пунктами 6⁶ і 6⁷ частини третьої статті 29 цього Кодексу) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Частина четверту статті 30 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

{Пункт 2 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2¹) заходи, визначені **частиною третьою** статті 24² цього Кодексу (за рахунок джерел, визначених **пунктами 1-3, 6, 6², 6³, 6⁴, 6⁵, 6⁸, 6⁹** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 74-IX від 12.09.2019, № 1081-IX від 15.12.2020, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьься в дію з 1 квітня 2022 року}

2²) заходи, визначені **частиною третьою** статті 24³ цього Кодексу (за рахунок джерел, визначених **пунктом 7⁴** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 2² згідно із Законом № 2125-VIII від 11.07.2017}

2³) заходи, визначені **частиною третьою** статті 24⁴ (за рахунок джерел, визначених **пунктом 13³** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 2³ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2⁴) заходи, визначені **частиною третьою** статті 24⁵ цього Кодексу (за рахунок коштів державного дорожнього фонду в розмірі, визначеному **абзацом шостим** частини четвертої статті 24² цього Кодексу, та джерел, визначених **пунктами 3¹, 13⁹** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 2⁴ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьься в дію з 1 квітня 2022 року}

2⁵) заходи, визначені **частиною третьою** статті 24⁶ цього Кодексу (за рахунок джерел, визначених **пунктом 7⁵** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 2⁵ згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

{Пункт 3 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 4 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади (за рахунок джерел, визначених **пунктом 5 частини третьої статті 29** цього Кодексу);

{Пункт 5 частини четвертої статті 30 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

5¹) реалізацію програм та заходів на охорону здоров'я, освіту, культуру, фізичну культуру і спорт, наукову і науково-технічну діяльність за бюджетними програмами, визначеними законом про Державний бюджет України (за рахунок джерел, визначених **пунктом 5¹** частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

6) здійснення природоохоронних заходів, включаючи захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь (за рахунок джерел, визначених [пунктом 7 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

6¹) забезпечення функціонування державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (за рахунок джерел, визначених [пунктом 7¹ частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 6² частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

7) придбання цінних паперів відповідно до статті 9 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки" (за рахунок джерел, визначених [пунктом 8 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

{Пункт 8 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

8) субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (за рахунок джерел, визначених [пунктом 9 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

{До частини четвертої статті 30 включено пункт 8 згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

9) заходи, визначені [абзацами п'ятнадцятим - двадцять другим](#) частини четвертої статті 13 цього Кодексу (за рахунок джерел, визначених [пунктом 10 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

{Пункт 9 частини четвертої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

10) накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву (за рахунок 90 відсотків джерел, визначених [пунктом 11 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

11) обслуговування державного матеріального резерву (за рахунок 10 відсотків джерел, визначених [пунктом 11 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу, та джерел, визначених [пунктом 12 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

12) реалізацію програм та заходів у рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ (за рахунок джерел, визначених [пунктом 13 частини третьої статті 29](#) цього Кодексу);

{Пункт 12 частини четвертої статті 30 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

13) державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла (за рахунок джерел, визначених **пунктом 1 частини третьої** цієї статті);

14) реалізацію Державної програми забезпечення молоді житлом (за рахунок джерел, визначених **пунктом 2 частини третьої** цієї статті);

15) надання кредитів фермерським господарствам (за рахунок джерел, визначених **пунктом 3 частини третьої** цієї статті);

15¹) ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді (за рахунок джерел, визначених **пунктом 13⁴ частини третьої** статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

16) формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, витрати Аграрного фонду, пов'язані з комплексом заходів із зберігання, перевезення, переробки та експортом об'єктів державного цінового регулювання державного інтервенційного фонду, а також закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників (за рахунок джерел, визначених **пунктом 4 частини третьої** цієї статті);

17) реалізацію програм та заходів, визначених законом про Державний бюджет України (за рахунок джерел, визначених **пунктом 2 частини третьої статті 15, пунктом 14 частини третьої статті 29 та пунктом 5 частини третьої** цієї статті цього Кодексу);

18) здійснення витрат, пов'язаних з організацією і проведенням виконавчих дій, виплату винагороди державним виконавцям (за рахунок джерел, визначених **пунктом 13¹ частини третьої статті 29** цього Кодексу). **Порядок виплати та розміри винагород** державному виконавцю встановлюються Кабінетом Міністрів України;

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19) здійснення діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, участь та представництво України у міжнародних авіаційних організаціях (за рахунок джерел, визначених **пунктом 6¹ частини третьої статті 29** цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

20) реалізацію програм і заходів щодо соціального захисту осіб з інвалідністю відповідно до закону (за рахунок джерел, визначених **пунктом 13² частини третьої статті 29** цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

21) здійснення заходів із впровадження, розбудови, відновлення та експлуатації системи фіксації правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі (за рахунок джерел, визначених [пунктом 13⁵](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу), у тому числі здійснення таких заходів Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією України (за рахунок 50 відсотків джерел, визначених [пунктом 13⁵](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

22) державну підтримку кінематографії (за рахунок джерел, визначених [пунктами 13⁶, 13⁷ і 13⁸](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 76-IX від 12.09.2019}

23) здійснення розвідувальної діяльності розвідувальних органів України (за рахунок джерел, визначених [пунктом 12¹](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

24) проведення будівництва, реконструкції (реставрації), капітального ремонту об'єктів та придбання обладнання для установ Державної кримінально-виконавчої служби України (за рахунок джерел, визначених [пунктом 1¹](#) частини третьої статті 15 цього Кодексу);

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

25) здійснення витрат, пов'язаних з організацією та наданням адміністративних послуг уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України відповідно до законів України "Про дорожній рух" і "Про перевезення небезпечних вантажів" (за рахунок джерел, визначених [пунктом 7⁶](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу).

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

{Статтю 30 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

5. Видатки на виплати відповідно до бюджетних зобов'язань за державними деривативами здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

{Статтю 30 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

Стаття 31. Таємні видатки

1. Державний бюджет України має містити пояснення всіх видатків, за винятком видатків, пов'язаних з державною таємницею (таємних видатків).

2. Таємні видатки, передбачені на діяльність органів державної влади, в інтересах національної безпеки включаються до Державного бюджету України без деталізації.

3. Контроль за проведенням таємних видатків здійснюється Рахунковою палатою та Міністерством фінансів України.

4. Звіти про проведені таємні видатки попередньо розглядаються Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, комітетами Верховної Ради України, до предмета відання яких належать питання законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, питання боротьби з корупцією, питання національної безпеки і оборони.

{Частина четверта статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

5. Звіти про проведені таємні видатки розглядаються Верховною Радою України на закритому пленарному засіданні.

Глава 6. СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ТА ПРОЕКТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

{Назва глави 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 32. Організаційні засади складання Бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України

1. Кабінет Міністрів України розробляє Бюджетну декларацію та проект закону про Державний бюджет України.

2. Міністерство фінансів України відповідає за складання Бюджетної декларації та проекту закону про Державний бюджет України, визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, що використовуються для розроблення Бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України.

{Стаття 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 32¹. Управління фінансовими ризиками

1. З метою мінімізації впливу фінансових ризиків на показники державного бюджету Міністерство фінансів України здійснює управління фінансовими ризиками шляхом їх виявлення, оцінки, моніторингу та розроблення заходів з їх мінімізації.

Організаційно-методологічні засади здійснення оцінки фінансових ризиків затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Міністерство фінансів України здійснює загальну оцінку фінансових ризиків та їх впливу на показники державного бюджету у середньостроковому періоді та готує інформацію про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання і квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у плановому бюджетному періоді. Інформація про фінансові ризики оприлюднюється на офіційному сайті Міністерства фінансів України після подання проекту закону про Державний бюджет України до Верховної Ради України.

2. Для реалізації повноважень, визначених абзацом першим частини першої цієї статті, Міністерство фінансів України:

1) одержує безоплатно від центральних і місцевих органів виконавчої влади, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, фінансових установ, суб'єктів господарювання державного сектору економіки та господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків:

фінансові звіти, дані та іншу інформацію, необхідну для здійснення оцінки фінансових ризиків;

письмові пояснення з питань, які постають під час оцінки фінансових ризиків;

2) надає суб'єктам, визначеним у пункті 1 цієї частини статті, обов'язкові для розгляду рекомендації щодо заходів, яких необхідно вжити для мінімізації впливу фінансових ризиків на показники державного бюджету, а також отримує від зазначених суб'єктів інформацію про розгляд таких рекомендацій та стан їх реалізації.

Міністерство фінансів України має право направляти суб'єктам, визначеним у пункті 1 цієї частини статті, запити в письмовій формі на отримання інформації, зазначеної в цій частині статті, із зазначенням строку розгляду таких запитів.

3. Суб'єкти, визначені у пункті 1 частини другої цієї статті:

1) надають інформацію на запити Міністерства фінансів України відповідно до вимог частини другої цієї статті;

2) надають Міністерству фінансів України пропозиції щодо вжиття заходів, які можуть зменшити вплив фінансових ризиків на показники державного бюджету;

3) вживають заходів, спрямованих на запобігання виникненню фінансових ризиків та на мінімізацію їх впливу на показники державного бюджету;

4) інформують Міністерство фінансів України про виявлені ними фінансові ризики та надають пропозиції щодо заходів з їх мінімізації;

5) беруть участь у підготовці інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання і квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у плановому бюджетному періоді;

6) беруть участь у роботі робочих груп, комісій, у зустрічах з питань управління фінансовими ризиками.

4. Міністерство фінансів України у разі недотримання суб'єктами, визначеними у пункті 1 частини другої цієї статті, вимог частин другої і третьої цієї статті інформує Кабінет Міністрів України для вжиття ним заходів відповідно до закону.

5. Суб'єкти, визначені у пункті 1 частини другої цієї статті, за ненадання, несвоєчасне надання Міністерству фінансів України інформації, необхідної для здійснення оцінки фінансових ризиків, недотримання вимог частини третьої цієї статті несуть відповідальність згідно із законом.

{Кодекс доповнено статтею 32¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 33. Складання та схвалення Бюджетної декларації

{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми статті 33 - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}

1. Міністерство фінансів України щороку спільно з іншими головними розпорядниками коштів державного бюджету відповідно до цілей та пріоритетів, визначених у щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, прогнозних та програмних документах економічного і соціального розвитку, складає Бюджетну декларацію - документ середньострокового бюджетного планування, що визначає засади бюджетної політики і показники державного бюджету на середньостроковий період та є основою для складання проекту Державного бюджету України і прогнозів місцевих бюджетів.

Під час складання Бюджетної декларації для узгодження бюджетної політики (включаючи бюджетні показники на середньостроковий період) Міністерство фінансів України проводить консультації з членами Кабінету Міністрів України та незалежними експертами.

2. Показники Бюджетної декларації визначаються з урахуванням положень та показників, визначених на відповідні бюджетні періоди Бюджетною декларацією, схваленою у попередньому бюджетному періоді.

При цьому показники Бюджетної декларації можуть відрізнятися від показників, визначених на відповідні бюджетні періоди Бюджетною декларацією, схваленою у попередньому бюджетному періоді, у разі:

1) відхилення оцінки основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України від прогнозу, врахованого у Бюджетній декларації, схваленій у попередньому бюджетному періоді;

2) відхилення бюджетних показників, визначених законом про Державний бюджет України, від аналогічних показників, визначених у Бюджетній декларації, схваленій у попередньому бюджетному періоді;

3) прийняття нових законодавчих та інших нормативно-правових актів, що впливають на показники державного бюджету у середньостроковому періоді.

3. Національний банк України щороку, до 1 березня, надає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України інформацію, необхідну для складання Бюджетної декларації, про орієнтовний прогноз частини прибутку до розподілу, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету. Інформація, передбачена цією частиною, подається Національним банком України виключно в порядку інформування.

{Абзаци перший - четвертий частини третьої статті 33 замінено одним абзацом згідно із Законом № 1813-IX від 19.10.2021}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, подає Міністерству фінансів України:

до 1 березня року, що передує плановому, - орієнтовні основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період;

до 15 квітня року, що передує плановому, - уточнені основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період.

Вища рада правосуддя до 1 березня року, що передує плановому, подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо пріоритетних завдань фінансового забезпечення судової влади та її незалежності.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державно-приватного партнерства, подає Міністерству фінансів України до 1 березня року, що передує плановому, інформацію про загальний обсяг довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності на середньостроковий період та обсяг щорічних видатків на виконання таких зобов'язань.

{Частина третю статті 33 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

4. Міністерство фінансів України на підставі основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період та аналізу виконання бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах прогнозує обсяги доходів державного бюджету, визначає обсяги фінансування державного бюджету, повернення кредитів до державного бюджету та орієнтовні граничні показники видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на середньостроковий період.

{Абзац перший частини четвертої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

{Абзац другий частини четвертої статті 33 виключено на підставі Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

5. Міністерство фінансів України розробляє та у визначені ним терміни доводить до головних розпорядників коштів державного бюджету інструкції з підготовки бюджетних пропозицій та орієнтовні граничні показники видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на середньостроковий період.

{Абзац перший частини п'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Інструкції з підготовки бюджетних пропозицій можуть запроваджувати додаткові фінансові обмеження, організаційні та інші вимоги, яких зобов'язані дотримуватися всі розпорядники коштів державного бюджету у процесі підготовки бюджетних пропозицій.

{Абзац другий частини п'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Головні розпорядники коштів державного бюджету відповідно до вимог інструкцій та орієнтовних граничних показників видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на середньостроковий період, доведених Міністерством фінансів України, складають бюджетні пропозиції, включаючи інформацію щодо цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, та показників їх досягнення. Головні розпорядники коштів державного бюджету забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих Міністерству фінансів України бюджетних пропозицій, які мають містити всю інформацію, необхідну для їх аналізу, згідно з вимогами Міністерства фінансів України.

{Абзац третій частини п'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Міністерство фінансів України здійснює аналіз поданих головними розпорядниками коштів державного бюджету бюджетних пропозицій на відповідність доведеним орієнтовним граничним показникам видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету і вимогам доведених інструкцій.

{Абзац четвертий частини п'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

На основі такого аналізу Міністр фінансів України приймає рішення про включення бюджетних пропозицій головних розпорядників коштів державного бюджету до Бюджетної декларації.

{Абзац п'ятий частини п'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Міністерство фінансів України подає Раді національної безпеки і оборони України інформацію щодо включення видатків та надання кредитів на національну безпеку і оборону до Бюджетної декларації.

{Частину п'яту статті 33 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Міністерство фінансів України вживає заходів для усунення розбіжностей з головними розпорядниками коштів державного бюджету. Якщо узгодження не досягнуто, Міністерство фінансів України додає відповідну інформацію до Бюджетної декларації, що подається Кабінету Міністрів України.

6. Міністерство фінансів України до 15 травня року, що передує плановому, подає Бюджетну декларацію на розгляд Кабінету Міністрів України.

7. Кабінет Міністрів України щороку, не пізніше 1 червня року, що передує плановому, схвалює Бюджетну декларацію, яка набуває статусу офіційного документа та оформлюється постановою Кабінету Міністрів України. З дня схвалення Бюджетної декларації втрачає чинність Бюджетна декларація, схвалена у попередньому бюджетному періоді.

8. Кабінет Міністрів України подає до Верховної Ради України Бюджетну декларацію разом із фінансово-економічним обґрунтуванням у триденний строк з дня її схвалення. Фінансово-економічне обґрунтування має містити розрахунки і пояснення до положень і показників, визначених Бюджетною декларацією (включаючи пояснення відмінностей від Бюджетної декларації, схваленої у попередньому бюджетному періоді, орієнтовні показники витрат державного бюджету за функціональною класифікацією видатків та кредитування бюджету із зазначенням пріоритетних напрямів).

Верховна Рада України розглядає Бюджетну декларацію за спеціальною процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

9. Бюджетна декларація містить положення щодо:

1) основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (із зазначенням показників номінального і реального обсягу валового внутрішнього продукту, індексів споживчих цін та цін виробників, рівня безробіття, припущень щодо курсу гривні до долара США в середньому за рік та на кінець року, а також інших показників, врахованих під час розроблення Бюджетної декларації);

2) загальних показників доходів і фінансування державного бюджету, повернення кредитів до державного бюджету, загальних граничних показників видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

3) частки прогнозного річного обсягу валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється через зведений бюджет України, пріоритетних завдань податкової політики, показників за основними видами доходів державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

4) дефіциту (профіциту) державного бюджету, показників за основними джерелами фінансування державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди), а також державного боргу, гарантованого державою боргу і надання державних гарантій;

5) розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та рівня його забезпечення;

6) пріоритетних завдань фінансового забезпечення реалізації державної політики у різних сферах діяльності (включаючи фінансове забезпечення судової влади та її незалежності);

7) обсягу державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів із зазначенням пріоритетних напрямів таких капітальних вкладень, обсягу коштів державного фонду регіонального розвитку, обсягу коштів державного дорожнього фонду (за напрямками, визначеними [частиною третьою](#) статті 24² цього Кодексу), обсягу коштів державного фонду внутрішніх водних шляхів (за напрямками, визначеними [частиною третьою](#) статті 24⁵ цього Кодексу), обсягу коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації (за напрямками, визначеними [частиною третьою](#) статті 24⁶ цього Кодексу);

{Пункт 7 частини дев'ятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 283-IX від 12.11.2019, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьься в дію з 1 квітня 2022 року, № 3035-IX від 11.04.2023}

7¹) загального обсягу довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності на середньостроковий період та обсягу щорічних видатків на виконання таких зобов'язань;

{Частину дев'яту статті 33 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьься в дію з 1 квітня 2022 року}

8) граничних показників видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету головним розпорядникам коштів державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди), а також цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, та показників їх досягнення за результатами попереднього бюджетного періоду, очікуваних у поточному бюджетному періоді та прогнозних на середньостроковий період у межах визначених граничних показників;

9) взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами (включаючи положення та показники, необхідні для складання прогнозів місцевих бюджетів);

10) загальної оцінки фінансальних ризиків та їх впливу на показники державного бюджету;

11) інших питань, необхідних для складання проекту закону про Державний бюджет України.

{Стаття 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 3828-VI від 06.10.2011, № 4731-VI від 17.05.2012, № 79-VIII від 28.12.2014, № 288-VIII від 07.04.2015, № 1800-VIII від 21.12.2016; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 33¹. Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів

1. Для цілей цієї статті, частини п'ятнадцятої статті 23, частини п'ятої статті 28, пункту 7 частини дев'ятої статті 33, пункту 4¹ частини першої статті 38 та пункту 15¹ частини другої статті 61 цього Кодексу під державними інвестиційними проектами розуміються проекти, визначені пунктом 20¹ частини першої статті 2 цього Кодексу, крім проектів, що реалізуються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, та проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

2. Обсяг державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів на середньостроковий період визначається Бюджетною декларацією в межах загальних граничних показників видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, за участю Комітету Верховної Ради України з питань бюджету у тритижневий строк після схвалення Бюджетної декларації

Кабінетом Міністрів України готує пропозиції щодо розподілу обсягу державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів на середньостроковий період між головними розпорядниками бюджетних коштів за результатами відбору державних інвестиційних проектів.

4. Відбір державних інвестиційних проектів здійснюється Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Міжвідомча комісія з питань державних інвестиційних проектів є колегіальним органом, [положення](#) і склад якого затверджуються Кабінетом Міністрів України. До складу Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проектів входять члени Кабінету Міністрів України, члени Комітету Верховної Ради України з питань бюджету за рішенням цього комітету (чисельністю не менше 50 відсотків складу такої комісії), представники центральних органів виконавчої влади та інших державних органів.

6. Розподіл державних капітальних вкладень на реалізацію нових державних інвестиційних проектів здійснюється за умови, що в межах обсягу державних капітальних вкладень на плановий бюджетний період не менше 70 відсотків буде спрямовано на продовження (завершення) реалізації розпочатих державних інвестиційних проектів відповідно до планів їх реалізації та строків введення в експлуатацію основних засобів.

7. Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів включаються до проекту закону про Державний бюджет України за результатами такого розподілу.

{Кодекс доповнено статтею 33¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 34. Інструкції з підготовки бюджетних запитів

1. Для підготовки проекту Державного бюджету України Міністерство фінансів України розробляє і доводить до головних розпорядників бюджетних коштів [інструкції з підготовки бюджетних запитів](#) у терміни, визначені Міністерством фінансів України.

2. Інструкції з підготовки бюджетних запитів можуть запроваджувати фінансові обмеження, організаційні та інші вимоги, яких зобов'язані дотримуватися усі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних запитів.

{Частина друга статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Частину третю статті 34 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину четверту статті 34 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 35. Складання бюджетного запиту

1. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують складання бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів України відповідно до Бюджетної декларації та вимог інструкцій з підготовки бюджетних запитів з урахуванням планів діяльності на середньостроковий період, звітів про виконання паспортів бюджетних програм, результатів

оцінки ефективності бюджетних програм, висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, рішень Кабінету Міністрів України за результатами огляду витрат державного бюджету у терміни та порядку, встановлені Міністерством фінансів України.

{Частина перша статті 35 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Головні розпорядники бюджетних коштів включають до бюджетних запитів обсяги довгострокових зобов'язань за енергосервісом, довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства на відповідні бюджетні періоди, показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів, у разі їх схвалення або відбору у встановленому законодавством порядку та на підставі розрахунків обсягу витрат і вигод щодо реалізації таких інвестиційних проектів, та/або підписаного договору з іноземними державами, іноземними фінансовими установами, міжнародними фінансовими організаціями.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 288-VIII від 07.04.2015, № 328-VIII від 09.04.2015; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

3. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих Міністерству фінансів України бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту Державного бюджету України та загалом бюджетних показників на середньостроковий період, згідно з вимогами Міністерства фінансів України.

{Частина третя статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

4. Якщо бюджетний запит передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державного бюджету у будь-якій формі, головні розпорядники бюджетних коштів додають до бюджетного запиту копію рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги, прийнятого за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання", або письмово повідомляють про їх звільнення від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу з посиланням на положення зазначеного Закону та нормативно-правові акти, якими встановлені відповідні умови для звільнення.

{Статтю 35 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 416-VIII від 14.05.2015}

Стаття 36. Аналіз бюджетних запитів і розробка проекту Державного бюджету України

1. Міністерство фінансів України на будь-якому етапі складання і розгляду проекту Державного бюджету України проводить аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, на предмет його відповідності Бюджетній декларації, а також ефективності використання бюджетних коштів, у тому числі на підставі звітів про

виконання паспортів бюджетних програм, результатів оцінки ефективності бюджетних програм, висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, рішень Кабінету Міністрів України за результатами огляду витрат державного бюджету.

На основі результатів аналізу Міністр фінансів України приймає рішення про включення бюджетного запиту до проекту Державного бюджету України перед поданням його на розгляд Кабінету Міністрів України.

{Частина перша статті 36 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Частина другу статті 36 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3. На основі аналізу бюджетних запитів, що подаються відповідно до **статті 35** цього Кодексу, та з урахуванням положень та показників на плановий бюджетний період, визначених Бюджетною декларацією, схваленою у році, що передує плановому, і рекомендацій Верховної Ради України щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені відповідно до **частини шостої** статті 152 Регламенту Верховної Ради України) Міністерство фінансів України готує проект закону про Державний бюджет України.

{Частина третя статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

4. Міністерство фінансів України під час підготовки проекту Державного бюджету України розглядає та вживає заходів для усунення розбіжностей з головними розпорядниками бюджетних коштів. Якщо узгодження не досягнуто, Міністерство фінансів України додає свій висновок з неузгоджених питань до зазначеного проекту, який подається Кабінету Міністрів України.

Стаття 37. Схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України

1. Міністерство фінансів України подає Кабінету Міністрів України для розгляду проект закону про Державний бюджет України та вносить пропозиції щодо термінів і порядку розгляду цього проекту в Кабінеті Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України до схвалення проекту закону про Державний бюджет України подає цей проект закону:

Раді національної безпеки і оборони України по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України;

Вищій раді правосуддя по статтях, пов'язаних із забезпеченням функціонування судів і діяльності суддів, органів та установ системи правосуддя.

{Частина друга статті 37 в редакції Закону № 1800-VIII від 21.12.2016}

3. Кабінет Міністрів України схвалює проект закону про Державний бюджет України та подає його разом з відповідними матеріалами Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому.

{Частина третя статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

4. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують уточнення бюджетних запитів з урахуванням прийнятих Кабінетом Міністрів України рішень щодо доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України для подання до Верховної Ради України та у триденний строк подають їх до Міністерства фінансів України.

{Статтю 37 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 38. Матеріали, що додаються до проекту закону про Державний бюджет України

1. Разом з проектом закону про Державний бюджет України, схваленим Кабінетом Міністрів України, подаються:

1) пояснювальна записка до проекту закону про Державний бюджет України, яка має містити:

а) інформацію про економічне становище держави та основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на плановий бюджетний період, покладені в основу проекту Державного бюджету України;

{Підпункт "а" пункту 1 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

б) оцінку показників доходів проекту державного бюджету разом з детальними розрахунками таких показників у розрізі класифікації доходів бюджету (із зазначенням бази оподаткування, ставок податків і зборів, податкових пільг та податкового боргу);

{Підпункт "б" пункту 1 частини першої статті 38 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

в) пояснення до основних положень проекту Державного бюджету України та проекту закону про Державний бюджет України, включаючи інформацію щодо показників доходів, фінансування, видатків та кредитування державного бюджету з деталізацією у розрізі бюджетної класифікації та порівнянням з відповідними фактичними показниками за попередній бюджетний період і плановими показниками на поточний бюджетний період;

{Підпункт "в" пункту 1 частини першої статті 38 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

г) інформацію щодо врахування Бюджетної декларації і рекомендацій Верховної Ради України щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені відповідно до **частини шостої** статті 152 Регламенту Верховної Ради України);

{Підпункт "г" пункту 1 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

г) аналітичні дані, розрахунки з обґрунтуванням особливостей міжбюджетних взаємовідносин, зокрема:

детальні розрахунки обсягів базової та реверсної дотації за видами місцевих бюджетів, включаючи розрахунки індексів податкоспроможності місцевих бюджетів;

розрахунки обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за їх видами і місцевими бюджетами з детальними фінансовими та кількісними показниками;

{Абзац третій підпункту "г" пункту 1 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Абзац четвертий підпункту "г" пункту 1 частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Підпункт "г" пункту 1 частини першої статті 38 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

д) пояснення щодо показників фінансування проекту державного бюджету (включаючи показники державних запозичень, надходжень від приватизації державного майна, погашення державного боргу), надання державних гарантій, стану і граничних обсягів державного боргу та гарантованого державою боргу;

{Підпункт "д" пункту 1 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Підпункт "е" пункту 1 частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

{Підпункт "є" пункту 1 частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

ж) розрахунки обсягу компенсації за рахунок коштів державного бюджету втрат суб'єктів господарювання внаслідок прийняття Кабінетом Міністрів України, іншими центральними органами виконавчої влади рішень щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг;

2) прогнозні показники зведеного бюджету України (включаючи оцінку Державного бюджету України та місцевих бюджетів) відповідно до бюджетної класифікації;

{Пункт 2 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2¹) обґрунтування розрахунку вартісної величини прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунок на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення;

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

3) перелік пільг з податків і зборів із розрахунком втрат доходів бюджету від їх надання;

4) переліки та обсяги коштів за державними цільовими програмами, які включено головними розпорядниками коштів державного бюджету до бюджетних програм, передбачених у проекті закону про Державний бюджет України;

4¹) перелік державних інвестиційних проектів із зазначенням загальної вартості кожного проекту, загальних обсягів витрат державного бюджету, необхідних для

розроблення та реалізації кожного проекту, включаючи обсяги витрат державного бюджету, необхідних для завершення кожного проекту, а також обсяги таких витрат на відповідний бюджетний період у розрізі бюджетних програм. Підготовка таких матеріалів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, за результатами розподілу, здійсненого відповідно до статті 33¹ цього Кодексу;

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

5) інформація щодо загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець планового бюджетного періоду (у тому числі за типом боргового зобов'язання), а також витрат з виконання державних боргових і гарантійних зобов'язань на поточний та наступні бюджетні періоди до повного погашення таких зобов'язань (включаючи обсяг видатків на обслуговування державного боргу) і структури таких витрат;

{Пункт 5 частини першої статті 38 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

6) план державних запозичень на наступний бюджетний період, а також перелік інвестиційних проектів, під які можуть надаватися державні гарантії у наступному бюджетному періоді. План державних запозичень на наступний бюджетний період має включати перелік кредитів (позик) із зазначенням кредиторів, видів, мети, назви валюти, строку і відсоткової ставки державних запозичень, а також стану укладання кредитних договорів;

6¹) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань за енергосервісом за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків з виконавцями енергосервісу;

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

6²) переліки та обсяги середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків з постачальниками лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них та/або надавачами пов'язаних із ними послуг за такими угодами (договорами);

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 6² згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

6³) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків за договорами, укладеними у рамках державно-приватного партнерства;

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 6³ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

{Пункт 7 частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

8) доповідь про хід виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді;

9) інформація про мету, завдання та результативні показники, яких кожний головний розпорядник коштів державного бюджету передбачає досягти під час виконання бюджетних програм, за формою, визначеною Міністерством фінансів України;

{Пункт 9 частини першої статті 38 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

9¹) інформація про цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, і показники їх досягнення за результатами попереднього бюджетного періоду, очікувані у поточному бюджетному періоді та прогнозі на середньостроковий період;

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

10) протокол про результати консультацій Кабінету Міністрів України із всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування;

11) інформація щодо врахування пропозицій Ради національної безпеки і оборони України до проекту закону про Державний бюджет України по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України (з вмотивованим обґрунтуванням);

11¹) інформація щодо врахування пропозицій Вищої ради правосуддя до проекту закону про Державний бюджет України по статтях, пов'язаних із забезпеченням функціонування судів і діяльності суддів, органів та установ системи правосуддя (з вмотивованим обґрунтуванням);

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 11¹ згідно із Законом № 1800-VIII від 21.12.2016}

{Пункт 12 частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

12¹) інформація про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання і квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у плановому бюджетному періоді;

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

12²) інформація про виконання плану заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог (у разі схвалення такого плану);

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 12² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

13) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Кабінет Міністрів України.

У разі зміни Кабінетом Міністрів України показників обсягів міжбюджетних трансфертів під час розгляду та доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає розрахунки відповідно до вимог **підпункту "г" пункту 1** цієї частини статті.

{Частина другу статті 38 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Глава 7. РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 39. Розгляд та затвердження Державного бюджету України

1. Розгляд та затвердження Державного бюджету України відбувається у Верховній Раді України за спеціальною процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

2. Протягом трьох днів з дня прийняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає Президенту України обґрунтування і розрахунки щодо бюджетних показників такого закону, змінених порівняно з проектом закону про Державний бюджет України, поданим Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України на розгляд у першому читанні.

3. Якщо Президент України повернув до Верховної Ради України для повторного розгляду закон про Державний бюджет України із вмотивованими і сформульованими пропозиціями, які передбачають зміни бюджетних показників, Кабінет Міністрів України у тижневий строк подає Верховній Раді України зміни до показників, зазначених у текстових статтях такого закону, та оновлені додатки до нього відповідно до пропозицій Президента України.

Стаття 40. Предмет регулювання закону про Державний бюджет України

1. Законом про Державний бюджет України визначаються:

1) загальні суми доходів, видатків та кредитування державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

{Пункт 1 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2) *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми пункту 2 частини першої статті 40 щодо визначення граничного обсягу гарантованого державою боргу та граничного обсягу надання державних гарантій - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) державного бюджету у відповідному бюджетному періоді, державного і гарантованого державою боргу на кінець відповідного бюджетного періоду, граничний обсяг і напрями надання державних гарантій, а також повноваження щодо цих гарантій відповідно до [статті 17](#) цього Кодексу;

{Пункт 2 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4318-VI від 12.01.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

3) доходи державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

4) фінансування державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

5) бюджетні призначення головним розпорядникам коштів державного бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків

на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку (у додатках до закону);

{Пункт 5 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

6) бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів (у додатках до закону);

7) розмір оборотного залишку коштів державного бюджету;

8) розмір мінімальної заробітної плати на відповідний бюджетний період;

9) розмір прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення та рівень забезпечення прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період;

10) перелік кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, із зазначенням кредиторів, загальних обсягів кредитів (позик) та обсягів їх залучення у відповідному бюджетному періоді в розрізі бюджетних програм (у додатку до закону);

{Пункт 10 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

11) додаткові положення, що регламентують процес виконання бюджету.

2. У законі про Державний бюджет України видатки та кредитування за головними розпорядниками коштів державного бюджету мають бути деталізовані за програмною класифікацією видатків та кредитування державного бюджету, за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету та окремими категоріями економічної класифікації видатків бюджету і класифікації кредитування бюджету.

Стаття 41. Особливості формування надходжень бюджету та здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України

1. Якщо до початку нового бюджетного періоду не набрав чинності закон про Державний бюджет України, Кабінет Міністрів України має право здійснювати витрати Державного бюджету України відповідно до таких вимог:

1) витрати Державного бюджету України можуть здійснюватися лише на бюджетні програми, бюджетні призначення щодо яких встановлені законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України, за якими повністю зберігаються цільові обмеження;

2) щомісячні бюджетні асигнування загального фонду Державного бюджету України сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, визначених законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період (крім випадків,

передбачених **частиною шостою статті 16 та частиною четвертою статті 23** цього Кодексу, а також **пунктами 4 і 5 частини другої цієї статті**).

2. До набрання чинності законом про Державний бюджет України на поточний бюджетний період:

1) забороняється із загального фонду державного бюджету здійснювати витрати в частині капітальних видатків та надання кредитів з бюджету, крім капітальних видатків, пов'язаних з ліквідацією аварій на об'єктах соціально-культурної сфери, житлового господарства, систем тепло-, енерго-, газо-, водопостачання та водовідведення, а також витрат, пов'язаних із настанням особливого періоду чи введенням надзвичайного стану, оголошенням окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації та виділенням коштів з резервного фонду державного бюджету;

{Пункт 1 частини другої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) державні запозичення можуть здійснюватися в обсязі, що не перевищує обсяг витрат на погашення державного боргу у відповідний період, а державні гарантії не надаються;

3) діють норми закону про Державний бюджет України на попередній бюджетний період, крім норм, якими визначені загальні показники державного бюджету, бюджетні призначення головним розпорядникам коштів державного бюджету;

{Пункт 3 частини другої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

4) соціальні стандарти та соціальні гарантії, у тому числі прожитковий мінімум, рівень його забезпечення, мінімальна заробітна плата, надання пільг, компенсацій і гарантій населенню, у поточному бюджетному періоді застосовуються у розмірах та на умовах, що діяли у грудні попереднього бюджетного періоду;

5) перерахування з державного бюджету місцевим бюджетам базової дотації та інших поточних трансфертів місцевим бюджетам, а також до державного бюджету з місцевих бюджетів реверсної дотації здійснюється відповідно до обсягів, визначених у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України.

{Пункт 5 частини другої статті 41 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015; в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

Глава 8. ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 42. Організація виконання державного бюджету

1. Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Державного бюджету України. Міністерство фінансів України здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Стаття 43. Казначейське обслуговування бюджетних коштів

1. При виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

{Абзац перший частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, реєстрації взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;

{Пункт 2 частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України;

{Пункт 3 частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 2646-VIII від 06.12.2018}

4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

В органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (далі - органи Казначейства України), бюджетним установам відкриваються рахунки у встановленому законодавством порядку.

{Абзац сьомий частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Обслуговування Казначейством України установ України, які функціонують за кордоном, державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури у частині власних надходжень, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, а також коштів бюджету, отриманих як надходження в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ та як кредити (позики), залучені державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 2646-VIII від 06.12.2018, № 293-IX від 14.11.2019}

3. Казначейством України не здійснюється оплата послуг з оброблення електронних розрахункових документів та повідомлень у системі електронних переказів Національного

банку України і з переказу коштів через валютні рахунки, відкриті в Національному банку України.

4. Казначейство України за погодженням з Міністерством фінансів України має право залучати на поворотній основі кошти єдиного казначейського рахунку для покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України.

Казначейство України за погодженням з Міністерством фінансів України має право залучати на поворотній основі кошти єдиного казначейського рахунку для покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету з дотриманням граничного обсягу дефіциту державного бюджету.

{Частина четверту статті 43 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина четверта статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Обсяги тимчасових **касових розривів місцевих бюджетів**, пов'язаних із забезпеченням захищених видатків загального фонду, тимчасових касових **розривів загального фонду державного бюджету** покриваються Казначейством України в межах поточного бюджетного періоду, а тимчасові касові розриви Пенсійного фонду України, пов'язані з виплатою пенсій, - у межах фактичного дефіциту коштів на цю мету за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на договірних умовах без нарахування відсотків за користування цими коштами з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду.

{Абзац перший частини п'ятої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

У разі розміщення коштів місцевого бюджету на депозитах та/або обслуговування коштів місцевого бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків обсяги тимчасових касових розривів за загальним фондом такого місцевого бюджету не покриваються за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку.

{Частина п'яту статті 43 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Порядок проведення таких операцій затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Частина шосту статті 43 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

7. Власні надходження державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отримані як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальному органі Казначейства України, або на поточні рахунки у банках державного сектору.

{Статтю 43 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

8. Видатки спеціального фонду державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, що проводяться за рахунок власних надходжень бюджетних установ, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюються у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 43 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 293-IX від 14.11.2019}

9. Розрахунково-касове обслуговування власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури здійснюється в територіальному органі Казначейства України або у банках державного сектору.

{Статтю 43 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Стаття 44. Розпис Державного бюджету України

1. Державний бюджет України виконується за розписом, який затверджується Міністром фінансів України, відповідно до бюджетних призначень у місячний строк з дня прийняття закону про Державний бюджет України. До затвердження розпису Державного бюджету України Міністром фінансів України затверджується тимчасовий розпис Державного бюджету України на відповідний період.

Примірник затвердженого розпису Державного бюджету України передається до Рахункової палати та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету з подальшим інформуванням про внесені до нього зміни, зумовлені внесенням змін до закону про Державний бюджет України.

2. Міністерство фінансів України протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису Державного бюджету України встановленим бюджетним призначенням, а також відповідність розподілу бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за загальним фондом державного бюджету за визначеними цим розписом періодами року відповідному прогнозу надходжень загального фонду державного бюджету протягом бюджетного періоду.

Стаття 45. Виконання Державного бюджету України за доходами

1. Міністерство фінансів України здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету.

{Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2856-VI від 23.12.2010, № 5463-VI від 16.10.2012, № 242-VII від 16.05.2013}

2. Казначейство України веде бухгалтерський облік усіх надходжень Державного бюджету України та за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, здійснює повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету.

{Абзац перший частини другої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022}

Перерахування між видами доходів і бюджетів коштів, помилково та/або надміру зарахованих до державного бюджету через єдиний рахунок, здійснюється Казначейством України за висновком податкових органів, поданим на дату формування реєстру платежів з єдиного рахунка в розрізі окремого платника у складі зведеного реєстру платежів з єдиного рахунка згідно з [Податковим кодексом України](#).

{Частина другу статті 45 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина друга статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 293-IX від 14.11.2019}

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до державного бюджету податків і зборів та інших доходів відповідно до законодавства. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) рад координують діяльність відповідних органів стягнення щодо виконання визначених для територій показників доходів бюджету.

4. Податки і збори та інші доходи державного бюджету зараховуються безпосередньо на єдиний казначейський рахунок і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету (за винятком установ України, які функціонують за кордоном).

[Порядок зарахування до державного бюджету коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном](#), та власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Абзац другий частини четвертої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 293-IX від 14.11.2019}

5. Податки і збори та інші доходи державного бюджету визнаються зарахованими до державного бюджету з дня зарахування на єдиний казначейський рахунок.

6. Забороняється проведення розрахунків з бюджетом у негрошовій формі, у тому числі шляхом взаємозаліку, застосування векселів, бартерних операцій та зарахування зустрічних платіжних вимог у фінансових установах, за винятком операцій, пов'язаних з державним боргом, та випадків, передбачених законом про Державний бюджет України.

{Абзац другий частини шостої статті 45 виключено на підставі Закону № 242-VII від 16.05.2013}

7. Перелік податків і зборів та інших доходів бюджету згідно з [бюджетною класифікацією в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), а також [загальні вимоги](#) щодо обліку доходів бюджету визначаються Кабінетом Міністрів України.

8. У разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням сплата визначених податковим

законодавством загальнодержавних податків і зборів, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, здійснюється за місцем попередньої реєстрації платника податків до закінчення поточного бюджетного періоду.

{Частина восьма статті 45 в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

9. Частина прибутку до розподілу Національного банку України визначається та перераховується до Державного бюджету України після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку України річної фінансової звітності та формування Національним банком резервів у порядку та розмірах, визначених [Законом України "Про Національний банк України"](#).

{Статтю 45 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 542-VIII від 18.06.2015}

Стаття 46. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням

1. Стадіями виконання бюджету за видатками та кредитуванням є:

1) встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі та в межах затвердженого розпису бюджету;

2) затвердження кошторисів, паспортів бюджетних програм, а також порядків використання бюджетних коштів;

{Пункт 2 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3) взяття бюджетних зобов'язань;

4) отримання товарів, робіт і послуг;

5) здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;

6) використання товарів, робіт і послуг для виконання завдань бюджетних програм;

{Пункт 6 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

7) повернення кредитів до бюджету (щодо кредитування бюджету).

Стаття 47. Встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів

1. Відповідно до затвердженого розпису бюджету розпорядники бюджетних коштів одержують бюджетні асигнування, що є підставою для затвердження кошторисів. [Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ](#) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Казначейство України здійснює контроль за відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису бюджету.

3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують управління бюджетними асигнуваннями і здійснення контролю за виконанням процедур та вимог, встановлених цим Кодексом.

Стаття 48. Взяття бюджетних зобов'язань

1. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання та здійснюють платежі тільки в межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисами, враховуючи необхідність виконання бюджетних зобов'язань минулих років; довгострокових зобов'язань за енергосервісом, узятих на облік органами Казначейства України; довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства, узятих на облік органами Казначейства України; середньострокових зобов'язань за договорами щодо забезпечення судноплавного стану внутрішніх водних шляхів та судноплавних шлюзів; середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я; середньострокових зобов'язань за договорами на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг; щодо завдань (проектів) Національної програми інформатизації - після їх погодження з Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації.

{Абзац перший частини першої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015; в редакції Закону № 283-IX від 12.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законами № 677-IX від 04.06.2020, № 1081-IX від 15.12.2020, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

Довгострокове зобов'язання за енергосервісом на підставі документального підтвердження в установленому порядку скорочення обсягів споживання комунальних послуг та енергоносіїв і видатків на їх оплату за звітний період (порівняно з такими обсягами (видатками), які були б спожиті (здійснені) за відсутності енергосервісу) набуває статусу бюджетного зобов'язання у сумі, визначеній згідно з умовами договору енергосервісу виходячи з цін (тарифів), діючих у періоді, за який здійснюється розрахунок, у межах фактичного скорочення таких видатків.

{Частину першу статті 48 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

Середньострокове зобов'язання у сфері охорони здоров'я набуває статусу бюджетного зобов'язання у сумі, визначеній згідно з умовами угоди (договору), та/або невикористаних асигнувань, передбачених для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я, за умови її відповідності граничним показникам видатків державного бюджету, що можуть бути спрямовані на взяття середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я, визначеним законом про Державний бюджет України на відповідний період. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, здійснює постійний моніторинг відповідності взятих особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, середньострокових зобов'язань граничним показникам видатків державного бюджету, що можуть спрямовуватися на таку мету.

{Частину першу статті 48 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Довгострокове зобов'язання у рамках державно-приватного партнерства набуває статусу бюджетного зобов'язання у сумі, визначеній згідно з умовами договору, укладеного у рамках державно-приватного партнерства, у межах бюджетних асигнувань, встановлених на відповідний бюджетний період (з дотриманням вимог **частини другої** цієї статті та **частини четвертої** статті 23 цього Кодексу).

{Частина першу статті 48 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

{Частина перша статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

2. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом бюджету виключно в межах відповідних фактичних надходжень спеціального фонду бюджету (з дотриманням вимог **частини другої статті 57** цього Кодексу).

Кредиторська заборгованість розпорядників бюджетних коштів за середньостроковими зобов'язаннями за договорами на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг на кінець поточного бюджетного періоду не може перевищувати залишка коштів спеціального фонду державного бюджету, утвореного за рахунок надходжень, які є джерелом формування державного дорожнього фонду та використовуються за напрямками, визначеними **пунктами 1 і 2** частини третьої статті 24² цього Кодексу.

{Частина другу статті 48 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 283-IX від 12.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 677-IX від 04.06.2020}

Кредиторська заборгованість розпорядників бюджетних коштів за середньостроковими зобов'язаннями за договорами щодо забезпечення судноплавного стану внутрішніх водних шляхів та судноплавних шлюзів на кінець поточного бюджетного періоду не може перевищувати залишка коштів спеціального фонду державного бюджету, утвореного за рахунок надходжень, які є джерелами формування державного фонду внутрішніх водних шляхів та використовуються за напрямками, визначеними **пунктами 2-5** частини третьої статті 24⁵ цього Кодексу.

{Частина другу статті 48 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

За бюджетними програмами, які здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проєктів, термін дії яких завершується у поточному бюджетному періоді, розпорядники бюджетних коштів мають право брати відповідні бюджетні зобов'язання у четвертому кварталі поточного бюджетного періоду понад фактичні надходження таких кредитів (позик) за умови наявності письмової згоди кредитора на оплату цих зобов'язань протягом першого кварталу наступного бюджетного періоду.

{Абзац частини другої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3. Розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, за якими розпорядником бюджетних коштів взято зобов'язання без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), є недійсними. За такими операціями не виникають бюджетні зобов'язання та не утворюється бюджетна заборгованість.

4. Зобов'язання, взяті учасником бюджетного процесу без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), не вважаються бюджетними зобов'язаннями (крім витрат, що здійснюються відповідно до **частини шостої** цієї статті) і не підлягають оплаті за рахунок бюджетних коштів. Взяття таких зобов'язань є порушенням бюджетного законодавства. Витрати бюджету на покриття таких зобов'язань не здійснюються.

Вимоги фізичних і юридичних осіб щодо відшкодування збитків та/або шкоди за зобов'язаннями, взятими розпорядниками бюджетних коштів без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), стягуються з осіб, винних у взятті таких зобов'язань, у судовому порядку.

5. Казначейство України здійснює реєстрацію та облік бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів і відображає їх у звітності про виконання бюджету. При реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань здійснюється перевірка відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню, паспорту бюджетної програми.

{Частина п'ята статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

6. Бюджетні зобов'язання щодо виплати субсидій, допомоги, пільг з оплати спожитих житлово-комунальних послуг та послуг зв'язку (в частині абонентної плати за користування квартирним телефоном), компенсацій громадянам з бюджету, на що згідно із законами України мають право відповідні категорії громадян, обліковуються Казначейством України незалежно від визначених на цю мету бюджетних призначень.

7. Порядок здійснення реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів визначається Міністерством фінансів України.

{Частина шоста статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Стаття 49. Здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань

1. Розпорядник бюджетних коштів після отримання товарів, робіт і послуг відповідно до умов взятого бюджетного зобов'язання приймає рішення про їх оплату та надає доручення на здійснення платежу органу Казначейства України, якщо інше не передбачено бюджетним законодавством, визначеним **пунктом 5 частини першої статті 4** цього Кодексу.

2. Казначейство України здійснює платежі за дорученнями розпорядників бюджетних коштів у разі:

1) наявності відповідного бюджетного зобов'язання для платежу у бухгалтерському обліку виконання бюджету;

2) наявності затвердженого в установленому порядку паспорта бюджетної програми;

{Пункт 2 частини другої статті 49 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3) наявності у розпорядників бюджетних коштів відповідних бюджетних асигнувань.

Стаття 50. Повернення кредитів до бюджету

1. У разі надання кредитів з бюджету у позичальників виникає заборгованість перед бюджетом. З моменту надання кредитів з бюджету на суму отриманих з бюджету коштів права кредитора та право вимагати від позичальників повернення таких кредитів до бюджету у повному обсязі переходять до держави (Автономної Республіки Крим, територіальної громади).

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості не поширюється.

2. Податкові органи визначаються органами стягнення простроченої заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, територіальною громадою) за кредитами з бюджету.

{Частина друга статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 642-IX від 02.06.2020}

Стаття 51. Особливості здійснення окремих видатків бюджету

1. Керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, поліцейських, співробітників Служби судової охорони та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату (грошове забезпечення), затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

{Частина перша статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 293-IX від 14.11.2019}

2. Витрати на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, на яке згідно із законодавством України мають право окремі категорії працівників бюджетних установ, військовослужбовці, особи рядового і начальницького складу, поліцейські, співробітники Служби судової охорони (крім категорій, пільги яким передбачаються пунктом "і" частини першої статті 77 [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#), частиною четвертою статті 29 [Основ законодавства України про культуру](#), абзацом першим частини третьої статті 57 Закону України "Про освіту"), а також у частині медичної допомоги і санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення - члени сімей військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, поліцейських, співробітників Служби судової охорони, пенсіонери з числа військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, поліцейських, співробітників Служби судової охорони та члени їхніх сімей, здійснюються за рахунок бюджетних асигнувань на функціонування цих бюджетних установ.

{Абзац перший частини другої статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

До таких витрат належать: забезпечення форменим одягом, речовим майном, службовим обмундируванням; забезпечення безоплатною медичною допомогою; надання санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення; надання жилого

приміщення або виплата грошової компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення; зниження плати за користування житлом (квартирної плати), паливом, телефоном та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична та теплова енергія); безоплатний проїзд і перевезення багажу; безоплатне встановлення квартирної охоронної сигналізації і користування нею; безоплатне відправлення та одержання листів військовослужбовцями строкової служби.

{Частина друга статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018}

3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують у повному обсязі проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ, інші енергоносії, комунальні послуги та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, та укладають договори за кожним видом відповідних послуг у межах бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі.

{Частина третя статті 51 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

4. За наявності простроченої кредиторської заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), стипендій, а також за спожиті комунальні послуги, електричну та теплову енергію, природний газ та інші енергоносії розпорядники бюджетних коштів у межах бюджетних асигнувань за загальним фондом не беруть бюджетних зобов'язань та не здійснюють платежів за іншими заходами, пов'язаними з функціонуванням бюджетних установ (крім захищених видатків бюджету, визначених [статтею 55](#) цього Кодексу), до погашення такої заборгованості.

{Частина четверта статті 51 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

5. При наданні пільг та здійсненні видатків з бюджету щодо їх виплати до членів сім'ї пільговика належать: дружина (чоловік), їхні неповнолітні діти (до 18 років); неодружені повнолітні діти, визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи; особа, яка проживає разом з особою з інвалідністю внаслідок війни I групи та доглядає за ним, за умови що особа з інвалідністю внаслідок війни не перебуває у шлюбі; непрацездатні батьки; особа, яка знаходиться під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги, та проживає разом з ним.

{Частина п'ята статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

6. Вступ до міжнародних організацій і приєднання до міжнародних договорів, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок коштів державного бюджету, здійснюються виходячи з відповідних обсягів, визначених на цю мету у законі про Державний бюджет України, та у порядку, визначеному [Законом України "Про міжнародні договори України"](#).

7. Видатки, пов'язані з функціонуванням закордонних дипломатичних установ України, включаючи видатки на утримання їх працівників (крім військових аташе), здійснюються виключно через Міністерство закордонних справ України.

Особливості формування і використання закордонними дипломатичними установами України коштів державного бюджету на здійснення заходів щодо захисту прав та інтересів громадян України за кордоном встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Частина сьому статті 51 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

8. Якщо фактичний обсяг власних надходжень за спеціальним фондом кошторису бюджетної установи з урахуванням залишків бюджетних коштів на початок року менший від планових показників, врахованих у спеціальному фонді її кошторису, розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний до закінчення бюджетного періоду внести зміни до спеціального фонду кошторису щодо зменшення власних надходжень і видатків з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду кошторису у відповідному бюджетному періоді. Розпорядники бюджетних коштів упорядковують бюджетні зобов'язання з урахуванням внесених змін до спеціального фонду кошторису.

{Частина восьма статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

9. Якщо фактичні обсяги власних надходжень бюджетних установ з урахуванням залишків відповідних бюджетних коштів на початок року перевищують відповідні витрати, затверджені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), розпорядник бюджетних коштів передбачає спрямування таких надпланових обсягів у першу чергу на погашення заборгованості з оплати праці, нарахувань на заробітну плату, стипендій, комунальних послуг та енергоносіїв.

{Абзац перший частини дев'ятої статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Якщо такої заборгованості немає, розпорядник бюджетних коштів спрямовує 50 відсотків коштів на заходи, що здійснюються за рахунок відповідних надходжень, і 50 відсотків коштів - на заходи, необхідні для виконання основних функцій, але не забезпечені коштами загального фонду бюджету за відповідною бюджетною програмою.

У такому разі розпорядник бюджетних коштів здійснює перерозподіл обсягів узятих бюджетних зобов'язань за загальним фондом бюджету для проведення видатків за цими зобов'язаннями із спеціального фонду бюджету.

10. У разі утворення державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у цьому періоді здійснюється в межах видатків, передбачених державним органам, які ліквідуються або реорганізуються у зв'язку з утворенням таких нових державних органів.

У разі ліквідації або реорганізації державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у наступних бюджетних періодах до завершення процедур ліквідації або реорганізації здійснюється в межах видатків, передбачених новим державним органам, які визначені правонаступниками чи яким передаються функції органів, що ліквідуються або реорганізуються.

{Абзац другий частини десятої статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Статтю 51 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

11. Кредиторська заборгованість, яка утворилася на кінець поточного бюджетного періоду у місцевих бюджетах за бюджетними зобов'язаннями, взятими за капітальними трансфертами з державного бюджету місцевим бюджетам та коштами державного фонду регіонального розвитку, в першу чергу має бути погашена за рахунок коштів державного бюджету, передбачених у наступних бюджетних періодах на реалізацію відповідних програм і заходів.

{Статтю 51 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Глава 9. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Стаття 52. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України

1. Зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися у разі:

1) відхилення оцінки основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України від прогнозу, врахованого під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період;

2) перевиконання за підсумками трьох кварталів надходжень загального фонду Державного бюджету України, врахованих у розписі Державного бюджету України на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків відповідно до **частини першої** статті 53 цього Кодексу;

{Пункт 2 частини першої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3) недоотримання за підсумками кварталу надходжень загального фонду Державного бюджету України, врахованих у розписі Державного бюджету України на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків відповідно до **частини другої** статті 54 цього Кодексу;

4) необхідності збільшення обсягу коштів резервного фонду державного бюджету;

5) необхідності передачі коштів між загальним та спеціальним фондами державного бюджету відповідно до **частини сьомої** статті 13 цього Кодексу;

6) перевищення очікуваного обсягу витрат на обслуговування та погашення державного боргу, витрат, пов'язаних з виконанням гарантійних зобов'язань держави, та видатків на виплати за державними деривативами над обсягом коштів, визначеним законом про Державний бюджет України на таку мету, відповідно до **абзацу другого** частини шостої статті 16, **частини сьомої** статті 17 та **пункту 35** розділу VI цього Кодексу;

7) необхідності оптимізації структури витрат державного бюджету в межах загального обсягу видатків та надання кредитів, затвердженого законом про Державний бюджет України, для забезпечення ефективного виконання Державного бюджету України, крім випадків, передбачених **частинами шостою - дев'ятою** статті 23 цього Кодексу;

8) зміни обставин у процесі виконання Державного бюджету України, що вимагають менших бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів відповідно до частини третьої статті 23 цього Кодексу;

9) зарахування до загального чи спеціального фонду встановленого законом нового виду доходу державного бюджету на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу відповідно до частини четвертої статті 29 цього Кодексу;

10) необхідності зменшення бюджетних асигнувань за порушення бюджетного законодавства відповідно до пункту 4 частини першої статті 117 цього Кодексу.

Зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися виключно законами про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Частину першу статті 52 доповнено абзацом дванадцятим згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

До кожного проекту закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України, внесеного до Верховної Ради України (крім поданих Кабінетом Міністрів України проектів законів, розробником яких є Міністерство фінансів України), Міністерство фінансів України подає до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету експертний висновок, який має містити інформацію щодо такого законопроекту, визначену абзацом другим частини другої статті 27 цього Кодексу, а також інформацію щодо можливостей фінансового забезпечення такого законопроекту у відповідному бюджетному періоді та на середньостроковий період.

{Частину першу статті 52 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

2. Міністерство фінансів України проводить щомісячну оцінку відповідності надходжень державного бюджету показникам, встановленим Державним бюджетом України та розписом державного бюджету на відповідний період. Кабінет Міністрів України проводить щоквартальну оцінку відповідності основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України показникам, врахованим під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

3. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України може розглядатися у Верховній Раді України лише у разі наявності експертного висновку Міністерства фінансів України про підтримку такого законопроекту (крім поданих Кабінетом Міністрів України проектів законів, розробником яких є Міністерство фінансів України).

{Частина третя статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

4. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України, що передбачає зміну граничного обсягу дефіциту державного бюджету, граничного обсягу державного боргу і гарантованого державою боргу та граничного обсягу надання державних гарантій, а також у випадках, передбачених пунктами 1-3 і 6 частини першої цієї статті, може розглядатися Верховною Радою України лише у разі наявності експертного висновку Міністерства фінансів України про підтримку такого законопроекту (крім

поданих Кабінетом Міністрів України проектів законів, розробником яких є Міністерство фінансів України) та рішення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету щодо підтримки такого законопроекту.

{Частина четверта статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

5. Розгляд проекту закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України у Верховній Раді України здійснюється за процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України, з урахуванням вимог цієї статті.

{Текст статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 53. Перевиконання надходжень загального фонду Державного бюджету України

{Назва статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

1. Факт перевиконання надходжень загального фонду державного бюджету визнається на підставі офіційних висновків Рахункової палати та Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за підсумками трьох кварталів у разі перевищення показників надходжень загального фонду державного бюджету, врахованих у розписі державного бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків. Такі висновки подаються Верховній Раді України до 15 жовтня поточного року.

{Частина перша статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2. Кабінет Міністрів України протягом двох тижнів з дня оголошення зазначених офіційних висновків зобов'язаний подати Верховній Раді України відповідний проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Частина друга статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

Стаття 54. Скорочення видатків і кредитування загального фонду Державного бюджету України

1. Якщо за результатами місячного звіту про виконання загального фонду Державного бюджету України виявиться, що отриманих надходжень державного бюджету недостатньо для здійснення бюджетних асигнувань відповідно до бюджетних призначень з урахуванням граничного обсягу дефіциту (профіциту), затвердженого законом про Державний бюджет України, Міністр фінансів України може вносити зміни до розпису Державного бюджету України за загальним фондом з метою забезпечення збалансованості надходжень та витрат державного бюджету з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту (профіциту) державного бюджету.

2. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини другої статті 54 - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Якщо за результатами квартального звіту про виконання

Державного бюджету України має місце недоотримання надходжень загального фонду Державного бюджету України більше ніж на 15 відсотків суми, передбаченої розписом державного бюджету на відповідний період, Міністерство фінансів України готує пропозиції про внесення змін до Державного бюджету України. Кабінет Міністрів України, розглянувши ці пропозиції, подає до Верховної Ради України розроблений на їх основі проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України не пізніше двох тижнів з дня подання пропозицій Міністерством фінансів України.

Стаття 55. Захищені видатки бюджету

1. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини першої статті 55 - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Захищеними видатками бюджету визнаються видатки загального фонду бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень.

2. Захищеними видатками бюджету визначаються видатки загального фонду на:

{Абзац перший частини другої статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

оплату праці працівників бюджетних установ;

нарахування на заробітну плату;

придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів;

забезпечення продуктами харчування;

оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

обслуговування державного (місцевого) боргу;

{Абзац сьомий частини другої статті 55 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

соціальне забезпечення;

{Абзац восьмий частини другої статті 55 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

поточні трансферти місцевим бюджетам;

підготовку кадрів закладами фахової передвищої та вищої освіти;

{Абзац десятий частини другої статті 55 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення для індивідуального користування;

наукову і науково-технічну діяльність;

{Абзац дванадцятий частини другої статті 55 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

роботи та заходи, що здійснюються на виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно

безпечну систему, та роботи з посилення бар'єрних функцій зони відчуження, а також роботи та заходи з фізичного захисту ядерних установок та ядерних матеріалів;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

компенсацію процентів, сплачуваних банкам та/або іншим фінансовим установам за кредитами, отриманими громадянами на будівництво (реконструкцію) чи придбання житла;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 5059-VI від 05.07.2012}

заходи, пов'язані з обороноздатністю держави, що здійснюються за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

здійснення розвідувальної діяльності;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

оплату послуг з охорони державних (комунальних) закладів культури;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

оплату енергосервісу;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

виплати за державними деривативами;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом дев'ятнадцятим згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

програму державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом двадцятим згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

середньострокові зобов'язання у сфері охорони здоров'я.

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом двадцять першим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Глава 10. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 56. Ведення бухгалтерського обліку виконання Державного бюджету України

1. Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів здійснюється Міністерством фінансів України.

{Частина перша статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснюють органи Казначейства України у **порядку**, встановленому Міністерством фінансів України. Цей облік має відображати всі активи та зобов'язання держави.

{Абзац перший частини другої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

{Абзаци другий і третій частини другої статті 56 замінено одним абзацом згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

3. Завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах - головного бухгалтера визначаються Кабінетом Міністрів України.

Призначення та звільнення головного бухгалтера бюджетної установи здійснюються відповідно до законодавства про працю.

{Частина третя статті 56 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Усі надходження бюджету та витрати бюджету обліковуються у валових показниках незалежно від того, передбачається чи не передбачається у бюджетних призначеннях взаємозарахування цих показників.

5. Усі надходження бюджету та витрати бюджету мають відображатися на рахунках у хронологічному порядку відповідно до встановленої законодавством процедури. Усі бухгалтерські записи мають підтверджуватися документально.

6. Відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних із надходженням і використанням власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюється у встановленому порядку.

{Статтю 56 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

Стаття 57. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду

1. Не пізніше 31 грудня поточного бюджетного періоду або останнього дня іншого бюджетного періоду Казначейство України закриває всі рахунки, відкриті у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету. Порядок закриття рахунків поточного бюджетного періоду та відкриття рахунків наступного бюджетного періоду визначається Міністерством фінансів України. За виняткових обставин Міністр фінансів України може

визначити інший термін закриття рахунків, який має настати не пізніш як через п'ять робочих днів після закінчення бюджетного періоду.

{Абзац перший частини першої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Залишки коштів державного бюджету на кінець бюджетного періоду установ України, які функціонують за кордоном, на рахунках, відкритих у банківських установах країн їх місцезнаходження, а також залишки коштів власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, на поточних рахунках у банках державного сектору зберігаються на таких рахунках для здійснення видатків у наступному бюджетному періоді відповідно до кошторисів.

{Абзац другий частини першої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 293-IX від 14.11.2019}

2. На кінець бюджетного періоду Казначейство України зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету та щодо субвенцій із спеціального фонду державного бюджету на рахунках спеціального фонду місцевих бюджетів для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення. У разі відсутності відповідних бюджетних призначень на наступний бюджетний період залишки коштів спеціального фонду перераховуються до загального фонду державного бюджету.

{Абзац перший частини другої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетні зобов'язання за бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, не передбаченими проектом закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданим на розгляд до Верховної Ради України, головні розпорядники бюджетних коштів зобов'язані виконати до кінця поточного бюджетного періоду в межах і за рахунок відповідних фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету, не допускаючи наявності за такими зобов'язаннями кредиторської заборгованості на початок наступного бюджетного періоду.

3. Усі надходження і витрати записуються в тому бюджетному періоді, в якому вони здійснені.

Стаття 58. Звітність про виконання Державного бюджету України

1. Звітність про виконання Державного бюджету України (кошторисів бюджетних установ) включає фінансову та бюджетну звітність.

Фінансова звітність складається згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі та іншими нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України.

{Абзац другий частини першої статті 58 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Абзац третій частини першої статті 58 виключено на підставі Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетна звітність відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації.

Форми фінансової і бюджетної звітності та порядок їх заповнення встановлюються Міністерством фінансів України.

{Абзац п'ятий частини першої статті 58 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Зведення, складання та подання звітності про виконання Державного бюджету України здійснюються Казначейством України.

Казначейство України забезпечує достовірність інформації про виконання Державного бюджету України.

3. Головний бухгалтер бюджетної установи забезпечує складання та подання фінансової і бюджетної звітності відповідно до встановлених вимог.

4. Звітність про виконання Державного бюджету України є оперативною, місячною, квартальною та річною.

Стаття 59. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України

1. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України подається Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним.

2. Зведені показники звітів про виконання бюджетів, інформація про виконання захищених видатків Державного бюджету України, інформація про використання коштів з резервного фонду державного бюджету, інформація про використання коштів державного фонду регіонального розвитку, звіти про надходження і використання коштів державного дорожнього фонду, Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, державного фонду розвитку водного господарства, державного фонду внутрішніх водних шляхів, державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації (такі звіти мають включати планові та фактичні показники відповідних надходжень і витрат державного бюджету в розрізі бюджетної класифікації та залишки коштів на початок і кінець звітного періоду), інформація про здійснені операції з управління державним боргом, інформація про надані державні гарантії та звіт про бюджетну заборгованість подаються Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним.

{Частина друга статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4318-VI від 12.01.2012, № 1763-VIII від 17.11.2016, № 2125-VIII від 11.07.2017,

№ 2233-VIII від 07.12.2017, № 293-IX від 14.11.2019, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьсь в дію з 1 квітня 2022 року, № 3035-IX від 11.04.2023}

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним, такі місячні звіти (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності) окремо щодо зведеного бюджету України, державного бюджету та місцевих бюджетів:

- 1) про фактичні надходження податків і зборів та інших доходів бюджету;
- 2) про податковий борг;
- 3) про суми надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків та суми платежів, які сплачені та будуть нараховані в наступних звітних періодах;
- 4) про бюджетне відшкодування податку на додану вартість, включаючи інформацію про заборгованість бюджету з відшкодування податку на додану вартість.

{Частина третя статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Законів № 242-VII від 16.05.2013, № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 60. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України

1. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 35 днів після закінчення звітного кварталу.

2. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України включає:

- 1) баланс;

{Пункт 1 частини другої статті 60 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

- 2) звіт про фінансові результати;

{Пункт 2 частини другої статті 60 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

{Пункт 2 частини другої статті 60 набирає чинності з 1 січня 2018 року - див. п.1 р.VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Кодексу}

{Пункт 3 частини другої статті 60 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

4) звіт про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);

- 5) звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;

{Пункт 5 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

6) зведені показники звітів про виконання бюджетів;

7) звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;

{Пункт 7 частини другої статті 60 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

7¹) звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;

{Пункт частини другої статті 60 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

8) інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;

{Пункт 8 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

9) інформацію про надані державні гарантії;

9¹) інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, обласними радами та територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії;

{Частину другу статті 60 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

10) пояснення щодо стану виконання показників Державного бюджету України та місцевих бюджетів за звітний період.

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України такі квартальні звіти (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності) окремо щодо зведеного бюджету України, державного бюджету та місцевих бюджетів:

1) про суми списаного податкового боргу - не пізніше 35 днів після закінчення кварталу;

2) про розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків - не пізніше 35 днів після закінчення кварталу;

3) про суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання, - не пізніше 50 днів після закінчення кварталу і не пізніше 70 днів після закінчення року.

{Частина третя статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Законів № 242-VII від 16.05.2013, № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Міністерство фінансів України у двотижневий строк після отримання квартального звіту про виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді подає Комітету Верховної Ради України з питань бюджету інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України.

Стаття 61. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України

1. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України, Президенту України та Рахунковій палаті не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

{Частина перша статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України включає:

1) баланс;

{Пункт 1 частини другої статті 61 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

2) звіт про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);

3) звіт про фінансові результати;

{Пункт 3 частини другої статті 61 в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

4) звіт про рух грошових коштів;

5) звіт про власний капітал;

{Пункт 5 частини другої статті 61 набирає чинності з 1 січня 2018 року - див. п.1 р.VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Кодексу}

6) інформацію про виконання захищених видатків Державного бюджету України;

7) звіт про бюджетну заборгованість;

8) звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету;

8¹) звіт про надходження і використання коштів державного фонду регіонального розвитку;

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 8¹ згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

8²) звіт про надходження і використання коштів державного дорожнього фонду;

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 8² згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

8³) звіт про надходження і використання коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами;

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 8³ згідно із Законом № 2125-VIII від 11.07.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

8⁴) звіт про надходження і використання коштів державного фонду розвитку водного господарства;

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 8⁴ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

8⁵) звіт про надходження і використання коштів державного фонду внутрішніх водних шляхів;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 8⁵ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

8⁶) звіт про надходження і використання коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 8⁶ згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

9) звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;

{Пункт 9 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

10) звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;

{Пункт 10 частини другої статті 61 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

10¹) звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;

{Пункт частини другої статті 61 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

11) зведені показники звітів про виконання бюджетів;

12) інформацію про виконання місцевих бюджетів, включаючи інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, обласними радами та територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії;

{Пункт 12 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018}

13) інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;

{Пункт 13 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

14) інформацію про надані державні гарантії;

15) інформацію про досягнення головними розпорядниками коштів державного бюджету запланованої мети, завдань та результативних показників бюджетних програм, а також цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, з показниками їх досягнення за результатами звітного бюджетного періоду;

{Пункт 15 частини другої статті 61 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

15¹) інформацію про виконання державних інвестиційних проектів із зазначенням загальної вартості кожного проекту, включаючи інформацію про стан реалізації проекту із зазначенням ступеня його готовності та обсягу витрат державного бюджету, необхідних для завершення проекту, за бюджетними програмами, а також обсяги таких витрат за звітний бюджетний період за бюджетними програмами. Підготовка таких матеріалів здійснюється

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

15²) інформацію про виконання інвестиційних проектів, що реалізуються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, із зазначенням загальної вартості кожного проекту, включаючи інформацію про стан реалізації проекту із зазначенням ступеня його готовності, обсягів відповідних кредитів (позик) і витрат державного бюджету, необхідних для завершення проекту, за бюджетними програмами, а також обсяги таких кредитів (позик) і витрат за звітний бюджетний період за бюджетними програмами;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 15² згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

15³) інформацію про виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, що передбачають довгострокові зобов'язання державного партнера у рамках здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності або якими передбачено надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства, із зазначенням інформації про стан виконання договорів, форму та обсяг наданої державної підтримки за рахунок державного бюджету за звітний бюджетний період. Підготовка таких матеріалів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державно-приватного партнерства;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 15³ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

16) інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України;

16¹) пояснювальну записку до звіту про виконання закону про Державний бюджет України, що включає пояснення відхилень звітних показників від планових показників за основними видами доходів, фінансування, видатків та кредитування державного бюджету, інформацію щодо стану державного боргу і гарантованого державою боргу;

{Частина другу статті 61 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

17) іншу інформацію, визнану Кабінетом Міністрів України необхідною для пояснення звіту.

Стаття 62. Розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України

1. Рахункова палата протягом двох тижнів з дня офіційного подання Кабінетом Міністрів України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України готує та подає до Верховної Ради України висновки про виконання закону про Державний бюджет України з оцінкою ефективності управління коштами державного бюджету, а також

пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та вдосконалення бюджетного процесу загалом.

{Частина перша статті 62 в редакції Законів № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Розгляд у Верховній Раді України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України здійснюється за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

Розділ III. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Глава 11. НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИТРАТИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 63. Структура місцевих бюджетів

1. Місцевий бюджет відповідно до цього Кодексу містить надходження і витрати на виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Ці надходження і витрати становлять єдиний баланс відповідного бюджету.

Стаття 64. Склад доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад

{Назва статті 64 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

1. До доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад належать:

{Абзац перший частини першої статті 64 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

1) 60 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного **пунктом 1¹** частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на відповідній території (крім території міст Києва та Севастополя);

{Пункт 1 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) 40 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного **пунктом 1¹** частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на території міста Києва та зараховується до бюджету міста Києва; 100 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного **пунктом 1¹** частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на території міста Севастополя та зараховується до бюджету міста Севастополя;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

2) 37 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

{Пункт 2 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 2621-VIII від 22.11.2018}

3) 45 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя користувачами води за місцем її забору;

{Пункт 3 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4) 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Пункт 4 частини першої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5083-VI від 05.07.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Пункт 4¹ частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

4²) 3 відсотки рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України), що зараховується за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 1793-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

4³) 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину), що зараховується за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 4³ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

4⁴) 30 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування бурштину, що зараховується до місцевих бюджетів за місцезнаходженням (місцем видобутку) бурштину;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 4⁴ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

5) плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Пункт 6 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 7 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 8 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 9 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 10 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 11 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 12 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 163-VII від 04.04.2013}

{Пункт 13 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 14 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

15) державне мито, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем вчинення дій та видачі документів;

{Пункт 15 частини першої статті 64 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

16) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів (з урахуванням положень **частини третьої** цієї статті);

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 2218-IX від 21.04.2022}

16¹) 13,44 відсотка акцизного податку з виробленого в Україні та з ввезеного на митну територію України пального (з урахуванням положень частини четвертої цієї статті);

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020; в редакції Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 16² частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

17) 10 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності та податку, визначеного пунктом 18 цієї частини статті, **пунктом 1** частини першої статті 64¹ та **пунктом 1**² частини першої статті 66 цього Кодексу), який зараховується до бюджету міста Києва;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

18) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є сільські, селищні, міські ради, зараховується до відповідних бюджетів;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

19) місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з **Податковим кодексом України** (крім єдиного податку, визначеного пунктом 16⁴ частини другої статті 29 цього Кодексу);

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 20 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

{Пункт 20¹ частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

{Пункт 20² частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

21) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних місцевих рад, яка зараховується до відповідних бюджетів місцевого самоврядування;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

22) плата за ліцензії та сертифікати (крім плати за сертифікацію, визначеної **пунктом 25**² частини другої статті 29 цього Кодексу), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

23) плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового та зернового дистиляту, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, дистиляту виноградного спиртового, спирту-сирцю плодового, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в

електронних сигаретах, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

24) плата за ліцензії на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 25 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

26) плата за державну реєстрацію (крім адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 26 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

27) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 27 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

28) плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

28¹) плата за ліцензії на виробництво пального, на право оптової торгівлі паливом, на право роздрібної торгівлі паливом, на право зберігання пального, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 28¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

29) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є сільські, селищні, міські ради;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 29 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

30) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування). Такі платежі зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів, а щодо водних об'єктів - за місцем податкової реєстрації платника рентної плати;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

31) плата за розміщення тимчасово вільних коштів відповідних бюджетів місцевого самоврядування (крім коштів, отриманих закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

32) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, місцевими радами, яка зараховується до відповідних бюджетів місцевого самоврядування;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

33) кошти від реалізації безхазяйного майна (у тому числі такого, від якого відмовився власник або отримувач), знахідок, спадкового майна (у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття), майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 33 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 34 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

35) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, в порядку, визначеному відповідними місцевими радами;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 35 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

36) плата за надання інших адміністративних послуг, що справляється за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

36¹) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, який зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36¹ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1509-VIII від 08.09.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

36²) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, який зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36² згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1509-VIII від 08.09.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

36³) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, який зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36³ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1509-VIII від 08.09.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

36⁵) 70 відсотків плати за надання адміністративних послуг уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України відповідно до законів України "Про дорожній рух" і "Про перевезення небезпечних вантажів", що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36⁵ згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

37) штрафні санкції за порушення законодавства про патентування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 37 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

37¹) адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального, що зараховуються за місцем вчинення порушення;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 37¹ згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 2709-IX від 03.11.2022}

37²) 10 відсотків надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, що зараховуються за місцем фіксації правопорушення за допомогою відповідних технічних засобів - приладів контролю;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 37² згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

38) адміністративні штрафи та інші штрафні санкції, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 38 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

38¹) адміністративні штрафи, що накладаються органами електротранспорту (тролейбус, трамвай), уповноваженими законом розглядати справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил користування електротранспортом;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 38¹ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

39) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів з суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів відповідних бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 39 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 1081-IX від 15.12.2020}

40) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівлі/спрощеної закупівлі як забезпечення їх тендерної пропозиції/пропозиції учасника спрощеної закупівлі, які не підлягають поверненню таким учасникам, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів відповідних бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 40 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

41) кошти, отримані від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі під час укладення договору про закупівлю як забезпечення виконання такого договору, які не підлягають поверненню учаснику, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів відповідних бюджетів місцевого самоврядування;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 41 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

42) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів місцевого самоврядування, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 42 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

{Пункт 43 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

43¹) *{Дію пункте 43¹ частини першої статті 64 зупинено на 2021 рік згідно із Законом № 1082-IX від 15.12.2020}* частина розміру плати за видачу ліцензії на провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей, яку встановлює Кабінет Міністрів України, яка сплачується ліцензіатами до бюджетів місцевого самоврядування за місцем розташування відповідного пункту розповсюдження державної лотереї;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 43¹ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

43²) 50 відсотків плати за ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор у гральних закладах казино і за ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням відповідного закладу;

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 43² згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

44) інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджетів місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

{Частину першу статті 64 доповнено пунктом 44 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

2. Податок на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного абзацами п'ятим і шостим цієї частини статті), який сплачується (перераховується):

{Абзац перший частини другої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2042-IX від 15.02.2022}

податковим агентом - юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом нерезидента - юридичної особи, зараховується до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням (розташуванням) в обсягах податку, нарахованого на доходи, що виплачуються фізичній особі;

{Абзац другий частини другої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

податковим агентом - фізичною особою, зараховується до відповідного бюджету за місцем реєстрації такої фізичної особи у податкових органах;

{Абзац третій частини другої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 642-IX від 02.06.2020}

фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, зараховується до відповідного бюджету за податковою адресою такої фізичної особи.

{Частину другу статті 64 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Податок на доходи фізичних осіб, нарахований податковим агентом або фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, з доходів за здавання фізичними особами в оренду (суборенду, емфітевзис) земельних ділянок, земельних часток (паїв), виділених або не виділених у натурі (на місцевості), сплачується таким податковим агентом або такою фізичною особою до відповідного бюджету за місцезнаходженням таких об'єктів оренди (суборенди, емфітевзису).

{Частину другу статті 64 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

Податок на доходи фізичних осіб, нарахований податковим агентом з доходів від продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії генеруючими установками, які належать фізичним особам - платникам податку, сплачується таким податковим агентом до відповідного бюджету за місцезнаходженням (розташуванням) таких генеруючих установок.

{Частину другу статті 64 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

3. Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, зараховується до бюджетів місцевого самоврядування автоматично відповідно до часток, що визначаються щомісячно, як співвідношення вартості реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, на відповідній території за звітний місяць до загальної вартості реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, за звітний місяць в цілому по Україні.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, визначає частки для зарахування цього акцизного податку до бюджетів місцевого самоврядування з урахуванням даних реєстраторів розрахункових операцій та програмних реєстраторів розрахункових операцій, оприлюднює такі частки на своєму офіційному сайті та надає їх Казначейству України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним. Казначейство України здійснює розподіл цього акцизного податку між відповідними бюджетами місцевого самоврядування не пізніше останнього робочого дня місяця, наступного за звітним.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, Казначейство України у разі недотримання вимог цієї частини статті несуть відповідальність відповідно до закону.

{Статтю 64 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022 з урахуванням змін, внесених Законом № 2218-IX від 21.04.2022}

4. Акцизний податок, передбачений **пунктом 16¹** частини першої цієї статті, зараховується у **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України, до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування автоматично відповідно до часток, що визначаються один раз на півріччя, як співвідношення обсягу реалізованого суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі пального на відповідній території за попереднє півріччя до загального обсягу такого реалізованого пального за попереднє півріччя в цілому по Україні.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, визначає частки для зарахування цього акцизного податку до бюджетів місцевого самоврядування з урахуванням даних реєстраторів розрахункових операцій, оприлюднює такі частки на своєму офіційному сайті та надає їх Казначейству України два рази на рік (не пізніше 15 січня та не пізніше 15 липня). Казначейство України не пізніше останнього робочого дня січня та не пізніше останнього робочого дня липня починає здійснювати щоденний розподіл цього акцизного податку між бюджетами місцевого самоврядування протягом відповідного півріччя.

{Статтю 64 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

Стаття 64¹. Склад доходів загального фонду районних бюджетів

1. До доходів загального фонду районних бюджетів належать:

1) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є районні ради;

2) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються районними державними адміністраціями;

3) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є районні ради;

4) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди районними державними адміністраціями, районними радами;

{Пункт 5 частини першої статті 64¹ виключено на підставі Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьсь в дію з 1 квітня 2022 року}

б) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівлі/спрощеної закупівлі як забезпечення їх тендерної пропозиції/пропозиції учасника спрощеної закупівлі, які не підлягають поверненню таким учасникам, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів районних бюджетів;

{Пункт 6 частини першої статті 64¹ в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

7) кошти, отримані від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі під час укладення договору про закупівлю як забезпечення виконання такого договору, які не підлягають поверненню учаснику, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів районних бюджетів;

{Пункт 7 частини першої статті 64¹ в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

8) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок районних бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

9) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що здійснюється районними державними адміністраціями, який зараховується до районних бюджетів за місцем надання послуг;

10) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що здійснюється районними державними адміністраціями, який зараховується до районних бюджетів за місцем надання послуг;

11) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією, що здійснюється районними державними адміністраціями, яка зараховується до районних бюджетів за місцем надання послуг;

12) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному районними радами;

13) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів з суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів районних бюджетів;

{Пункт 13 частини першої статті 64¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

14) плата за надання інших адміністративних послуг, що справляється за місцем надання послуг;

{Частину першу статті 64¹ доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

15) плата за розміщення тимчасово вільних коштів районних бюджетів;

{Частину першу статті 64¹ доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

16) інші доходи, що підлягають зарахуванню до районних бюджетів відповідно до законодавства.

{Кодекс доповнено статтею 64¹ згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

{Статтю 65 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 66. Склад доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів

{Назва статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

1. До доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів належать:

{Абзац перший частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1) 15 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного **пунктом 1** частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на відповідній території;

{Пункт 1 частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 1588-VII від 04.07.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) 10 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності, податку, визначеного **пунктом 1²** цієї частини статті, **пунктом 18** частини першої статті 64 та **пунктом 1** частини першої статті 64¹ цього Кодексу);

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

1²) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим та обласні ради, зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 1² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

3) 45 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховуються до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів користувачами води за місцем її забору;

{Пункт 3 частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4) 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину);

{Пункт 4 частини першої статті 66 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5083-VI від 05.07.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

4¹) 2 відсотки рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 1793-VIII від 20.12.2016}

5) плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Пункт 5 частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6) акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), що сплачується платниками, які зареєстровані в Автономній Республіці Крим, - до доходів бюджету Автономної Республіки Крим;

{Пункт 6 частини першої статті 66 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 242-VII від 16.05.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 7 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 8 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 9 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 10 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 11 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 12 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 13 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 14 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

15) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, яка зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Зміни до пункту 15 частини першої статті 66 див. в Законі № 1592-VII від 04.07.2014}

{Пункт 15 частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

16) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному Верховною Радою Автономної Республіки Крим та обласними радами;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17) плата за розміщення тимчасово вільних коштів бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів (крім коштів, отриманих закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 293-IX від 14.11.2019}

18) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, яка зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19) плата за ліцензії та сертифікати (крім плати за сертифікацію, визначеної **пунктом 25²** частини другої статті 29 цього Кодексу), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

20) плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового та зернового дистилату, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, дистилату виноградного спиртового, спирту-сирцю плодового,

біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

21) плата за ліцензії на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 22 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

23) плата за державну реєстрацію (крім адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 836-VIII від 26.11.2015}

24) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

25) плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

25¹) плата за ліцензії на виробництво пального, на право оптової торгівлі паливом, на право роздрібної торгівлі паливом, на право зберігання пального, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 25¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

26) адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 26 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

27) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів із суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 27 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

28) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні ради;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 29 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

30) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівлі/спрощеної закупівлі як забезпечення їх тендерної пропозиції/пропозиції учасника спрощеної закупівлі, які не підлягають поверненню таким учасникам, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

31) кошти, отримані від переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі під час укладення договору про закупівлю як забезпечення виконання такого договору, які не підлягають поверненню учаснику, у частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

32) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 33 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

34) інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів відповідно до законодавства.

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина другу статті 66 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 67. Окремі особливості формування місцевих бюджетів

1. Надходження та витрати бюджету міста Києва формуються в порядку, встановленому цим Кодексом, з урахуванням закону, що визначає спеціальний статус міста Києва. При цьому:

{Абзац перший частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

1) склад видатків та кредитування бюджету міста Києва визначається відповідно до статей 89-91 цього Кодексу;

{Пункт 1 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

1¹) до доходів бюджету міста Києва належать доходи, визначені статтями 64, 69¹ цього Кодексу, та трансфerti з інших бюджетів.

{Частина першу статті 67 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 2 частини першої статті 67 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина перша статті 67 в редакції Закону № 1210-VII від 15.04.2014}

2. До доходів загального фонду місцевих бюджетів належать доходи, визначені статтями 64, 64¹ і 66 цього Кодексу, та трансфerti з інших бюджетів (крім субвенцій, визначених статтею 69¹ та частиною першою статті 71 цього Кодексу).

{Частина другу статті 67 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьс'я в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Якщо законом встановлено новий вид доходу місцевих бюджетів, його зарахування визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

3. Визначені статтями 64 і 69¹ цього Кодексу податки і збори, що сплачують підприємства, які здійснюють свою діяльність у зоні відчуження та у зоні безумовного (обов'язкового) відселення (якщо на таких територіях не сформовано органи місцевого самоврядування), зараховуються до відповідних бюджетів місцевого самоврядування в частинах, визначених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами.

{Частина третя статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

{Частину четверту статті 67 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

Стаття 67¹. Особливості взаємовідносин державного бюджету з бюджетами Автономної Республіки Крим та міста Севастополя

1. Для цілей цієї статті під місцевими бюджетами Автономної Республіки Крим розуміються бюджет Автономної Республіки Крим, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування на території Автономної Республіки Крим, бюджет міста Севастополя.

{Частина перша статті 67¹ в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2. Положення цього Кодексу для бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя застосовуються з урахуванням таких особливостей:

1) доходи, що визначені **частинами другою і третьою статті 29** цього Кодексу та сплачуються (перераховуються) на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, та платежі, визначені **пунктом 22 частини другої статті 29** цього Кодексу, зараховуються в повному обсязі до бюджету Автономної Республіки Крим;

{Пункт 1 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) доходи, що визначені **статтями 64-66, 69¹ і 71** цього Кодексу та сплачуються (перераховуються) на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, зараховуються до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим;

{Пункт 2 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

3) повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань з податків і зборів та бюджетне відшкодування податку на додану вартість платникам податків, які зареєстровані на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, здійснюється з бюджету Автономної Республіки Крим;

4) видатки та кредитування місцевих бюджетів здійснюються за рахунок та в межах надходжень до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим без застосування механізму вирівнювання, який передбачає надання дотації вирівнювання або передачі коштів до державного бюджету;

5) до видатків та кредитування, що здійснюються з місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, належать видатки:

визначені відповідно до **статей 89-91** цього Кодексу;

визначені **пунктами 4, 7-17 та 21 частини першої статті 87** цього Кодексу, що здійснюються на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, а також видатки на державне управління (місцеві державні адміністрації і територіальні органи

державних органів в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі) та судову владу (місцеві та апеляційні суди, територіальні управління Державної судової адміністрації України в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

{Абзац третій пункту 5 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

{Пункт 5 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

б) положення **пункту 2** частини першої статті 73 та **статей 97-103⁶** цього Кодексу не застосовуються до бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

{Пункт 6 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

7) міжбюджетні відносини між місцевими бюджетами Автономної Республіки Крим регулюються у порядку, затвердженому Радою міністрів Автономної Республіки Крим.

{Кодекс доповнено статтею 67¹ згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

Стаття 67². Особливості формування та виконання місцевих бюджетів у Донецькій та Луганській областях на період проведення антитерористичної операції та/або операції Об'єднаних сил

{Назва статті 67² із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

1. У разі припинення діяльності органів місцевого самоврядування Донецької та Луганської областей їх функції в частині бюджетних повноважень здійснюються місцевими державними адміністраціями та виконавчими органами міських рад за окремим рішенням Кабінету Міністрів України, що приймається на підставі звернення відповідної обласної державної адміністрації або військово-цивільними адміністраціями відповідно до **Закону України "Про військово-цивільні адміністрації"** у разі їх утворення.

{Частина перша статті 67² із змінами, внесеними згідно із Законом № 486-VIII від 02.06.2015}

{Кодекс доповнено статтею 67² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 68. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах

1. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах (у разі їх створення) визначається міською радою відповідно до повноважень, переданих районним у містах радам.

2. Розподіл обсягу міжбюджетних трансфертів між міським бюджетом та бюджетами районів у місті (у разі їх створення) здійснюється у порядку, затвердженому міською радою.

{Частина третю статті 68 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Статтю 69 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

Стаття 69¹. Надходження спеціального фонду місцевих бюджетів

1. До надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать:

1) надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів (визначені в частині першій статті 71 цього Кодексу);

2) кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, що зараховуються у розмірі: 100 відсотків - до бюджетів міст Києва та Севастополя, 25 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, 75 відсотків - до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва і Севастополя);

{Пункт 2 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

3) реєстраційний внесок щодо об'єктів комунальної власності, що сплачується відповідно до Закону України "Про концесію";

{Пункт 3 частини першої статті 69¹ в редакції Закону № 2043-IX від 15.02.2022 - вводитьься в дію з 1 квітня 2022 року}

4) 70 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, в тому числі: до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) - 50 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 20 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 70 відсотків;

{Пункт 4 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

4¹) 55 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, визначеного пунктом 16¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), у тому числі: до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 30 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 55 відсотків;

{Статтю 69¹ доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 918-VIII від 24.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

{Пункт 5 частини першої статті 69¹ виключено на підставі Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

6) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету;

7) цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій і громадян до республіканського Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища;

8) надходження до цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим та місцевими радами;

9) субвенції, що надаються з інших бюджетів за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду таких бюджетів;

{Пункт 9 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

10) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів індивідуальним сільським забудовникам;

11) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, а також пеня і відсотки за користування ними;

12) надходження в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;

{Пункт 12 частини першої статті 69¹ в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

13) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

{Кодекс доповнено статтею 69¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 70. Видатки та кредитування місцевих бюджетів

1. Видатки та кредитування місцевих бюджетів включають бюджетні призначення, встановлені рішенням про місцевий бюджет, на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із **статтями 89-91** цього Кодексу.

{Частина перша статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

2. Кошти спеціального фонду місцевих бюджетів витрачаються на заходи, передбачені рішенням про місцевий бюджет відповідно до законодавства.

Стаття 71. Бюджет розвитку місцевих бюджетів

1. Надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів включають:

{Пункт 1 частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 2856-VI від 23.12.2010}

{Пункт 1¹ частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно Автономної Республіки Крим, комунальна власність;

{Пункт 3 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4) плата за надання місцевих гарантій (відповідно до статті 17 цього Кодексу);

4¹) кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності";

{Частина першу статті 71 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

4²) 10 відсотків коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції (крім коштів від державної частини продукції, виробленої на ділянці надр у межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони України), що розподіляються між місцевими бюджетами адміністративно-територіальних одиниць, на території яких знаходиться відповідна ділянка надр, у такому співвідношенні: 5 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим або обласного бюджету; 5 відсотків - до відповідного бюджету місцевого самоврядування. Якщо ділянка надр розташована на території декількох адміністративно-територіальних одиниць, кошти між відповідними місцевими бюджетами розподіляються в межах встановленого співвідношення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частина першу статті 71 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 665-VII від 05.11.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

4³) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності (крім частини концесійного платежу, що за рішенням концесіодавця сплачується на користь балансоутримувача відповідно до умов концесійного договору);

{Частина першу статті 71 доповнено пунктом 4³ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

4⁴) одноразова фіксована плата, визначена концесійним договором, та кошти, що надійшли у результаті реалізації забезпечення конкурсної пропозиції відповідно до умов концесійного конкурсу (якщо вони не повертаються учаснику), щодо об'єктів комунальної власності;

{Частина першу статті 71 доповнено пунктом 4⁴ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

5) кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим, та майна, що перебуває в комунальній власності, включаючи кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них;

{Пункт 5 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

6) 90 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності, при цьому від продажу земельних ділянок, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим: 35 відсотків - до бюджету

Автономної Республіки Крим, 55 відсотків - до сільських, селищних, міських бюджетів Автономної Республіки Крим, 90 відсотків коштів від викупу земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, передбачених [пунктом 6¹](#) розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України;

{Пункт 6 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022}

7) капітальні трансферти (субвенції) з інших бюджетів;

{Пункт 7 частини першої статті 71 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

8) кошти від повернення кредитів, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними (крім надходжень, визначених [пунктами 10 і 11](#) частини першої статті 69¹ цього Кодексу);

{Пункт 8 частини першої статті 71 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

9) місцеві запозичення, здійснені у порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України;

10) кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо коштів резервного фонду місцевого бюджету в частині витрат бюджету розвитку - за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради).

{Пункт 10 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:

1) погашення місцевого боргу, в тому числі за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;

{Пункт 1 частини другої статті 71 в редакції Закону № 677-IX від 04.06.2020}

2) капітальні видатки, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам (крім капітальних видатків, що здійснюються за рахунок визначених [пунктами 2-13](#) частини першої статті 69¹ цього Кодексу надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів);

{Пункт 2 частини другої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування до статутного капіталу суб'єкта господарювання;

4) проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до статті 128 [Земельного кодексу України](#), за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки;

5) підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної (до розмежування земель державної та комунальної власності) чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів;

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

6) платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим, обласної ради чи міської територіальної громади;

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

6¹) видатки на підготовку проектів державно-приватного партнерства, виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів комунальної власності;

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводится в дію з 1 квітня 2022 року}

7) розроблення містобудівної документації на місцевому та регіональному рівнях.

{Частина другу статті 71 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 5496-VI від 20.11.2012}

3. Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються на: соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних проектів; будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для комунального електротранспорту; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; оновлення матеріально-технічної бази комунальних закладів охорони здоров'я, комп'ютеризацію та інформатизацію закладів загальної середньої освіти і комунальних закладів охорони здоров'я; природоохоронні заходи; інші заходи, пов'язані з розширенням відтворенням.

{Частина третя статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 293-IX від 14.11.2019}

4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів.

{Частина п'яту статті 71 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

Стаття 72. Особливості затвердження місцевого бюджету з дефіцитом або профіцитом

1. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за загальним фондом у разі використання вільного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за загальним фондом у разі спрямування до бюджету розвитку коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, виконання зобов'язань за непогашеними позиками, а також для забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

2. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за спеціальним фондом у разі залучення до бюджету розвитку коштів від місцевих запозичень, коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів, а також у разі використання залишків коштів спеціального фонду місцевого бюджету, крім власних надходжень бюджетних установ (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за спеціальним фондом у разі погашення місцевого боргу, придбання цінних паперів.

Стаття 73. Позики місцевим бюджетам

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради можуть отримувати:

1) позики на покриття тимчасових касових розривів, що виникають за загальним фондом та бюджетом розвитку місцевих бюджетів, у фінансових установах на строк до трьох місяців у межах поточного бюджетного періоду, у виняткових випадках за рішенням Кабінету Міністрів України стосовно бюджету Автономної Республіки Крим і бюджетів міських, селищних, сільських територіальних громад - у межах поточного бюджетного періоду. [Порядок](#) отримання та погашення таких позик визначається Міністерством фінансів України;

{Підпункт 1 частини першої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

2) позики на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів відповідно до [частини п'ятої статті 43](#) цього Кодексу. Такі позики не надаються у разі розміщення коштів місцевого бюджету на депозитах та/або обслуговування коштів місцевого бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків.

{Пункт 2 частини першої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини першої статті 73 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Надання позик з одного бюджету іншому забороняється.

Стаття 74. Особливості здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій

{Назва статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Місцеві запозичення здійснюються з метою фінансування бюджету розвитку:

бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів міських, селищних, сільських територіальних громад та використовуються для створення, приросту чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, що забезпечують виконання завдань Верховної Ради Автономної Республіки Крим та міських, селищних, сільських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення Автономної Республіки Крим і територіальних громад;

{Абзац другий частини першої статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

обласних бюджетів та використовуються для створення, приросту чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, що забезпечують виконання завдань обласних рад, спрямованих на задоволення спільних інтересів територіальних громад області, відновлення та реконструкцію об'єктів спільної власності територіальних громад або державної власності, що перебувають в управлінні обласних рад, обласних державних адміністрацій, а також будівництва, реконструкції, капітального ремонту автомобільних доріг загального користування державного, місцевого значення.

{Частина перша статті 74 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

2. Обсяг та умови здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України. Обсяг та умови здійснення місцевих зовнішніх запозичень шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій і надання місцевих гарантій для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій, вважаються погодженими, якщо Міністерством фінансів України рішення не прийнято протягом одного місяця з дня надходження документів на погодження.

{Частина друга статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Міністерство фінансів України здійснює реєстрацію місцевих запозичень та місцевих гарантій. Усі договори про місцеві запозичення, договори, виконання зобов'язань за якими забезпечено місцевими гарантіями, та договори про відшкодування витрат місцевого бюджету, а також зміни істотних умов таких договорів реєструються у Реєстрі місцевих запозичень та місцевих гарантій.

4. Держава не несе відповідальності за борговими зобов'язаннями Автономної Республіки Крим, обласних рад і територіальних громад.

{Частина четверта статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

5. Видатки на обслуговування місцевого боргу здійснюються за рахунок коштів загального фонду місцевого бюджету, а в частині обслуговування місцевого боргу за місцевими запозиченнями, залученими для виконання ремонтно-будівельних робіт на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення та комунальної

власності, відповідні видатки також можуть здійснюватися із спеціального фонду місцевого бюджету за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (у розмірі не більше 10 відсотків обсягу такої субвенції, затвердженого законом про Державний бюджет України для відповідного місцевого бюджету).

{Частина п'ята статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 677-IX від 04.06.2020}

6. Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10 відсотків видатків загального фонду місцевого бюджету протягом будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування місцевого боргу.

7. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна обласна, міська, селищна чи сільська рада не мають права здійснювати у поточному бюджетному періоді нові місцеві запозичення та надавати місцеві гарантії, якщо у процесі здійснення платежів з погашення та обслуговування місцевого боргу та/або гарантованого місцевого боргу, обумовлених договором між кредитором та позичальником та/або правочином надання місцевої гарантії, порушено графік платежів, що призвело до нарахування будь-яких штрафних санкцій, до погашення такої простроченої заборгованості та сплати усіх нарахованих штрафних санкцій.

Якщо протягом поточного та наступного бюджетних періодів після погашення простроченої заборгованості та сплати усіх нарахованих штрафних санкцій відповідно до абзацу першого цієї частини статті допущено повторне порушення графіка платежів у процесі здійснення платежів з погашення та обслуговування місцевого боргу та/або гарантованого місцевого боргу, що призвело до нарахування будь-яких штрафних санкцій, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна обласна, міська, селищна чи сільська рада не мають права здійснювати нові місцеві запозичення та надавати місцеві гарантії протягом трьох наступних бюджетних періодів.

{Частина сьома статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Законів № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

8. Порядок здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до умов, визначених цим Кодексом.

{Частина восьма статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Глава 12. СКЛАДАННЯ, РОЗГЛЯД, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 75. Організаційні засади складання прогнозів місцевих бюджетів та проектів місцевих бюджетів

{Назва статті 75 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Положення статті 75 (в частині складання прогнозу місцевого бюджету) застосовуються з 1 січня 2020 року - див. пункт 49 розділу VI цього Кодексу}

1. *{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми частини першої статті 75 щодо прогнозів місцевих бюджетів - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}* Міністерство фінансів України доводить Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад особливості складання розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів та проектів місцевих бюджетів.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад складають прогнози місцевих бюджетів та проекти місцевих бюджетів.

Проект місцевого бюджету на плановий бюджетний період ґрунтується на показниках, визначених у прогнозі місцевого бюджету, схваленому у році, що передує плановому.

{Частина перша статті 75 в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані надавати необхідну інформацію: центральним органам виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідній сфері - для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів та інших показників; Комітету Верховної Ради України з питань бюджету - для розгляду цих розрахунків.

{Частина друга статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Організаційно-методологічні засади складання бюджетних запитів головними розпорядниками бюджетних коштів (включаючи типову форму бюджетного запиту) визначаються Міністерством фінансів України.

Місцеві фінансові органи з урахуванням особливостей складання проектів місцевих бюджетів доводять до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

{Частина третя статті 75 в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

4. Головні розпорядники бюджетних коштів організують розроблення бюджетних запитів для подання місцевим фінансовим органам у терміни та порядку, встановлені цими органами. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих місцевим фінансовим органам бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевих фінансових органів.

5. Місцеві фінансові органи на будь-якому етапі складання і розгляду проектів місцевих бюджетів здійснюють аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості та ефективності використання бюджетних коштів. На основі результатів аналізу керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд відповідно Раді

міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад.

6. Районні державні адміністрації в містах Києві та Севастополі подають відповідним міським фінансовим органам пропозиції щодо показників проектів відповідних бюджетів, визначених з урахуванням вимог **частин третьої - п'ятої** цієї статті.

{Частина шоста статті 75 в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

7. Сільські, селищні і міські територіальні громади можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ з урахуванням **статті 93** цього Кодексу.

{Частина сьома статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

8. У тижневий строк з дня схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України Міністерство фінансів України забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад розрахунків прогностичних обсягів міжбюджетних трансфертів, методики їх визначення, організаційно-методологічних вимог та інших показників щодо складання проектів місцевих бюджетів, а також пропозицій щодо форми проекту рішення про місцевий бюджет (**типової форми рішення**).

9. У тижневий строк з дня прийняття проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні Міністерство фінансів України забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад визначених таким законом показників міжбюджетних відносин (включаючи обсяги міжбюджетних трансфертів для відповідних бюджетів) і текстових статей, а також організаційно-методологічних вимог щодо складання проектів місцевих бюджетів. У триденний строк з дня отримання таких документів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації доводять виконавчим органам сільських, селищних, міських рад відповідні обсяги субвенцій на здійснення державних програм соціального захисту, додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я.

{Частина дев'ята статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законами № 837-VIII від 26.11.2015, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2646-VIII від 06.12.2018, № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

10. Інформація, отримана відповідно до **частин п'ятої, шостої, восьмої і дев'ятої** цієї статті, є підставою для складання Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад проектів місцевих бюджетів і підготовки проектів рішень про відповідні місцеві бюджети.

Стаття 75¹. Складання та схвалення прогнозу місцевого бюджету

{Тимчасово, з дня набрання чинності Законом № 553-IX від 13.04.2020 до 1 січня 2021 року, не застосовуються норми статті 75¹ - див. пункт 2 розділу II Закону № 553-IX від 13.04.2020}

{Положення статті 75¹ застосовуються з 1 січня 2020 року - див. пункт 49 розділу VI цього Кодексу}

1. Місцевий фінансовий орган щороку спільно з іншими головними розпорядниками бюджетних коштів відповідно до цілей та пріоритетів, визначених у прогностичних та програмних документах економічного і соціального розвитку України і відповідної території, та з урахуванням Бюджетної декларації складає прогноз місцевого бюджету - документ середньострокового бюджетного планування, що визначає показники місцевого бюджету на середньостроковий період і є основою для складання проекту місцевого бюджету.

Організаційно-методологічні засади складання бюджетних пропозицій та прогнозу місцевого бюджету (включаючи форму бюджетної пропозиції та **типову форму прогнозу місцевого бюджету**) визначаються Міністерством фінансів України.

{Абзац другий частини першої статті 75¹ в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

2. Показники прогнозу місцевого бюджету визначаються з урахуванням положень та показників, визначених на відповідні бюджетні періоди Бюджетною декларацією та прогнозом місцевого бюджету, схваленим у попередньому бюджетному періоді.

При цьому показники прогнозу місцевого бюджету можуть відрізнятися від показників, визначених на відповідні бюджетні періоди прогнозом місцевого бюджету, схваленим у попередньому бюджетному періоді, у разі:

1) відхилення оцінки основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України та основних прогностичних показників економічного і соціального розвитку відповідної території від прогнозу, врахованого при складанні прогнозу місцевого бюджету, схваленого у попередньому бюджетному періоді;

2) відхилення бюджетних показників, визначених рішенням про місцевий бюджет, від аналогічних показників, визначених у прогнозі місцевого бюджету, схваленому у попередньому бюджетному періоді;

3) прийняття нових законодавчих та інших нормативно-правових актів, рішень Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, що впливають на показники місцевого бюджету у середньостроковому періоді.

3. Місцевий фінансовий орган на підставі основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України та основних прогностичних показників економічного і соціального розвитку відповідної території на середньостроковий період та аналізу виконання місцевого бюджету у попередніх та поточному бюджетних періодах прогнозує обсяги доходів місцевого бюджету, визначає обсяги фінансування місцевого бюджету, повернення кредитів до місцевого бюджету та орієнтовні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету на середньостроковий період.

4. Місцевий фінансовий орган розробляє та у визначені ним терміни доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних пропозицій та орієнтовні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету на середньостроковий період.

{Абзац перший частини четвертої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Інструкції з підготовки бюджетних пропозицій можуть запроваджувати додаткові фінансові обмеження, організаційні та інші вимоги, яких зобов'язані дотримуватися всі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних пропозицій.

{Абзац другий частини четвертої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих місцевому фінансовому органу бюджетних пропозицій, які мають містити всю інформацію, необхідну для їх аналізу, відповідно до вимог місцевого фінансового органу.

{Частину четверту статті 75¹ доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Місцевий фінансовий орган здійснює аналіз поданих головними розпорядниками бюджетних коштів бюджетних пропозицій на відповідність доведеним орієнтовним граничним показникам видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету і вимогам доведених інструкцій.

{Абзац четвертий частини четвертої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

На основі такого аналізу керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетних пропозицій головних розпорядників бюджетних коштів до прогнозу місцевого бюджету.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

5. Місцеві фінансові органи до 15 серпня року, що передує плановому, подають до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів відповідних місцевих рад прогнози відповідних місцевих бюджетів.

6. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад не пізніше 1 вересня року, що передує плановому, розглядають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів і у п'ятиденний строк подають їх разом із фінансово-економічним обґрунтуванням до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідних місцевих рад для розгляду у порядку, визначеному відповідними радами.

З дня схвалення прогнозу місцевого бюджету втрачає чинність прогноз місцевого бюджету, схвалений у попередньому бюджетному періоді.

{Частина шосту статті 75¹ доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

7. Прогноз місцевого бюджету містить положення, що включають:

{Абзац перший частини сьомої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

1) основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку відповідної території, враховані під час розроблення прогнозу місцевого бюджету;

2) загальні показники доходів і фінансування місцевого бюджету, повернення кредитів до місцевого бюджету, загальні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

3) показники за основними видами доходів місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

4) показники дефіциту (профіциту) місцевого бюджету, показники за основними джерелами фінансування місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди), а також показники місцевого боргу, гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргу і надання місцевих гарантій;

{Пункт 4 частини сьомої статті 75¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

5) граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету головним розпорядникам бюджетних коштів (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

6) обсяги капітальних вкладень у розрізі інвестиційних проектів, визначені в межах загальних граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету;

6¹) положення щодо взаємовідносин місцевого бюджету з іншими місцевими бюджетами (включаючи показники, необхідні для складання прогнозів інших місцевих бюджетів);

{Частина сьому статті 75¹ доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

6²) загальний обсяг довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів комунальної власності на середньостроковий період та обсяг щорічних видатків на виконання таких зобов'язань;

{Частина сьому статті 75¹ доповнено пунктом 6² згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

7) інші показники і положення, необхідні для складання проекту рішення про місцевий бюджет.

{Кодекс доповнено статтею 75¹ згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 76. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються, предмет регулювання рішення про місцевий бюджет

{Назва статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

1. Проект рішення про місцевий бюджет перед його розглядом на сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради схвалюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом відповідної місцевої ради. Разом з ним подаються:

1) пояснювальна записка до проекту рішення, яка має містити:

а) інформацію про соціально-економічний стан відповідної адміністративно-територіальної одиниці і прогноз її розвитку на наступний бюджетний період, покладені в основу проекту місцевого бюджету;

б) оцінку доходів місцевого бюджету з урахуванням втрат доходів місцевого бюджету внаслідок наданих Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою податкових пільг;

в) пояснення до основних положень проекту рішення про місцевий бюджет, включаючи аналіз пропонуваного обсягів видатків і кредитування за бюджетною класифікацією. Пояснення включають бюджетні показники за попередній, поточний, наступний бюджетні періоди в розрізі класифікації видатків та кредитування бюджету;

г) обґрунтування особливостей міжбюджетних взаємовідносин та надання субвенцій на виконання інвестиційних проектів;

г) інформацію щодо погашення місцевого боргу, обсягів та умов місцевих запозичень;

{Пункт 2 частини першої статті 76 виключено на підставі Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

3) проект показників зведеного бюджету міської територіальної громади (у складі якої утворені райони у місті);

{Пункт 3 частини першої статті 76 в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

4) показники витрат місцевого бюджету, необхідних на наступні бюджетні періоди для завершення інвестиційних проектів, що враховані в бюджеті, за умови якщо реалізація таких проектів триває більше одного бюджетного періоду;

{Пункт 4 частини першої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

5) перелік інвестиційних проектів на середньостроковий період;

{Пункт 2 частини першої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

5¹) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань за енергосервісом за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків з виконавцями енергосервісу;

{Частина першу статті 76 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

5²) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів комунальної власності за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків за договорами, укладеними у рамках державно-приватного партнерства;

{Частина першу статті 76 доповнено пунктом 5² згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

6) інформація про хід виконання відповідного бюджету у поточному бюджетному періоді;

7) пояснення головних розпорядників бюджетних коштів до проекту відповідного бюджету (подаються комісії з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради);

8) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган відповідної місцевої ради.

2. Рішенням про місцевий бюджет визначаються:

1) загальні суми доходів, видатків та кредитування місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

{Пункт 1 частини другої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2) граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) місцевого бюджету в наступному бюджетному періоді, місцевого боргу і гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргу на кінець наступного бюджетного періоду; граничний обсяг надання місцевих гарантій, а також повноваження щодо надання таких гарантій з урахуванням положень **статті 17** цього Кодексу;

{Пункт 2 частини другої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 3428-IX від 08.11.2023}

3) доходи місцевого бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до рішення);

4) фінансування місцевого бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до рішення);

5) бюджетні призначення головним розпорядникам коштів місцевого бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку (у додатках до рішення);

5¹) обсяги капітальних вкладень у розрізі інвестиційних проектів;

{Частина другу статті 76 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

- 6) бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів (у додатках до рішення);
- 7) розмір оборотного залишку коштів місцевого бюджету;
- 8) додаткові положення, що регламентують процес виконання місцевого бюджету.

3. Перелік захищених видатків місцевого бюджету визначається на підставі [статті 55](#) цього Кодексу.

4. У рішенні про місцевий бюджет видатки та кредитування за головними розпорядниками коштів місцевого бюджету повинні бути деталізовані за програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету, за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету та окремими категоріями економічної класифікації видатків бюджету і класифікації кредитування бюджету.

{Статтю 76 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 2621-VIII від 22.11.2018](#)}

Стаття 77. Затвердження місцевих бюджетів

1. Відповідно до [частин дев'ятої і десятої статті 75](#) цього Кодексу Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради при затвердженні місцевих бюджетів мають врахувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення (необхідні для формування місцевих бюджетів), затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні.

2. Місцеві бюджети затверджуються рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради до 25 грудня (включно) року, що передує плановому.

{Абзац перший частини другої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1789-VIII від 20.12.2016](#)}

Якщо до 1 грудня року, що передує плановому, Верховною Радою України не прийнято закон про Державний бюджет України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада при затвердженні відповідних місцевих бюджетів враховують обсяги міжбюджетних трансфертів, визначені у проекті закону про Державний бюджет України на плановий бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України.

{Абзац другий частини другої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 176-VIII від 10.02.2015](#), [№ 914-VIII від 24.12.2015](#), [№ 2233-VIII від 07.12.2017](#)}

У двотижневий строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада приводять обсяги міжбюджетних трансфертів у відповідність із законом про Державний бюджет України.

{Частина друга статті 77 в редакції Закону [№ 79-VIII від 28.12.2014](#)}

{Частина третю статті 77 виключено на підставі Закону [№ 79-VIII від 28.12.2014](#)}

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують у першочерговому

порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати; на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами.

{Частина четверта статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина п'яту статті 77 виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

6. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, районні, міські, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують обсяги міжбюджетних трансфертів, які передаються відповідно до **частини третьої** статті 93 цього Кодексу.

{Статтю 77 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Стаття 78. Виконання місцевих бюджетів

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують виконання відповідних місцевих бюджетів. Місцеві фінансові органи здійснюють загальну організацію та управління виконанням відповідного місцевого бюджету, координують діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

{Частина перша статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

2. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів здійснюється органами Казначейства України відповідно до **статті 43** цього Кодексу.

{Абзац перший частини другої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Казначейство України веде облік усіх надходжень, що належать місцевим бюджетам, та за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами, здійснює повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету.

{Абзац другий частини другої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

Перерахування між видами доходів і бюджетів коштів, помилково та/або надміру зарахованих до місцевих бюджетів через єдиний рахунок, здійснюється Казначейством України за висновком податкових органів, поданим на дату формування реєстру платежів з єдиного рахунка в розрізі окремого платника у складі зведеного реєстру платежів з єдиного рахунка згідно з **Податковим кодексом України**.

{Частина другу статті 78 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

За рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради при виконанні місцевих бюджетів обслуговування бюджетних коштів у частині бюджету

розвитку та власних надходжень бюджетних установ може здійснюватися установами банків державного сектору.

{Частина другу статті 78 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Порядок обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору, а також особливості ведення бухгалтерського обліку виконання місцевих бюджетів та складання звітності про виконання місцевих бюджетів щодо таких коштів визначаються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України.

{Частина другу статті 78 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Місцевий бюджет виконується за розписом, який затверджується керівником місцевого фінансового органу. До затвердження розпису місцевого бюджету керівником місцевого фінансового органу затверджується тимчасовий розпис місцевого бюджету на відповідний період. Керівник місцевого фінансового органу протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису місцевого бюджету встановленим бюджетним призначенням.

4. Місцевий фінансовий орган за участю органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, у процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів відповідного бюджету.

5. Податки і збори та інші доходи місцевого бюджету визнаються зарахованими до місцевого бюджету з дня зарахування відповідно на єдиний казначейський рахунок та рахунки, відкриті в установах банків державного сектору згідно з частиною другою цієї статті, і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету.

{Абзац перший частини п'ятої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

У разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням сплата визначених податковим законодавством загальнодержавних податків і зборів, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, та місцевих податків і зборів здійснюється за місцем попередньої реєстрації платника податків до закінчення поточного бюджетного періоду.

{Частина п'яту статті 78 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків і зборів та інших доходів місцевих бюджетів відповідно до законодавства, а також здійснюють обмін відповідною інформацією з органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Абзац частини п'ятої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

6. Виконання місцевих бюджетів за видатками та кредитуванням здійснюється відповідно до **статей 46-51** цього Кодексу.

Органи Казначейства України здійснюють операції щодо виконання платіжних доручень розпорядників бюджетних коштів, оформлених відповідно до вимог законодавства, на підставі підтвердних документів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань та наявних бюджетних асигнувань за видатками місцевих бюджетів (протягом п'яти операційних днів з дати надання доручення на здійснення платежу за умови виконання доходів зведеного бюджету України).

{Частину шосту статті 78 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет ухвалюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу про перевиконання чи недовиконання дохідної частини загального фонду, про обсяг залишку коштів загального та спеціального фондів (крім власних надходжень бюджетних установ) відповідного бюджету. Факт перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів з початку поточного бюджетного періоду на підставі офіційних висновків місцевого фінансового органу за умови перевищення доходів загального фонду місцевого бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, не менше ніж на 5 відсотків. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу за підсумками квартального звіту в разі недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету, врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

{Частина сьома статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 1081-IX від 15.12.2020}

8. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути ухвалені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою з урахуванням положень **статті 52** цього Кодексу, в разі необхідності перерозподілу бюджетних призначень між головними розпорядниками бюджетних коштів (за наявності відповідного обґрунтування) та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

9. Ведення бухгалтерського обліку виконання місцевих бюджетів та порядок закриття рахунків місцевих бюджетів після закінчення бюджетного періоду здійснюються з урахуванням положень **статей 56 і 57** цього Кодексу.

10. Після набрання чинності законом про Державний бюджет України органам державної влади та їх посадовим особам забороняється приймати рішення, що призводять до виникнення додаткових витрат місцевих бюджетів, без визначення джерел коштів, виділених державою для забезпечення цих витрат.

Стаття 79. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет

1. Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення про місцевий бюджет, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган місцевої ради мають право здійснювати витрати місцевого бюджету лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті рішення про місцевий бюджет на наступний бюджетний період, схваленому Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом місцевої ради та поданому на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради. При цьому щомісячні бюджетні асигнування місцевого бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, встановлених рішенням про місцевий бюджет на попередній бюджетний період (крім випадків, передбачених **частиною шостою статті 16 та частиною четвертою статті 23** цього Кодексу, а також з урахуванням необхідності проведення захищених видатків місцевого бюджету).

{Частина перша статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. До прийняття рішення про місцевий бюджет на поточний бюджетний період забороняється здійснювати капітальні видатки і надавати кредити з бюджету (крім випадків, пов'язаних із виділенням коштів з резервного фонду відповідного бюджету та проведенням видатків за рахунок трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам), а також здійснювати місцеві запозичення та надавати місцеві гарантії.

{Частина друга статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3. У разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет при формуванні надходжень та здійсненні витрат місцевого бюджету застосовуються норми цієї статті та закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період (у разі несвоєчасного набрання чинності таким законом - норми **пунктів 3-5** частини другої статті 41 цього Кодексу).

{Частина третя статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 80. Звітність про виконання місцевих бюджетів

1. Звітність про виконання місцевих бюджетів визначається відповідно до вимог, встановлених щодо звітності про виконання Державного бюджету України у **статтях 58-61** цього Кодексу.

2. Казначейство України складає та подає відповідним місцевим фінансовим органам звітність про виконання місцевих бюджетів за встановленими **формами**. Зведені показники звітності про виконання бюджетів одночасно подаються органами Казначейства України відповідно органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів, фінансовим органам місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад на умовах, передбачених **частиною першою** цієї статті.

{Частина друга статті 80 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають місцевим фінансовим органам відповідні звіти, передбачені **частиною третьою статті 59** та **частиною третьою статті 60** цього Кодексу.

4. Квартальний та річний звіти про виконання місцевого бюджету подаються до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією, виконавчим органом відповідної місцевої ради у двомісячний строк після завершення відповідного бюджетного періоду. Перевірка річного звіту здійснюється Рахунковою палатою Верховної Ради Автономної Республіки Крим (щодо використання органами виконавчої влади коштів бюджету Автономної Республіки Крим), комісією з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради, після чого Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради затверджують річний звіт про виконання бюджету або приймають інше рішення з цього приводу.

{Частина четверта статті 80 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Розділ IV. МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Глава 13. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 81. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин

1. Міжбюджетні відносини - відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених **Конституцією України** та законами України.

2. Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за бюджетами, та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати виконання цих повноважень.

Стаття 82. Види видатків бюджетів

1. Видатки бюджетів поділяються на:

1) видатки на забезпечення конституційного ладу, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства, а також інші передбачені цим Кодексом видатки, які не можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню;

2) видатки, які визначаються функціями держави і можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню з метою забезпечення найбільш ефективного їх виконання на основі принципу субсидіарності;

3) видатки на реалізацію прав та обов'язків Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування, які мають місцевий характер і визначені законами України.

Стаття 83. Джерела здійснення видатків бюджетів

1. Видатки, визначені **пунктом 1 частини першої статті 82** цього Кодексу, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Видатки, визначені **пунктами 2 і 3 частини першої статті 82** цього Кодексу, здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, у тому числі трансфертів з Державного бюджету України.

Стаття 84. Забезпечення здійснення видатків

1. Відповідні органи державної влади забезпечують здійснення видатків, визначених **пунктом 1 частини першої статті 82** цього Кодексу.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують здійснення видатків, визначених **пунктами 2 і 3 частини першої статті 82** цього Кодексу.

{Частина друга статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

Стаття 85. Передача державою права на здійснення видатків

1. Держава може передати Раді міністрів Автономної Республіки Крим чи органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі фінансових ресурсів у вигляді закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані забезпечити здійснення видатків, визначених **пунктами 2 і 3 частини першої статті 82** цього Кодексу, з відповідних місцевих бюджетів з додержанням розподілу цих видатків між бюджетами, визначеного **статтями 89-91** цього Кодексу та законом про Державний бюджет України. Забороняється планувати та здійснювати видатки, не віднесені до місцевих бюджетів цим Кодексом, а також здійснювати впродовж бюджетного періоду видатки на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів, крім випадків, коли такі видатки здійснюються за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності простроченої кредиторської заборгованості такого бюджету за захищеними статтями видатків на останню звітну дату, що передуює плануванню видатків, або за рішенням Кабінету Міністрів України. Такі видатки здійснюються шляхом надання міжбюджетного трансферту з відповідного місцевого бюджету.

{Частина друга статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 914-VIII від 24.12.2015, № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року, № 1081-IX від 15.12.2020}

3. Товари (роботи, послуги), придбані головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) за рахунок видатків на централізовані заходи відповідно до програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових

програм, можуть бути передані бюджетним установам, які утримуються з інших місцевих бюджетів.

Зазначені централізовані заходи здійснюються з дотриманням таких вимог:

встановлення головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) критеріїв визначення обґрунтування потреби у відповідних товарах (роботах, послугах);

визначення бюджетними установами потреби у товарах (роботах, послугах) відповідно до встановлених критеріїв;

відображення в обліку та звітності бюджетних установ операцій щодо придбання та передачі таких товарів (робіт, послуг).

Стаття 86. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами

1. Розмежування видів видатків, визначених **пунктами 2 і 3 частини першої статті 82** цього Кодексу, між місцевими бюджетами здійснюється на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання публічних послуг та наближення їх до безпосереднього споживача. Відповідно до цих критеріїв види видатків поділяються на такі групи:

1) перша група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують необхідне першочергове надання публічних послуг і які розташовані найближче до споживачів;

2) друга група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують надання основних публічних послуг для всіх громадян України;

3) третя група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують публічні послуги для окремих категорій громадян, або реалізацію програм, потреба в яких існує в усіх регіонах України.

{Частина перша статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Видатки першої групи здійснюються з бюджетів місцевого самоврядування.

{Частина друга статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

3. Видатки другої групи здійснюються з бюджетів місцевого самоврядування, а також районних бюджетів.

{Частина третя статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

4. Видатки третьої групи здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів.

5. З бюджетів міст Києва та Севастополя здійснюються видатки всіх трьох груп.

Глава 14. РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДАТКІВ МІЖ БЮДЖЕТАМИ

Стаття 87. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України

1. До видатків, що здійснюються з Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених **пунктом 5 частини другої статті 67¹** цього Кодексу), належать видатки на:

{Абзац перший частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

1) державне управління:

а) законодавчу владу;

б) виконавчу владу;

в) Президента України;

2) судову владу;

3) міжнародну діяльність;

4) наукову і науково-технічну діяльність;

{Пункт 4 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

5) національну оборону (крім заходів та робіт з мобілізаційної підготовки місцевого значення);

6) правоохоронну діяльність, забезпечення безпеки держави та цивільний захист населення і територій (крім заходів, визначених **пунктом 16 частини першої статті 91** цього Кодексу);

6¹) забезпечення функціонування установ та закладів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів, Служби безпеки України, органів цивільного захисту, які перебувають у державній власності;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

7) освіти:

а) загальну середню освіту:

заклади спеціалізованої освіти: мистецькі, спортивні, військові (військово-морські, військово-спортивні), наукові ліцеї, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою державної власності згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий підпункту "а" пункту 7 частини першої статті 87 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Абзац третій підпункту "а" пункту 7 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Підпункт "а" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Законів № 212-VIII від 02.03.2015, № 293-IX від 14.11.2019}

б) професійну (професійно-технічну) освіту (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах державного замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти);

{Підпункт "б" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2619-IX від 21.09.2022}

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах державного замовлення у закладах вищої освіти державної та приватної власності, вартість освітніх послуг яких встановлюється з урахуванням законодавства про індикативну собівартість) та фахову передвищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців на умовах державного замовлення структурними підрозділами та відокремленими структурними підрозділами закладів вищої освіти державної власності, що не мають статусу юридичної особи);

{Підпункт "в" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014 - зміна набирає чинності з 1 січня 2018 року, див. абзац другий пункту 1 розділу II Закону № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах державного замовлення);

{Підпункт "г" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

г) заклади позашкільної освіти та заходи з позашкільної роботи з дітьми згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "г" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

д) інші заклади та заходи в галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

8) охорону здоров'я:

{Підпункт "а" пункту 8 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "б" пункту 8 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "в" пункту 8 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "г" пункту 8 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

г) програми в галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "г" пункту 8 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "д" пункту 8 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

е) державні програми громадського здоров'я та заходи боротьби з епідеміями;

{Пункт 8 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

є) державні програми розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, що перебувають у державній власності, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 8 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "є" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

ж) програму державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 8 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "ж" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

з) державні програми та заходи у сфері охорони здоров'я, що здійснюються державними установами, державними науковими установами охорони здоров'я, які належать відповідно до сфери управління Національної академії наук України, Національної академії медичних наук України, Державного управління справами, державними закладами охорони здоров'я, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціальної політики, у разі, якщо такі заклади не уклали з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, договір про медичне обслуговування населення за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 8 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "з" згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

9) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) виплату пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського та старшинського складу строкової служби та членам їхніх сімей, пенсій військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, іншим особам, визначеним законом; сплату до Пенсійного фонду України страхових внесків за окремі категорії осіб, передбачені законом; виплату доплат, надбавок, підвищень до пенсій, додаткових пенсій,

пенсій за особливі заслуги перед Україною, встановлених законом, державної соціальної допомоги на догляд особам, зазначеним у [пунктах 1-3](#) частини першої статті 7 Закону України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю", а також на покриття різниці між розміром пенсії, обчисленим відповідно до [абзаців першого та третього частини першої, частини третьої](#) статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", та розміром пенсії, обчисленим відповідно до [статті 27](#) Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

{Підпункт "а" пункту 9 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2150-VIII від 03.10.2017}

б) державні програми соціальної допомоги (грошова допомога особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, та особам, яким надано тимчасовий захист; компенсації на медикаменти; програма протезування; програми і заходи із соціального захисту осіб з інвалідністю, у тому числі програми і заходи Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю; відшкодування збитків, заподіяних громадянам; заходи, пов'язані з поверненням в Україну кримськотатарського народу та осіб інших національностей, які були незаконно депортовані з України, та розміщенням іноземців і осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України; щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань; довічні державні стипендії; кошти, що передаються до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; програми соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інші види цільової грошової допомоги, встановлені законом);

{Підпункт "б" пункту 9 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5290-VI від 18.09.2012, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 1081-IX від 15.12.2020}

в) державну підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю і ветеранів на виконання загальнодержавних програм (проектів, заходів) згідно з порядком, визначеним Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "в" пункту 9 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

г) державні програми і заходи стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї;

г) державну підтримку молодіжних та дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

д) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

е) забезпечення функціонування реабілітаційних закладів для осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "е" пункту 9 частини першої статті 87 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

є) інші програми в галузі соціального захисту та соціального забезпечення, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

ж) компенсацію дефіциту коштів Пенсійного фонду України для фінансування виплати пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду України);

{Пункт 9 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "ж" згідно із Законом № 3668-VI від 08.07.2011; в редакції Закону № 2150-VIII від 03.10.2017}

з) заходи державних програм та проекти з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

{Пункт 9 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "з" згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

и) житлові субсидії населенню та пільги на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива, скрапленого газу окремим категоріям громадян, що надаються: ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#); особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; постраждалим учасникам Революції Гідності; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам Національної поліції; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, через хворобу або за вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України; особам, звільненим із служби цивільного захисту за віком, через хворобу або за вислугою років, та які стали особами з інвалідністю під час виконання службових обов'язків; звільненим з військової служби особам, які стали особами з інвалідністю під час проходження військової служби; батькам та членам сімей військовослужбовців, військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які загинули (померли) або зникли безвісти під час виконання службових обов'язків; реабілітованим громадянам, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами; депортованим особам, які повернулися

в Україну на постійне проживання; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до [частини четвертої](#) статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до [пункту "і"](#) частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, [частини п'ятої](#) статті 29 Закону України "Про культуру", [частини другої](#) статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", [абзацу десятого](#) частини другої статті 28 Закону України "Про музеї та музейну справу", [абзацу першого](#) частини третьої статті 57 Закону України "Про освіту"; дітям війни; багатодітним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування; доставку громадянам повідомлень про призначення (непризначення), відмову у призначенні житлової субсидії.

Граничні показники вартості та мінімальні норми твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, на підставі яких надаються пільги та житлові субсидії населенню, визначаються Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 9 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "и" згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

і) допомогу сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю з дитинства, дітям з інвалідністю, тимчасову державну допомогу дітям, допомогу по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, державну соціальну допомогу на догляд (крім державної соціальної допомоги на догляд особам, зазначеним у [пунктах 1-3](#) частини першої статті 7 Закону України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю"), щомісячну компенсаційну виплату непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку, тимчасову державну соціальну допомогу непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, грошове забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною", оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, підтримку малих групових будинків;

{Пункт 9 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "і" згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

10) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (національні музеї, національні та державні бібліотеки, заповідники, національні та державні культурно-просвітницькі центри, міжнародні культурні зв'язки, державні культурно-освітні заходи, державна підтримка національних театрів, художніх колективів та їх дирекцій, концертних, національних та

державних церковних організацій державної форми власності, культурно-мистецькі заходи національних творчих спілок) згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "а" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Підпункт "б" пункту 10 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Підпункт "в" пункту 10 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

г) державну підтримку кінематографії;

{Підпункт "г" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 76-IX від 12.09.2019}

г) державну архівну справу та страховий фонд документації;

{Підпункт "д" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

11) програми підтримки національних і державних телерадіокомпаній, суспільного телебачення і радіомовлення, преси, книговидавництва, державних інформаційних агентств;

{Пункт 11 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

12) фізичну культуру і спорт:

а) державні програми з розвитку фізичної культури і спорту (забезпечення діяльності національних збірних команд, проведення спортивних заходів державного і міжнародного рівня, підготовка і участь національних збірних команд у міжнародних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту, у тому числі в Олімпійських іграх, Європейських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх, Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту, забезпечення діяльності закладів фізичної культури і спорту всеукраїнського рівня, фінансова підтримка баз олімпійської підготовки та всеукраїнських громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування згідно з переліками, затвердженими Кабінетом Міністрів України);

{Підпункт "а" пункту 12 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

б) державні програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю (центри державного значення з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, проведення навчально-тренувальних зборів, всеукраїнських змагань з видів спорту для осіб з інвалідністю, заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, утримання національних збірних команд з видів спорту для осіб з інвалідністю, забезпечення їх підготовки та участі в міжнародних змаганнях (включаючи Паралімпійські та Дефлімпійські ігри), фінансова підтримка паралімпійського руху та баз паралімпійської і дефлімпійської підготовки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

{Підпункт "в" пункту 12 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

13) державні програми підтримки регіонального розвитку та пріоритетних галузей економіки;

14) програми реставрації пам'яток архітектури, спорудження (створення) пам'ятників і монументів державного значення;

15) державні програми розвитку транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та інформатики;

16) державні інвестиційні проекти;

17) державні програми з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха;

18) створення та поповнення державних запасів і резервів;

19) обслуговування державного боргу;

20) проведення виборів у випадках, передбачених законом, та всеукраїнських референдумів;

{Пункт 20¹ частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

20²) виплати за державними деривативами;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

20³) державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 20³ згідно із Законом № 732-VIII від 08.10.2015}

21) інші програми, які мають виключно державне значення.

{Статтю 88 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 89. Видатки, що здійснюються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад

{Назва статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

1. До видатків, що здійснюються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, належать видатки на:

{Абзац перший частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 1 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) освіту:

а) дошкільну освіту;

{Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

б) загальну середню освіту:

ліцеї (засновником яких є міська, селищна, сільська рада), початкові школи, гімназії;

{Абзац другий підпункту "б" пункту 2 частини першої статті 89 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

міжшкільні ресурсні центри;

заклади спеціалізованої освіти: мистецькі, спортивні, військові (військово-морські, військово-спортивні), наукові ліцеї, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою (крім закладів, визначених у підпункті "а" пункту 7 частини першої статті 87 та у підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 90 цього Кодексу);

{Абзац четвертий підпункту "б" пункту 2 частини першої статті 89 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів припадає на територію відповідної територіальної громади), інклюзивно-ресурсні центри;

{Абзац п'ятий підпункту "б" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

{Підпункт "б" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 398-VII від 04.07.2013, № 79-VIII від 28.12.2014, № 212-VIII від 02.03.2015; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

в) фахову передвищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців на умовах регіонального замовлення у закладах фахової передвищої освіти комунальної власності, засновником яких є міська, сільська або селищна рада);

{Підпункт "в" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1794-VIII від 20.12.2016, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

г) інші державні освітні програми;

г) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах вищої освіти комунальної власності, засновником яких є міська, сільська або селищна рада);

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 293-IX від 14.11.2019, № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року}

г¹) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах регіонального замовлення);

{Пункт 2 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "г¹" згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

д) позашкільну освіту;

{Підпункт "д" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

е) професійну (професійно-технічну) освіту з бюджетів міських територіальних громад з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності, які розташовані на території зазначених територіальних громад);

{Пункт 2 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015; в редакції Закону № 1789-VIII від 20.12.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законами № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року, № 1081-IX від 15.12.2020}

3) охорону здоров'я:

{Підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "а¹" пункту 3 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "б" пункту 3 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "в" пункту 3 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "г" пункту 3 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

г) оплату комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам, для забезпечення надання медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 3 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "г" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

д) місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам, місцеві програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 3 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "д" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

е) місцеві програми громадського здоров'я;

{Пункт 3 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального забезпечення: притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо не менше 70 відсотків кількості дітей, які перебувають у цих закладах, припадає на територію відповідної територіальної громади), малі групові будинки; територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); центри соціальної реабілітації дітей з інвалідністю; центри професійної реабілітації осіб з інвалідністю, дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї; компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

{Підпункт "а" пункту 4 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

{Підпункт "б" пункту 4 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

в) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

г) сільські, селищні та міські програми і заходи щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі утримання та програми центрів соціальних служб;

{Підпункт "г" пункту 4 частини першої статті 89 в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

5) державні культурно-освітні та театраль-но-видовищні програми (сільські, селищні та міські палаци і будинки культури, клуби, центри дозвілля, інші клубні заклади, бібліотеки, театри, музеї, виставки, центри культурних послуг, мистецькі школи, студії, інші заклади культури, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус академічних, національних), зоопарки комунальної власності;

{Пункт 5 частини першої статті 89 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015, № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року; в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

б) фізичну культуру і спорт: утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів (крім шкіл республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення), заходи з фізичної культури і спорту та фінансова підтримка місцевих осередків всеукраїнських громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд місцевого значення.

{Пункт 6 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина перша статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 90. Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів

{Назва статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. До видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, належать видатки на:

{Абзац перший частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1) державне управління:

а) представницьку і виконавчу владу Автономної Республіки Крим;

{Підпункт "б" пункту 1 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) освіти:

а) загальну середню освіту:

спеціальні школи, санаторні школи, ліцеї (засновником яких є обласна рада);

{Абзац другий підпункту "а" пункту 2 частини першої статті 90 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (крім дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів, визначених у **підпункті "б"** пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу);

заклади загальної середньої освіти державної власності (крім закладів, визначених у **підпункті "а"** пункту 7 частини першої статті 87 цього Кодексу);

заклади спеціалізованої освіти: мистецькі, спортивні, військові (військово-морські, військово-спортивні), наукові ліцеї, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів, які здобувають освіту у відповідному закладі

освіти, є жителями населених пунктів, розташованих на території Автономної Республіки Крим чи області (крім відповідної територіальної громади, де розташований такий заклад);

{Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1794-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Законів № 293-IX від 14.11.2019, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Підпункт "а¹" пункту 2 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

б) професійну (професійно-технічну) освіту (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності (крім закладів, визначених у підпункті "е" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу));

{Підпункт "б" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 212-VIII від 02.03.2015, № 914-VIII від 24.12.2015, № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

б¹) фахову передвищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців на умовах регіонального замовлення у закладах фахової передвищої освіти державної та/або комунальної власності (крім закладів, визначених у підпункті "в" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу));

{Пункт 2 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "б¹" згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах вищої освіти комунальної власності (крім закладів, визначених у підпункті "г" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу));

{Підпункт "в" пункту 2 частини першої статті 90 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 293-IX від 14.11.2019}

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах регіонального замовлення);

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

г) позашкільну освіту (заходи і заклади національного, державного, республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з позашкільної роботи з дітьми);

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

д) інші державні освітні програми;

3) охорону здоров'я;

{Підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "б" пункту 3 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "в" пункту 3 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт "г" пункту 3 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

г) оплату комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, які є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласних рад, для забезпечення надання медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 3 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "г" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

д) регіональні програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласних рад, і регіональні програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

{Пункт 3 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "д" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

е) регіональні програми громадського здоров'я;

{Пункт 3 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

є) інші заклади та заходи у системі охорони здоров'я (будинки дитини, заклади служби крові, медико-соціальні експертні комісії, бази спецмедпостачання);

{Пункт 3 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "є" згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального захисту та соціального забезпечення: виплати компенсації реабілітованим; дитячі будинки-інтернати; навчання та трудове влаштування осіб з інвалідністю; будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю; будинки-інтернати для дітей з інвалідністю; центри з нарахування та здійснення соціальних виплат; притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (крім відповідних притулків, центрів і гуртожитків, визначених у підпункті "а" пункту 4 частини першої статті 89 цього Кодексу); пільгове медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; компенсаційні виплати особам з інвалідністю на бензин (пальне), ремонт, техобслуговування автотранспорту та

транспортне обслуговування, а також на встановлення телефонів особам з інвалідністю I і II груп; відшкодування витрат на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни; центри соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, центри професійної реабілітації осіб з інвалідністю;

{Підпункт "а" пункту 4 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

б) республіканські Автономної Республіки Крим та обласні програми і заходи з реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, в тому числі утримання та програми республіканського Автономної Республіки Крим і обласних центрів соціальних служб;

{Підпункт "б" пункту 4 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

в) інші державні соціальні програми;

5) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (національні, державні, республіканські Автономної Республіки Крим та обласні заповідники, бібліотеки, музеї та виставки, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

{Підпункт "а" пункту 5 частини першої статті 90 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

б) державні театральні-видовищні програми (філармонії, художні, музичні колективи і ансамблі, театри, концертні і циркові організації, палаци, будинки культури, інші заклади національного, державного, республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення, інші заклади та заходи в галузі мистецтва, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

{Підпункт "б" пункту 5 частини першої статті 90 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

в) інші державні культурно-мистецькі програми;

б) фізичну культуру і спорт:

а) програми з розвитку фізичної культури і спорту (утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення (крім шкіл, визначених у підпункті "б" цього пункту), шкіл вищої спортивної майстерності, центрів олімпійської підготовки, центрів фізичного здоров'я населення республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, штатних спортивних команд резервного спорту, заходи з фізичної культури і спорту республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, включаючи підготовку збірних команд регіону до участі у спортивних змаганнях державного рівня, фінансова підтримка республіканського Автономної Республіки Крим та обласних осередків всеукраїнських громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення);

{Підпункт "а" пункту 6 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

б) програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю (центри республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, дитячо-юнацькі спортивні школи для осіб з інвалідністю усіх типів; проведення заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, навчально-тренувальних зборів і змагань республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, підготовка збірних команд регіону до участі у спортивних змаганнях державного рівня);

{Пункт 6 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 2011-VIII від 12.04.2017}

7) програми природоохоронних заходів місцевого значення, проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів.

{Частину першу статті 90 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

Стаття 91. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів

{Назва статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. До видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів, належать видатки на:

1) місцеву пожежну охорону;

1¹) муніципальні формування з охорони громадського порядку;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) органи місцевого самоврядування;

{Пункт 2 частини першої статті 91 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) програми місцевого значення стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі на підтримку діяльності молодіжних центрів, заходи та проекти у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

{Підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

б) місцеві програми соціального захисту окремих категорій населення;

в) програми соціального захисту малозабезпеченої категорії учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

{Підпункт "в" пункту 3 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

г) центри обліку та заклади соціального захисту для бездомних осіб, центри соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань;

{Підпункт "г" пункту 3 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

г) компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;

д) компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

е) надання фінансової підтримки громадським об'єднанням ветеранів на виконання програм (проектів, заходів) відповідного адміністративно-територіального рівня;

{Підпункт "е" пункту 3 частини першої статті 91 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Пункт 4 частини першої статті 91 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) місцеві програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів;

6) культурно-мистецькі програми місцевого значення;

{Пункт 6 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7) програми підтримки кінематографії та засобів масової інформації;

{Пункт 7 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8) місцеві програми з розвитку фізичної культури і спорту, включаючи заходи із залучення населення до фізичної активності та занять спортом;

{Пункт 8 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

9) типове проектування, реставрацію та охорону пам'яток архітектури;

{Пункт 9 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

10) транспорт, дорожнє господарство:

а) регулювання цін (тарифів) на перевезення пасажирів у пасажирському транспорті за рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування відповідно до наданих повноважень;

б) експлуатацію дорожньої системи місцевого значення (у тому числі роботи, що проводяться спеціалізованими монтажно-експлуатаційними підрозділами);

в) будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, а також капітальний та поточний ремонт вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах);

{Підпункт "в" пункту 10 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 491-VIII від 02.06.2015}

11) заходи з організації рятування на водах;

12) обслуговування місцевого боргу;

13) програми природоохоронних заходів місцевого значення, заходи програм у сфері житлово-комунального господарства з будівництва та реконструкції водопровідних та каналізаційних очисних споруд, доочищення питної води, модернізації систем теплопостачання, заміни природного газу альтернативними видами палива, модернізації та ремонту ліфтового господарства, реконструкції та ремонту житлових будинків, оснащення житлового фонду будинковими засобами обліку енергоносіїв та споживання води, капітального ремонту, реконструкції, будівництва мереж зовнішнього освітлення вулиць, капітального ремонту гуртожитків, що передаються у власність територіальних громад, впровадження енергозберігаючих технологій;

{Пункт 13 частини першої статті 91 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

14) управління комунальним майном;

15) регулювання земельних відносин;

16) заходи у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в межах повноважень, встановлених законом;

17) заходи та роботи з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки місцевого значення;

{Пункт 17 частини першої статті 91 в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

18) проведення місцевих виборів у випадках, передбачених законом, та республіканських Автономної Республіки Крим і місцевих референдумів;

19) членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань;

20) підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування;

{Пункт 20 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 20¹ частини першої статті 91 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

20²) реалізацію програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

20³) програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 20³ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20⁴) пільги з послуг зв'язку, інші передбачені законодавством пільги, що надаються ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#); особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; постраждалим учасникам Революції Гідності; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; ветеранам праці; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам Національної поліції; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; особам, звільненим з військової служби, які стали особами з інвалідністю під час проходження військової служби; особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю та особам, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше одного супроводжуючого); реабілітованим громадянам, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; багатодітним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 20⁴ згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018}

20⁵) місцеві програми підтримки здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти на умовах регіонального замовлення у відповідних закладах освіти;

{Частина першу статті 91 доповнено пунктом 20⁵ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

20⁶) місцеві програми підтримки автомобільних підприємств санітарного транспорту;

{Частина першу статті 91 доповнено пунктом 20⁶ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

21) інші програми, пов'язані з виконанням власних повноважень, затверджені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою згідно із законом.

{Частина перша статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 92 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 93. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів

{Назва статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. Місцева рада може передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів іншій місцевій раді у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету, у тому числі якщо на території територіальної громади недостатньо бюджетних установ, інших суб'єктів господарювання комунальної власності, які забезпечують надання публічних послуг, визначених **пунктом 2** частини першої статті 86 цього Кодексу.

{Частина перша статті 93 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 837-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина другу статті 93 виключено на підставі Закону № 837-VIII від 26.11.2015}

3. Передача коштів між місцевими бюджетами здійснюється на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору.

{Частина третя статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

{Частина четверту статті 93 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина п'яту статті 93 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

Глава 15. *{Главу 15 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}*

Глава 16. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ

Стаття 96. Види міжбюджетних трансфертів

1. Міжбюджетні трансферти поділяються на:

1) базову дотацію (трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);

{Пункт 1 частини першої статті 96 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) субвенції;

3) реверсну дотацію (кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);

{Пункт 3 частини першої статті 96 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) додаткові дотації.

Стаття 97. Трансферти, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам

1. У Державному бюджеті України можуть передбачатися такі трансферти місцевим бюджетам:

1) базова дотація;

{Пункт 1 частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;

4) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою;

{Пункт 4 частини першої статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 4¹ частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4²) додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я;

{Частину першу статті 97 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

5) субвенція на виконання інвестиційних проектів;

6) освітня субвенція;

{Пункт 6 частини першої статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6¹) субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами;

{Частину першу статті 97 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Пункт 7 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

{Пункт 8 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 9 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

10) субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 11 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

11¹) субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;

{Частину першу статті 97 доповнено пунктом 11¹ згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

12) інші додаткові дотації та інші субвенції.

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, яка вперше визначена законом про Державний бюджет України, затверджуються Кабінетом Міністрів України не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності.

{Порядок та умови надання субвенції: Постанови КМ № 179 від 03.03.2020, № 250 від 25.03.2020, № 420 від 20.05.2020, № 426 від 27.05.2020, № 550 від 01.07.2020, № 687 від 05.08.2020, № 974 від 21.10.2020, № 1043 від 04.11.2020, № 1044 від 04.11.2020, № 1045 від 04.11.2020, № 1046 від 04.11.2020, № 1047 від 04.11.2020, № 1055 від 04.11.2020, № 1056 від 04.11.2020, № 1058 від 04.11.2020, № 1059 від 04.11.2020, № 1060 від 04.11.2020, № 1061 від 04.11.2020, № 1062 від 04.11.2020, № 1065 від 04.11.2020, № 1069 від 04.11.2020, № 1223 від 09.12.2020, № 226 від 17.03.2021, № 249 від 24.03.2021, № 398 від 21.04.2021, № 403 від 21.04.2021, № 453 від 28.04.2021, № 544 від 31.05.2021, № 615 від 26.05.2021, № 853 від 28.07.2021, № 883 від 11.08.2021, № 1243 від 24.11.2021, № 1324 від 15.12.2021, № 1340 від 15.12.2021, № 55 від 26.01.2022, № 66 від 26.01.2022, № 108 від 09.02.2022, № 120 від 16.02.2022, № 1279 від 15.11.2022, № 1403 від 20.12.2022, № 1477 від 30.12.2022, № 78 від 31.01.2023, № 418 від 28.04.2023, № 419 від 28.04.2023, № 559 від 02.06.2023, № 38 від 16.01.2024, № 73 від 23.01.2024, № 374 від 02.04.2024}

Розподіл додаткових дотацій між місцевими бюджетами здійснюється на підставі критеріїв, визначених Кабінетом Міністрів України.

{Частина другу статті 97 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3. У Державному бюджеті України затверджується обсяг міжбюджетних трансфертів окремо для кожного з відповідних місцевих бюджетів, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів.

{Частина третя статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина четверту статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 98. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів

1. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів здійснюється окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб з урахуванням таких параметрів:

- 1) кількість населення;
- 2) надходження податку на прибуток підприємств, визначеного **пунктом 1¹** частини першої статті 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 3) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного **пунктом 1** частини першої статті 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 4) індекси податкоспроможності відповідного обласного бюджету, що визначаються окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб.

2. Індекс податкоспроможності відповідного обласного бюджету є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності такого бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх обласних бюджетах України у розрахунку на одну людину.

3. При здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного обласного бюджету.

Якщо значення індексу:

в межах 0,9-1,1 - вирівнювання не здійснюється;

менше 0,9 - надається базова дотація відповідному обласному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9;

{Дію абзацу п'ятого частини третьої статті 98 зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} більше 1,1 - передається реверсна дотація з відповідного обласного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

{Стаття 98 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 1592-VII від 04.07.2014; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 99. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування, крім бюджетів міст Києва та Севастополя і районів у містах

{Назва статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законами № 837-VIII від 26.11.2015, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

1. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування, крім бюджетів міст Києва та Севастополя і районів у містах, здійснюється з урахуванням таких параметрів:

{Абзац перший частини першої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

- 1) кількість населення;
- 2) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного **пунктом 1** частини першої статті 64 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 3) індекс податкоспроможності відповідного бюджету.

{Частина перша статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2. Індекс податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності бюджету місцевого самоврядування порівняно з аналогічним середнім показником по всіх бюджетах місцевого самоврядування в Україні (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) у розрахунку на одну людину.

{Частина друга статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законами № 837-VIII від 26.11.2015, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводится в дію з 1 січня 2021 року}

3. При здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного бюджету.

Якщо значення індексу:

в межах 0,9-1,1 - вирівнювання не здійснюється;

менше 0,9 - надається базова дотація відповідному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9;

{Дію абзацу п'ятого частини третьої статті 99 зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} більше 1,1 - передається реверсна дотація з відповідного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

{Стаття 99 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 100. Індекс податкоспроможності місцевого бюджету

1. Індeksi податкоспроможності місцевих бюджетів не можуть змінюватися і переглядатися частіше, ніж один раз на рік, крім випадків:

виділення нових або зміни статусу вже існуючих адміністративно-територіальних одиниць;

{Абзац третій частини першої статті 100 виключено на підставі Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

зміни податкового законодавства.

Зміна обсягу надходжень податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб за відповідний бюджетний період, у тому числі у разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням, повинна бути підтверджена органами стягнення.

{Абзац п'ятий частини першої статті 100 в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022}

{Стаття 100 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 101. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами

{Частину першу статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та місцеві ради можуть передбачати у відповідних бюджетах такі види міжбюджетних трансфертів:

1) субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування;

{Пункт 2 частини другої статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини другої статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) субвенції на виконання інвестиційних проектів, у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування;

5) дотації та інші субвенції.

{Пункт 5 частини другої статті 101 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Умови надання субвенцій, зазначених у цій частині статті, визначаються відповідним договором сторін, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

{Частину третю статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину четверту статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 102 виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

Стаття 103. Додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг

{Назва статті 103 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. Надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

{Частина перша статті 103 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 103¹ виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 103¹. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах

1. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах надається за рахунок джерел формування державного дорожнього фонду, визначених **пунктом 1** частини другої статті 24² цього Кодексу, з урахуванням положень **частини четвертої** статті 24² цього Кодексу.

{Абзац перший частини першої статті 103¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 2042-IX від 15.02.2022}

У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги зазначеної субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст Києва та Севастополя.

2. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах розподіляється таким чином:

90 відсотків загального обсягу субвенції розподіляється між відповідними місцевими бюджетами (крім бюджету міста Києва) залежно від протяжності автомобільних доріг загального користування місцевого значення у відповідній адміністративно-територіальній одиниці станом на 1 січня року, що передує плановому. Зазначені кошти можуть спрямовуватися на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах у розмірі не більше 20 відсотків обсягу такої субвенції, затвердженого законом про Державний бюджет України для відповідного місцевого бюджету, а також на погашення та обслуговування місцевого боргу за місцевими запозиченнями, залученими для виконання ремонтно-будівельних робіт на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення та комунальної власності, у розмірі не більше 30 відсотків обсягу такої субвенції, затвердженого законом про Державний бюджет України для відповідного місцевого бюджету. Обсяги та напрями використання коштів за рахунок таких місцевих запозичень затверджуються відповідною обласною державною адміністрацією з подальшим погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету;

{Абзац другий частини другої статті 103¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 677-IX від 04.06.2020}

10 відсотків загального обсягу субвенції надається бюджету міста Києва на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання вулиць і доріг комунальної власності у місті Києві.

{Частина друга статті 103¹ в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

3. Перелік об'єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах із зазначенням обсягів бюджетних коштів для фінансового забезпечення таких об'єктів затверджується Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства.

{Частина третя статті 103¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах перераховується за рахунок фактичних доходів спеціального фонду державного бюджету, які є джерелом надання зазначеної субвенції.

{До Кодексу включено статтю 103¹ згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

Стаття 103². Освітня субвенція

1. Освітня субвенція спрямовується на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників у таких типах закладів освіти:

1) початкові школи, гімназії (крім дошкільних підрозділів у таких закладах), ліцеї;

{Пункт 1 частини першої статті 103² в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

2) спеціальні школи;

{Пункт 2 частини першої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3) заклади спеціалізованої освіти: мистецькі, спортивні, військові (військово-морські, військово-спортивні), наукові ліцеї, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою;

{Пункт 3 частини першої статті 103² в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

4) дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри;

5) заклади професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти;

6) заклади фахової передвищої освіти і коледжі державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти.

{Частина перша статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 1794-VIII від 20.12.2016, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

2. У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги освітньої субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів і бюджетів місцевого самоврядування.

{Частина друга статті 103² в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

3. Освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі **формули**, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

1) кількість учнів закладів загальної середньої освіти, учнів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності, студентів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної та комунальної власності, у міській та сільській місцевості, гірських населених пунктах;

{Абзац другий частини третьої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2621-VIII від 22.11.2018; в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

2) розрахункова наповнюваність класів;

{Пункт 2 частини третьої статті 103² в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

3) навчальні плани.

{Абзац четвертий частини третьої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; пункт 3 частини третьої статті 103² в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості, що використовується для розподілу освітньої субвенції, визначається Кабінетом Міністрів України з урахуванням зазначених параметрів.

{Частину третьої статті 103² доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

При цьому у складі зазначеної субвенції передбачається резерв коштів, обсяг якого не може перевищувати 1 відсотка загального обсягу субвенції.

{Абзац частини третьої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

Кабінет Міністрів України здійснює розподіл резерву освітньої субвенції та може визначати напрями використання таких коштів.

{Частина третю статті 103² доповнено абзацом згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

4. Залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти державної та комунальної власності, зазначених у частині першій цієї статті.

{Частина четверта статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Кодекс доповнено статтею 103² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 103³ виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 103³. Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами

1. Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами спрямовується на надання державної підтримки для здобуття освіти дітьми сліпими та із зниженим зором, глухими та із зниженим слухом, з тяжкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, з порушенням інтелектуального розвитку, із складними порушеннями розвитку (у тому числі з розладами аутичного спектра) у закладах та установах освіти відповідно до частини другої цієї статті.

2. За рахунок субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами здійснюються видатки на:

1) оплату праці фахівців (перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України) на основі укладених цивільно-правових договорів за:

проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) відповідно до індивідуальних програм розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти (крім закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу, будинків дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу, спеціальних шкіл, санаторних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів);

надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг із забезпечення освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної та комунальної власності;

{Абзац третій пункту 1 частини другої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

2) придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, що дають змогу опанувати навчальну програму, для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти (крім закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу,

будинків дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу, спеціальних шкіл, санаторних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів), закладів позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної та комунальної власності. Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти;

{Пункт 2 частини другої статті 103² із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

3) оснащення кабінетів та/або ресурсних кімнат у відповідних закладах освіти та інклюзивно-ресурсних центрах для надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами (придбання методичного, навчального та програмного забезпечення, предметів, матеріалів і обладнання, у тому числі довгострокового користування).

3. У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги зазначеної субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст Києва та Севастополя відповідно до кількості осіб з особливими освітніми потребами.

Розподіл субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами здійснюється між місцевими бюджетами у порядку, визначеному Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями відповідно до кількості осіб з особливими освітніми потребами, та затверджується рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, рішенням про обласний бюджет.

4. Залишки коштів за субвенцією на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції.

{До Кодексу включено статтю 103³ згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

Стаття 103⁴. *{Статтю 103⁴ виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}*

Стаття 103⁵. *{Статтю 103⁵ виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}*

Стаття 103⁶. Додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я

1. Додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я спрямовується на:

1) видатки закладів освіти, визначених у **частині першій** статті 103² цього Кодексу (крім видатків на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників закладів освіти, визначених **пунктами 1-4** частини першої статті 103² цього Кодексу, а також закладів освіти, визначених **пунктами 5 і 6** частини першої статті 103² цього Кодексу, в частині здобуття повної загальної середньої освіти);

{Пункт 1 частини першої статті 103⁶ в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

2) видатки закладів охорони здоров'я, визначених у [пункті 3](#) частини першої статті 89 та у [пункті 3](#) частини першої статті 90 цього Кодексу, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

2. У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я для обласних бюджетів.

3. Додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я розподіляється між обласними бюджетами з урахуванням таких параметрів:

1) кількість населення;

2) надходження доходів місцевих бюджетів області, визначених пунктом 1 частини першої статей [64](#) і [66](#) цього Кодексу, за відповідний звітний період року, що передуює плановому;

3) приведений індекс відносної податкоспроможності зведеного бюджету області;

4) кількість учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Розподіл додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я здійснюється в таких пропорціях:

10 відсотків обсягу - пропорційно до питомої ваги кількості наявного населення області станом на 1 січня року, що передуює плановому;

40 відсотків обсягу - пропорційно до питомої ваги приведенного індексу відносної податкоспроможності зведеного бюджету області;

50 відсотків обсягу - пропорційно до питомої ваги кількості учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти станом на 1 січня року, що передуює плановому.

{Частина третя статті 103⁶ в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

4. Приведений індекс відносної податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначається як сума середнього індексу податкоспроможності зведених бюджетів областей, значення якого дорівнює 1, та показника, що відображає різницю між середнім індексом податкоспроможності зведених бюджетів областей та індексом податкоспроможності відповідного зведеного бюджету області.

Індекс податкоспроможності відповідного зведеного бюджету області є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності зведеного бюджету такої області порівняно з аналогічним середнім показником зведених бюджетів областей у розрахунку на одну людину.

5. Розподіл додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я здійснюється між місцевими бюджетами у порядку, визначеному обласними державними адміністраціями, за погодженням з Кабінетом Міністрів України та затверджується рішенням про обласний бюджет.

{Частина п'ята статті 103⁶ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Кодекс доповнено статтею 103⁶ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

Стаття 104. Субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування

1. Субвенція на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування надається з одного місцевого бюджету іншому для компенсації відповідних видатків.

2. Умови утримання об'єктів спільного користування чи ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування та надання субвенції визначаються на договірних засадах між надавачем субвенції та її отримувачем.

Стаття 105. Субвенції на виконання інвестиційних проектів

1. Надання субвенцій на виконання інвестиційних проектів ґрунтується на таких основних принципах:

1) принцип об'єктивності та відкритості - отримувач субвенції визначається за прозорими процедурами;

2) принцип єдності - розподіл коштів має забезпечити реалізацію системи національних цінностей і завдань інноваційного розвитку та сприяти зменшенню відмінностей в рівні життя населення різних регіонів країни;

3) принцип збалансованого розвитку - надання державної підтримки територіям з урахуванням їх потенціалу;

4) принцип цільового використання коштів - субвенція використовується виключно на мету, визначену її надавачем, з урахуванням прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку країни і відповідної території, прогнозу місцевого бюджету.

{Пункт 4 частини першої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Субвенції на виконання інвестиційних проектів надаються з державного бюджету місцевим бюджетам з урахуванням таких основних засад:

1) економічної ефективності досягнення цілей інвестиційного проекту із залученням мінімального обсягу бюджетних коштів на виконання інвестиційних проектів;

2) направленості субвенції виключно на створення, приріст чи оновлення основних фондів комунальної форми власності (насамперед на завершення будівництва та реконструкції об'єктів із ступенем будівельної готовності понад 70 відсотків);

{Пункт 2 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

3) фінансової забезпеченості інвестиційних проектів, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, необхідними фінансовими ресурсами місцевих бюджетів,

кредитами (позиками), залученими під державні та/або місцеві гарантії, та коштами субвенції на їх виконання впродовж усього строку впровадження;

4) рівня забезпеченості об'єктами виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури, що підвищує інвестиційну привабливість території;

{Пункт 4 частини другої статті 105 в редакції Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

{Пункт 5 частини другої статті 105 виключено на підставі Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

6) участі бюджету - отримувача субвенції:

{Абзац другий пункту 6 частини другої статті 105 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів і бюджетів місцевого самоврядування, крім бюджету міста Києва, - не менш як 3 відсотки від обсягу такої субвенції;

{Абзац третій пункту 6 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводиться в дію з 1 січня 2021 року}

для бюджету міста Києва - не менш як 5 відсотків від обсягу такої субвенції;

{Абзац четвертий пункту 6 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 6 частини другої статті 105 в редакції Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

7) обґрунтування спроможності подальшого утримання за рахунок коштів місцевих бюджетів об'єктів комунальної власності.

3. Розподіл субвенції на виконання інвестиційних проектів здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з урахуванням завдань і заходів державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку на підставі формалізованих параметрів, що базуються на фактичних та прогнозних показниках економічного та соціального розвитку відповідної території (основними з яких є показники обсягу промислового виробництва, обсягу валової продукції сільського господарства, обсягу інвестицій в основний капітал, рівня щільності населення, рівня безробіття населення, доходів населення у розрахунках на одну особу, середньомісячної заробітної плати працівників).

{Частина третя статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

{Статтю 106 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 107 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 108. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів

1. Міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам перераховуються з рахунків державного бюджету органами Казначейства України бюджету Автономної Республіки Крим, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва і Севастополя, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти.

{Частина перша статті 108 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 907-IX від 17.09.2020 - вводить в дію з 1 січня 2021 року}

2. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, реверсної дотації, а також порядок перерахування міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами визначаються Кабінетом Міністрів України і мають забезпечувати своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування трансфертів.

Відповідно до розпису Державного бюджету України органами Казначейства України здійснюється перерахування базової дотації та реверсної дотації щодавно, освітньої субвенції - двічі на місяць, а субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами - один раз на місяць.

{Абзац другий частини другої статті 108 в редакції Закону № 212-VIII від 02.03.2015; із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2709-IX від 03.11.2022}

{Частина друга статті 108 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину третю статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину четверту статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину п'яту статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6. Кабінет Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету може здійснювати розподіл та перерозподіл обсягів субвенцій та додаткових дотацій з державного бюджету місцевим бюджетам між місцевими бюджетами у межах загального обсягу відповідних субвенцій та додаткових дотацій. При цьому обсяги субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів розподіляються у порядку, визначеному відповідним законом про місцеві вибори. Особливості розподілу обсягів освітньої субвенції щодо резерву коштів та перерозподілу обсягів такої субвенції між місцевими бюджетами можуть визначатися законом про Державний бюджет України.

{Частина шоста статті 108 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010, № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 212-VIII від 02.03.2015, № 595-VIII від 14.07.2015, № 914-VIII від 24.12.2015, № 293-IX від 14.11.2019, № 2709-IX від 03.11.2022}

7. Місцева державна адміністрація може приймати рішення щодо розподілу та перерозподілу обсягів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у період між сесіями відповідної місцевої ради за умови делегування нею таких повноважень місцевій державній адміністрації з наступним внесенням змін до рішення про місцевий бюджет.

{Статтю 108 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Розділ V.

КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Глава 17. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 109. Повноваження Верховної Ради України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Верховна Рада України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства у процесі:

1) розгляду Бюджетної декларації;

{Пункт 1 частини першої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

2) розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України;

3) внесення змін до закону про Державний бюджет України;

4) виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти головних розпорядників коштів державного бюджету про використання ними бюджетних коштів та результати виконання відповідних бюджетних програм);

5) розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;

6) використання кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій.

{Пункт 6 частини першої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю Рахункової палати щодо виконання нею повноважень, визначених законом.

{Абзац частини першої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

2. До повноважень Комітету Верховної Ради України з питань бюджету належать:

1) підготовка питання щодо Бюджетної декларації та попередній розгляд проекту закону про Державний бюджет України;

{Пункт 1 частини другої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4731-VI від 17.05.2012, № 2646-VIII від 06.12.2018}

2) надання до поданих на розгляд Верховної Ради України законопроектів висновків щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини;

3) попередній розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України та підготовка проекту рішення щодо цього звіту для розгляду Верховною Радою України;

4) попередній розгляд інформації Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Казначейства України, інших центральних органів виконавчої влади про стан виконання закону про Державний бюджет України протягом відповідного бюджетного періоду;

5) взаємодія з Рахунковою палатою (включаючи попередній розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства).

{Пункт 5 частини другої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

За зверненням Комітету Верховної Ради України з питань бюджету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування надають інформацію про державний бюджет та місцеві бюджети, необхідну йому для підготовки та попереднього розгляду бюджетних питань.

3. Комітети Верховної Ради України беруть участь у попередньому розгляді питання щодо Бюджетної декларації та проекту закону про Державний бюджет України, а також попередньо розглядають питання про виконання Державного бюджету України (включаючи висновки і пропозиції Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства) в частині, що віднесена до компетенції комітетів.

{Частина третя статті 109 в редакції Закону № 2592-VI від 07.10.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

Стаття 110. Повноваження Рахункової палати з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень Рахункової палати належить здійснення контролю за надходженням та використанням коштів Державного бюджету України, у тому числі за виконанням довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства, утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу, ефективністю управління коштами державного бюджету, використанням коштів місцевих бюджетів у частині трансфертів, що надаються з державного бюджету, а також за надходженням закріплених за місцевими бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки та за використанням коштів

місцевих бюджетів у частині видатків, передбачених **пунктом 2** частини першої статті 82 цього Кодексу, які визначаються функціями держави і передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню.

{Частина перша статті 110 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2043-IX від 15.02.2022 - вводить в дію з 1 квітня 2022 року}

2. Рахункова палата за підсумками кожного кварталу подає Верховній Раді України висновки про стан виконання закону про Державний бюджет України, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді.

{Стаття 110 в редакції Законів № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 111. Повноваження Міністерства фінансів України та місцевих фінансових органів з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Міністерство фінансів України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу як щодо державного бюджету, так і місцевих бюджетів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Міністерство фінансів України в межах своїх повноважень забезпечує реалізацію єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, якщо інше не передбачено законодавством.

{Абзац другий частини першої статті 111 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2. Місцеві фінансові органи здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо місцевих бюджетів.

3. Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи у встановленому законодавством порядку одержують від центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, банків та інших фінансових установ усіх форм власності пояснення, матеріали та інформацію з питань, що виникають під час складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів та звітування про їх виконання.

Стаття 112. Повноваження Казначейства України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень Казначейства України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

1) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, крім випадку, передбаченого **абзацами третім і четвертим** частини другої статті 78 цього Кодексу, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності;

{Пункт 1 частини першої статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;

3) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету;

4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми;

{Пункт 4 частини першої статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

5) відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Казначейство України в межах своїх повноважень забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності.

{Абзац сьомий частини першої статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

Стаття 113. Повноваження органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

{Назва статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

1. До повноважень органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

{Абзац перший частини першої статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1) цільовим, ефективним та результативним використанням коштів державного бюджету та місцевих бюджетів (включаючи проведення державного фінансового аудита);

{Пункт 1 частини першої статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

2) цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;

3) достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;

4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми;

{Пункт 4 частини першої статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

4¹) відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів довгострокових зобов'язань за енергосервісом затвердженим в установленому порядку умовам закупівлі енергосервісу;

{Частину першу статті 113 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

4²) відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства умовам договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, та вимогам бюджетного законодавства;

{Частину першу статті 113 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 2043-IX від 15.02.2022 - вводиться в дію з 1 квітня 2022 року}

5) веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

{Пункт 5 частини першої статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

б) станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудита у розпорядників бюджетних коштів.

{Частина перша статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, щомісячно надає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Міністерству фінансів України звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

{Частина друга статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Стаття 114. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та відповідні місцеві ради з контролю за дотриманням бюджетного законодавства здійснюють:

- 1) контроль за виконанням рішення про місцевий бюджет;
- 2) інші повноваження, передбачені цим Кодексом, законом про Державний бюджет України та рішенням про місцевий бюджет.

Стаття 115. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Контроль за відповідністю бюджетному законодавству показників затверджених бюджетів, розпису бюджету, кошторисів бюджетних установ та інших документів, які використовуються у бюджетному процесі, здійснюється:

- 1) Радою міністрів Автономної Республіки Крим - щодо бюджетів місцевого самоврядування та районних бюджетів Автономної Республіки Крим;

{Пункт 1 частини першої статті 115 в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

2) обласними державними адміністраціями - щодо бюджетів місцевого самоврядування та районних бюджетів;

{Пункт 2 частини першої статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року}

3) міськими державними адміністраціями в містах Києві та Севастополі - щодо районних у цих містах бюджетів;

{Пункт 4 частини першої статті 115 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року}

5) виконавчими органами міських рад - щодо бюджетів районів у містах.

{Пункт 1 частини першої статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсь в дію з 1 січня 2021 року}

Глава 18. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЗА ВЧИНЕНІ ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 116. Порухення бюджетного законодавства

1. Порухенням бюджетного законодавства визнається порухення учасником бюджетного процесу встановлених цим Кодексом чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання, а саме:

1) включення недостовірних даних до бюджетних пропозицій та бюджетних запитів;

{Пункт 1 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

2) порухення встановлених термінів подання бюджетних пропозицій та бюджетних запитів або їх неподання;

{Пункт 2 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

3) визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників;

4) планування надходжень або витрат державного бюджету (місцевого бюджету), не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

5) порухення встановленого порядку або термінів подання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) на розгляд Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради);

6) порушення встановленого порядку або термінів розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);

7) прийняття рішення про місцевий бюджет з порушенням вимог цього Кодексу чи закону про Державний бюджет України (в тому числі щодо складання бюджету в частині міжбюджетних трансфертів);

{Пункт 7 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8) порушення вимог цього Кодексу щодо затвердження державного бюджету (місцевого бюджету) з дефіцитом або профіцитом;

9) включення до складу спеціального фонду бюджету надходжень з джерел, не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

10) зарахування надходжень бюджету на будь-які рахунки, крім єдиного казначейського рахунка (з урахуванням особливостей, визначених **частиною дев'ятою** статті 13 цього Кодексу), а також акумулювання їх на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету;

{Пункт 10 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 2646-VIII від 06.12.2018}

11) зарахування доходів бюджету до іншого, ніж визначено цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України, бюджету, в тому числі внаслідок здійснення поділу податків і зборів та інших доходів між бюджетами з порушенням визначених розмірів та термінів;

{Пункт 11 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

12) здійснення державних (місцевих) запозичень, надання державних (місцевих) гарантій з порушенням вимог цього Кодексу;

13) прийняття рішень, що призвели до перевищення граничних обсягів державного (місцевого) боргу чи граничних обсягів надання державних (місцевих) гарантій;

14) розміщення тимчасово вільних коштів бюджету з порушенням вимог цього Кодексу;

15) створення позабюджетних фондів, порушення вимог цього Кодексу щодо відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів;

16) порушення порядку або термінів подання, розгляду і затвердження кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями;

16¹) порушення вимог цього Кодексу щодо розроблення і забезпечення головними розпорядниками бюджетних коштів затвердження порядків використання бюджетних коштів (включаючи порядки та умови надання субвенцій);

{Частину першу статті 116 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

17) порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм;

{Пункт 17 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

18) порушення встановлених термінів доведення документів про обсяги бюджетних асигнувань до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня або одержувачів бюджетних коштів;

19) порушення порядку та термінів відкриття (закриття) рахунків в органах Казначейства України;

20) взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

21) порушення порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань, включаючи необґрунтовану відмову в реєстрації або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань;

22) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів, а також порушення порядку і термінів здійснення такої оплати;

23) здійснення платежів за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов'язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації, а також безпідставна відмова у проведенні платежу органами Казначейства України;

24) нецільове використання бюджетних коштів;

25) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні витрат державного бюджету (місцевого бюджету) у разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України (несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет);

26) надання кредитів з бюджету чи повернення кредитів до бюджету з порушенням вимог цього Кодексу та/або встановлених умов кредитування бюджету;

27) здійснення бюджетними установами запозичень у будь-якій формі або надання бюджетними установами юридичним чи фізичним особам кредитів з бюджету всупереч цьому Кодексу;

28) здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які відповідно до цього Кодексу мають проводитися з іншого бюджету;

29) здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;

30) порушення вимог цього Кодексу щодо виділення коштів з резервного фонду бюджету;

31) порушення встановлених вимог щодо застосування бюджетної класифікації;

32) включення недостовірних даних до звітів про виконання державного бюджету (місцевого бюджету), річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;

33) порушення встановлених вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;

34) порушення встановлених порядку або термінів подання фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ, а також подання такої звітності у неповному обсязі;

35) невідповідність даних, наведених у фінансовій і бюджетній звітності бюджетних установ, даним бухгалтерського обліку;

36) включення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм, а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;

{Пункт 36 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

37) видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону;

38) здійснення видатків на утримання бюджетної установи одночасно з різних бюджетів всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;

39) порушення вимог **статті 28** цього Кодексу щодо оприлюднення та доступності інформації про бюджет;

40) інші випадки порушення бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу.

Стаття 117. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства

1. За порушення бюджетного законодавства до учасників бюджетного процесу можуть застосовуватися такі заходи впливу:

1) попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства - застосовується в усіх випадках виявлення порушень бюджетного законодавства. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів;

2) зупинення операцій з бюджетними коштами - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені **пунктами 1-3, 10, 11, 14-29, 32-36, 38 і 40 частини першої статті 116** цього Кодексу, у **порядку**, встановленому **статтею 120** цього Кодексу;

3) призупинення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені **пунктами 20, 22-29, 38 і 40 частини першої статті 116** цього Кодексу.

Призупинення бюджетних асигнувань передбачає припинення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк від одного до трьох місяців у межах поточного бюджетного періоду шляхом внесення змін до розпису бюджету (кошторису) у [порядку](#), встановленому Міністерством фінансів України;

4) зменшення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені [пунктом 24](#) (стосовно розпорядників бюджетних коштів), [пунктом 29](#) та [пунктом 38 частини першої статті 116](#) цього Кодексу.

Зменшення бюджетних асигнувань передбачає позбавлення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк до завершення поточного бюджетного періоду шляхом внесення змін до розпису бюджету (кошторису) та у разі необхідності з подальшим внесенням змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

5) повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене [пунктом 24](#) (щодо субвенцій та коштів, наданих одержувачам бюджетних коштів) [частини першої статті 116](#) цього Кодексу, у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) зупинення дії рішення про місцевий бюджет - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене [пунктом 7 частини першої статті 116](#) цього Кодексу, у [порядку](#), встановленому [статтею 122](#) цього Кодексу;

7) безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене [пунктом 28 частини першої статті 116](#) цього Кодексу.

Безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів передбачає стягнення органами Казначейства України коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету, в тому числі і за рахунок зменшення обсягу трансфертів (базової дотації) місцевим бюджетам на відповідну суму, у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий пункту 7 частини першої статті 117 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 79-VIII від 28.12.2014](#)}

8) інші заходи впливу, які можуть бути визначені законом про Державний бюджет України, - застосовуються за порушення бюджетного законодавства згідно із таким законом.

Стаття 118. Застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства може застосовуватися учасниками бюджетного процесу, уповноваженими цим Кодексом на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

2. Рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених [пунктами 2-5](#) та [7 частини першої статті 117](#) цього Кодексу, приймається Міністерством фінансів України, органами Казначейства України, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками

бюджетних коштів у межах встановлених їм повноважень на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії та доданих до них матеріалів. Рішення набирає чинності з дня його підписання.

{Абзац перший частини другої статті 118 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Форма та порядок складання протоколу про порушення бюджетного законодавства встановлюються Міністерством фінансів України.

3. Не допускається застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених **статтею 117** цього Кодексу, за раніше виявлені і усунені порушення бюджетного законодавства.

4. Інформація про результати здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства оприлюднюється органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 119. Нецільове використання бюджетних коштів

1. Нецільовим використанням бюджетних коштів є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми або в порядку використання бюджетних коштів (включаючи порядок та умови надання субвенцій);

{Абзац третій частини першої статті 119 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 2621-VIII від 22.11.2018, № 2646-VIII від 06.12.2018}

бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів).

Стаття 120. Зупинення операцій з бюджетними коштами

1. Зупинення операцій з бюджетними коштами полягає у зупиненні будь-яких операцій із здійснення платежів з рахунку порушника бюджетного законодавства. Механізм зупинення операцій з бюджетними коштами визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Зупинення операцій з бюджетними коштами можливе на строк до 30 днів або до усунення порушення бюджетного законодавства у межах поточного бюджетного періоду, якщо інше не передбачено законом.

{Частина друга статті 120 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

Стаття 121. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

1. Посадові особи, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства, несуть цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законом.

2. Порушення бюджетного законодавства, вчинене розпорядником чи одержувачем бюджетних коштів, може бути підставою для притягнення до відповідальності згідно з законами України його керівника чи інших відповідальних посадових осіб, залежно від характеру вчинених ними діянь.

Стаття 122. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства в частині міжбюджетних трансфертів

{Назва статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. У разі порушення вимог цього Кодексу та закону про Державний бюджет України щодо складання відповідного бюджету в частині міжбюджетних трансфертів Кабінету Міністрів України надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, обласний бюджет, бюджети міст Києва та Севастополя звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації до запровадження інституту представника Президента України наступного дня після підписання Головою Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його Міністерству фінансів України.

{Частина перша статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. У разі порушення вимог щодо складання бюджету згідно із цим Кодексом та законом про Державний бюджет України в частині міжбюджетних трансфертів Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голові обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про районний бюджет, бюджет місцевого самоврядування звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Районні державні адміністрації до запровадження інституту представника Президента України, виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах Києві та Севастополі рад наступного дня після підписання керівником відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям.

{Частина друга статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 837-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

{Частину третю статті 122 виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьься в дію з 1 січня 2021 року}

4. У разі зупинення рішення про місцевий бюджет витрати місцевого бюджету здійснюються у порядку, визначеному [статтею 79](#) цього Кодексу.

{Текст статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 123. Відповідальність органів Казначейства України

1. Органи Казначейства України несуть відповідальність за:

1) невиконання вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;

2) несвоєчасність подання звітності про виконання бюджетів та недотримання автоматичного режиму зарахування акцизного податку до бюджетів місцевого самоврядування, визначеного пунктом 16³ частини першої статті 64 цього Кодексу, у вигляді штрафу у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та пені у розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення, який стягується з рахунку органу, що здійснив порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 10¹ частини першої статті 116 цього Кодексу, до відповідного бюджету місцевого самоврядування;

{Пункт 2 частини першої статті 123 в редакції Закону № 2042-IX від 15.02.2022, з урахуванням змін, внесених Законом № 2218-IX від 21.04.2022}

3) здійснення витрат з перевищенням показників, затверджених розписом бюджету;

4) порушення в процесі контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету та здійсненні платежів за бюджетними зобов'язаннями розпорядників бюджетних коштів відповідно до бюджетних асигнувань;

5) недотримання порядку казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів.

2. Керівники органів Казначейства України несуть персональну відповідальність у разі вчинення ними порушення бюджетного законодавства та невиконання вимог щодо казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів, встановлених цим Кодексом.

Стаття 124. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено у порядку, встановленому законом. Рішення може бути оскаржено в органі, що його виніс, або в суді протягом 10 днів з дня його винесення, якщо інше не передбачено законом.

Рішення, прийняте територіальним органом Казначейства України, може бути оскаржено також у Казначействі України протягом строку, визначеного абзацом першим цієї частини статті. За результатами оскарження Казначейство України має право скасовувати рішення територіальних органів Казначейства України про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства.

{Частину першу статті 124 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

2. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства не зупиняє виконання зазначеного рішення.

3. У разі визнання судом рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства повністю чи частково незаконним особою, щодо якої воно було винесено, поновлюються обмежені таким рішенням права.

4. Рішення суду може бути оскаржено у порядку, встановленому законом.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набирає чинності з 1 січня 2011 року, крім:

пункту 20¹ частини першої статті 87 та **пункту 20¹** частини першої статті 91 (в редакції Закону України від 16 жовтня 2012 року № 5428-VI) цього Кодексу, які набирають чинності з 1 січня 2014 року;

{Абзац другий пункту 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

пункту 2 частини другої статті 60 та **пункту 5** частини другої статті 61, які набирають чинності з 1 січня 2018 року.

{Абзац третій пункту 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015, № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Пункт 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

1¹. Установити, що у зв'язку з реалізацією Закону України від 19 жовтня 2017 року "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" окремі положення цього Кодексу застосовуються таким чином:

1) у **пункті 8** частини першої статті 87 цього Кодексу:

{Абзац другий підпункту 1 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Абзац третій підпункту 1 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

підпункти "е", "є" і "ж" вводяться в дію з 1 січня 2020 року;

2) у **пункті 3** частини першої статті 89 цього Кодексу:

{Абзац другий підпункту 2 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Абзац третій підпункту 2 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Абзац четвертий підпункту 2 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

підпункти "г" і "д" вводяться в дію з 1 квітня 2020 року;

підпункт "е" вводиться в дію з 1 січня 2020 року;

{Підпункт 2 пункту 1¹ розділу VI в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

3) у **пункті 3** частини першої статті 90 цього Кодексу:

{Абзац другий підпункту 3 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

підпункти "г" і "д" вводяться в дію з 1 квітня 2020 року;

підпункт "е" вводиться в дію з 1 січня 2020 року;

підпункт "є" вводиться в дію з 1 квітня 2020 року;

{Підпункт 3 пункту 1¹ розділу VI в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

3¹) **пункт 20⁶** частини першої статті 91 цього Кодексу діє до 1 січня 2025 року;

{Пункт 1¹ розділу VI доповнено підпунктом 3¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт 4 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт 5 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт 6 пункту 1¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Розділ VI доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2. Визнати таким, що втратив чинність, **Бюджетний кодекс України** (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 37-38, ст. 189 із наступними змінами).

3. Установити, що положення **частини четвертої статті 17** цього Кодексу не застосовуються при наданні державних гарантій за кредитами (позиками) суб'єктів господарювання, що забезпечують реалізацію міжнародного проекту "Циклон-4".

{Пункт 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 3172-VI від 05.04.2011, № 163-VII від 04.04.2013, № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

3¹. Установити, що положення **частини тринадцятої статті 17** цього Кодексу не застосовуються в разі розстрочення сплати заборгованості державного підприємства "Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О.М. Макарова" перед державою за кредитом, залученим 2 лютого 2004 року в компанії "Colvis Finance Limited" (Великобританія) під державну гарантію, а також державного підприємства "Антонов" перед державою за виконання зобов'язань за облігаціями, що випущені державним підприємством "Київський авіаційний завод "Авіант" у 2009 році під державні гарантії. При цьому сума пені та інших штрафних санкцій, нарахованих внаслідок невиконання таких зобов'язань державним підприємством "Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О.М. Макарова" та державним підприємством "Антонов" на реструктуризовану суму заборгованості, списується.

{Розділ VI доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 3396-VI від 19.05.2011; в редакції Закону № 1702-VIII від 20.10.2016}

3². Установити, що положення абзаців другого і третього частини першої і частини п'ятої статті 16 цього Кодексу не застосовуються щодо кредитів (позик), залучених на підставі міжнародних договорів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 3² згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3³. Установити, що для цілей цього Кодексу заборгованість України перед Міжнародним валютним фондом:

за кредитами, отриманими Кабінетом Міністрів України, та за розподілом спеціальних прав запозичень, використаних Кабінетом Міністрів України, належить до державного боргу;

за кредитами, отриманими Національним банком України з метою підтримки платіжного балансу і реалізації грошово-кредитної політики, та за розподілом спеціальних прав запозичень належить до гарантованого державою боргу.

{Розділ VI доповнено пунктом 3³ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3⁴. Установити, що до 1 січня 2018 року положення цього Кодексу не застосовуються при наданні державних гарантій з метою формування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду. Надання таких державних гарантій здійснюється виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України.

{Абзац перший пункту 3⁴ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

Гарантійні зобов'язання, що виникають у зв'язку з реалізацією цього пункту, належать до гарантованого державою боргу.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁴ згідно із Законом № 937-VIII від 26.01.2016}

3⁵. Міністерство фінансів України здійснює повноваження і функції з управління державним боргом та гарантованим державою боргом до початку функціонування Боргового агентства України.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁵ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

3⁶. Установити, що, як виняток з положень частини четвертої статті 17 цього Кодексу, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства, з метою фінансового забезпечення розвитку мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення має право здійснювати запозичення під державні гарантії у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, якщо відповідне положення передбачено у законі про Державний бюджет України.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁶ згідно із Законом № 467-IX від 16.01.2020}

3⁷. Установити, що до 31 грудня 2024 року положення частини третьої статті 18 та частини першої статті 74 цього Кодексу не застосовуються при здійсненні Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними та міськими радами місцевих внутрішніх

запозичень для термомодернізації будівель на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Дозволити обласним державним адміністраціям, що набули статусу військово-цивільних адміністрацій, в особі їх керівників здійснювати місцеві запозичення для термомодернізації будівель на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України, відповідно до порядку здійснення місцевих запозичень, передбаченого цим Кодексом для обласних рад.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁷ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

3⁸. На період дії воєнного стану в Україні залучення до державного бюджету грантів на бюджетну підтримку (крім програм бюджетної підтримки Європейського Союзу) та позик від іноземних держав, Європейського Союзу, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій на підставі міжнародних договорів України здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України. Зазначені міжнародні договори України можуть включати, зокрема, положення щодо відмови від суверенного імунітету України в можливих спорах щодо таких зобов'язань та не потребують ратифікації Верховною Радою України.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁸ згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2192-IX від 14.04.2022; в редакції Закону № 2709-IX від 03.11.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

3⁹. Установити, що у 2023 році, як виняток з положень **частини десятої** статті 16 цього Кодексу:

Міністерство фінансів України розробляє Стратегію управління державним боргом на 2024-2026 роки на підставі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на зазначений середньостроковий період з урахуванням показників, визначених **Законом України** "Про Державний бюджет України на 2023 рік" та проектом Закону України "Про Державний бюджет України на 2024 рік", і до 25 жовтня 2023 року подає цю Стратегію на розгляд Кабінету Міністрів України;

Кабінет Міністрів України затверджує **Стратегію управління державним боргом на 2024-2026 роки** у місячний строк з дня прийняття закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁹ згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

4. Установити, що у разі перевищення граничної величини, визначеної **абзацом першим частини третьої статті 18** цього Кодексу, станом на 1 січня 2011 року Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада зобов'язані вжити заходів для приведення обсягу відповідного боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу протягом трьох наступних бюджетних періодів.

4¹. Установити, що:

перерозподіл видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня у системі Державної судової адміністрації України у межах загального обсягу бюджетних призначень

за відповідною бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету здійснюється Державною судовою адміністрацією України;

{Абзац другий пункту 4¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015, № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Абзац третій пункту 4¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

перерозподіл видатків, що здійснюється відповідно до абзацу другого цього пункту та призводить до зміни обсягів видатків судів, погоджується Державною судовою адміністрацією України з Вищою радою правосуддя. У період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя такий перерозподіл видатків здійснюється Державною судовою адміністрацією України без погодження з Вищою радою правосуддя.

{Пункт 4¹ розділу VI доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2127-IX від 15.03.2022}

{Розділ VI доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

{Пункт 5 розділу VI виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 5¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6. Установити, що Кабінет Міністрів України після завершення адміністративно-територіальної реформи в частині укрупнення адміністративно-територіальних одиниць та набрання чинності відповідними змінами до законів з питань місцевого самоврядування визначає у проекті закону про Державний бюджет України обсяги міжбюджетних трансфертів для бюджетів нових укрупнених адміністративно-територіальних одиниць, що створилися.

7. Установити, що Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують відповідно до законодавства України надання пільг окремим категоріям громадян шляхом запровадження соціальних карток та проведення видатків відповідно до цього Кодексу виключно із застосуванням Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги.

8. Кабінет Міністрів України має право встановлювати розміри соціальних виплат, не визначені законом, в абсолютних сумах у межах бюджетних призначень, встановлених за відповідними бюджетними програмами, до законодавчого врегулювання такого питання.

9. Установити, що до законодавчого врегулювання безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету:

1) рішення суду про стягнення (арешт) коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) виконується виключно Казначейством України. Зазначені рішення передаються до Казначейства України для виконання.

Безспірне списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) здійснюється Казначейством України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за

черговістю надходження таких рішень, щодо видатків бюджету - в межах відповідних бюджетних призначень та наданих бюджетних асигнувань.

Видатки бюджетних установ, щодо яких прийнято рішення про накладення на них арешту, дозволяється здійснювати в частині видатків, які **статтею 55** цього Кодексу визначено як захищені, у разі зазначення про це у судовому рішенні;

2) відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) за рахунок коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) в межах бюджетних призначень за рішенням суду у розмірі, що не перевищує суми реальних збитків, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Якщо для відшкодування такої шкоди необхідні додаткові кошти понад обсяг бюджетних призначень, в установленому законодавством порядку подаються відповідні пропозиції щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) та/або виділення коштів з резервного фонду державного бюджету (місцевого бюджету);

3) у разі безспірного списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) Казначейство України відображає в обліку відповідні бюджетні зобов'язання розпорядника бюджетних коштів, з вини якого виникли такі зобов'язання. Погашення таких бюджетних зобов'язань здійснюється виключно за рахунок бюджетних асигнувань цього розпорядника бюджетних коштів. Одночасно розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний привести у відповідність з бюджетними асигнуваннями інші взяті бюджетні зобов'язання;

4) списання коштів за відповідним рішенням суду на користь працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, поліцейських бюджетної установи, які мають право на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, здійснюється Казначейством України з рахунків відповідного розпорядника бюджетних коштів в межах його бюджетних асигнувань;

{Підпункт 4 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

5) списання коштів з бюджету за рішенням суду щодо повернення платнику податків надмірно та/або помилково сплачених податків і зборів та інших доходів бюджету провадиться у межах надмірно та/або помилково сплачених ним до бюджету коштів;

6) повернення за рішенням суду вартості конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у розмірах сум коштів, що надійшли до бюджету від реалізації цього майна, за вирахуванням сум податків і зборів, що були нараховані відповідно до законодавства, але не сплачені на момент реалізації.

Оцінка конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Реалізація конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відшкодування витрат, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, експертною оцінкою, сертифікацією конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, здійснюється за рахунок бюджетних призначень уповноважених органів державної влади в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

Керівники установ, відповідальні посадові, службові особи, які здійснюють облік, розпорядження, зберігання та реалізацію конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, при здійсненні таких повноважень несуть відповідальність за вчинені дії або бездіяльність відповідно до законодавства;

7) повернення за рішенням суду конфіскованої (вилученої) національної та іноземної валюти здійснюється Казначейством України у валюті платежу, яка була зарахована до державного бюджету, або за заявою одержувача у гривневому еквіваленті за офіційним обмінним курсом Національного банку України відповідно до законодавства;

8) рішення суду, що передбачають списання коштів за видатками, бюджетні призначення щодо яких не визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), підлягають оскарженню органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) в апеляційному, касаційному порядку.

Списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) на виконання рішень судів здійснюється з часу встановлення щодо таких видатків бюджетних призначень у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) або у змінах до них;

9) кошти, відшкодовані державою з державного бюджету (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування з місцевих бюджетів) згідно з цим пунктом, вважаються збитками державного бюджету (місцевих бюджетів). За поданням Казначейства України органи прокуратури звертаються в інтересах держави до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам);

10) посадові та службові особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), дії яких завдали шкоди, що відшкодована з бюджету, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність згідно з законом.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, лише до такої особи може бути пред'явлено вимоги фізичних і юридичних осіб щодо відшкодування упущеної майнової вигоди та моральної шкоди у встановленому порядку.

{Абзац другий підпункту 10 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 704-IX від 16.06.2020}

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) в установленому законодавством порядку реалізують право зворотної вимоги (регресу) до цієї особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інше не встановлено законодавством.

{Абзац третій підпункту 10 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 704-IX від 16.06.2020}

Органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) після виконання рішень суду про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету (місцевих бюджетів), у випадках, визначених цим пунктом, проводять службове розслідування щодо причетних посадових, службових осіб цих органів, якщо рішенням суду не встановлено в діях посадових, службових осіб складу кримінального правопорушення.

{Абзац четвертий підпункту 10 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 704-IX від 16.06.2020}

За результатами службового розслідування органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) та органи Казначейства України у місячний строк можуть звернутися до суду з позовною заявою про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), з пред'явленням зворотної вимоги (регресу) у розмірі виплаченого відшкодування до посадових, службових осіб цих органів, винних у завданні збитків (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами та відшкодуванням моральної шкоди).

{Абзац п'ятий підпункту 10 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

Якщо збитки, завдані державному бюджету (місцевому бюджету), є результатом спільних дій або бездіяльності кількох посадових та службових осіб, що призвели до завдання шкоди фізичним чи юридичним особам, такі посадові та службові особи несуть солідарну відповідальність згідно з [Цивільним кодексом України](#) та іншими законодавчими актами України.

9¹. Установити, що кошти фінансового резерву для зняття з експлуатації атомних блоків, що формується відповідно до [Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки"](#), Державне підприємство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" перераховує до спеціального фонду Державного бюджету України. Для зарахування цих коштів Казначейство України відкриває відповідний бюджетний рахунок за надходженнями.

{Розділ VI доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

10. Кабінету Міністрів України до 1 березня 2020 року забезпечити:

{Абзац перший пункту 10 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 1789-VIII від 20.12.2016, № 2233-VIII від 07.12.2017, № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Пункт 1¹ розділу VI доповнено підпунктом 6 згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

проведення інвентаризації всіх нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів при здійсненні видатків місцевих бюджетів, зокрема щодо мережі бюджетних установ, педагогічного навантаження, нормативів витрат бюджетних установ, та встановлення мінімального і максимального значення таких нормативів залежно від обсягів фінансових ресурсів;

затвердження державних соціальних стандартів і нормативів відповідно до статті 94 цього Кодексу в описовому та вартісному вигляді за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень у розрахунку на середньостатистичну адміністративно-територіальну одиницю. Внести відповідні зміни до нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих стандартів надання соціальних послуг та нормативів при здійсненні видатків з місцевих бюджетів, зокрема щодо мережі, штатних нормативів, робочого навантаження, нормативів витрат бюджетних установ, передбачивши можливість щорічного коригування вартісної величини державних соціальних стандартів залежно від зміни цін та інших умов їх формування.

{Пункт 10 розділу VI в редакції Законів № 5428-VI від 16.10.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

11. Кабінету Міністрів України протягом року розробити проекти законів України з питань охорони здоров'я, передбачивши здійснення заходів щодо:

передачі відомчих установ та закладів охорони здоров'я (крім установ та закладів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, закладів (установ) охорони здоров'я Державного управління справами, Національної академії наук України, клінік науково-дослідних інститутів Національної академії медичних наук України) до сфери управління центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

{Абзац другий пункту 11 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 212-VIII від 02.03.2015, № 288-VIII від 07.04.2015, № 914-VIII від 24.12.2015}

переходу у використанні бюджетних коштів від утримання державних та комунальних лікувально-профілактичних закладів до оплати відповідних медичних послуг (із зміною організаційно-правових форм господарювання таких закладів);

запровадження нового механізму фінансового забезпечення первинної медико-санітарної допомоги;

підготовки умов для переходу на страхову модель охорони здоров'я.

{Пункт 12 розділу VI виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

12¹. Кабінету Міністрів України до 1 січня 2013 року встановити перелік квазіфіскальних операцій і органів влади (управління), відповідальних за проведення оцінки можливого впливу таких операцій на показники бюджету.

{Розділ VI доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Пункт 13 розділу VI виключено на підставі Закону № 3828-VI від 06.10.2011}

14. Установити, що:

1) Кабінет Міністрів України забезпечує подання проектів бюджетів та кошторисів фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування на плановий рік Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому, разом з матеріалами, що згідно із **статтею 38** цього Кодексу додаються до проекту закону про Державний бюджет України;

{Підпункт 1¹ пункту 14 розділу VI виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

1¹) затвердження бюджетів фондів загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування протягом місяця з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України здійснюється Кабінетом Міністрів України;

{До пункту 14 розділу VI включено підпункт 1¹ згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2) кошти фондів загальнообов'язкового державного **соціального** та **пенсійного** страхування обслуговуються органами Казначейства України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Платежі проводяться за такою пріоритетністю:

соціальні виплати застрахованим особам (членам їхніх сімей, іншим особам), у яких виникає право на отримання соціального забезпечення, визначеного законодавством;

оплата праці працівників фондів, нарахування на оплату праці, оплата комунальних послуг та енергоносіїв;

інші платежі;

{Підпункт 2 пункту 14 розділу VI в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування щокварталу подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті, Міністерству фінансів України, та Казначейству України звіти про виконання бюджетів та кошторисів відповідних фондів у порядку та терміни, встановлені Міністерством фінансів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

15. Дозволити Київській міській раді, як виняток з положень **статей 72** та **74** цього Кодексу, здійснити у 2012 році запозичення до загального фонду бюджету міста Київ для погашення заборгованості за вексельними розрахунками з відшкодування різниці в тарифах на теплову енергію.

{Розділ VI доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

15¹. Дозволити Міністерству фінансів України, як виняток з положень **статті 41** цього Кодексу, здійснювати у першому кварталі 2016 року державні запозичення у межах загального обсягу витрат на обслуговування та погашення державного боргу у відповідному періоді.

{Розділ VI доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

16. Установити, що на період дії **Закону України** "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" норми цього Кодексу, що поширюються на Автономну Республіку Крим та місто Севастополь, застосовуються в особливому порядку.

Установити, як виняток з положень **пункту 11** частини першої статті 87 цього Кодексу, що Кабінет Міністрів України може визначати напрями використання бюджетних коштів на програми підтримки телерадіокомпаній, які функціонували на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя і надають інформаційні послуги.

{Пункт 16 розділу VI доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1759-VIII від 17.11.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2241-VIII від 07.12.2017, № 2233-VIII від 07.12.2017}

Установити, що до повернення тимчасово окупованої території України під загальну юрисдикцію України:

{Пункт 16 розділу VI доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Казначейство України відкриває рахунки за надходженнями до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя для зарахування платежів із сплати боргів з місцевих податків та зборів, що виникли до дати початку тимчасової окупації, визначеної **Законом України** "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України", платниками - резидентами, які мають об'єкти оподаткування з місцезнаходженням на тимчасово окупованій території України, на підставі інформації та даних центрального органу виконавчої влади, що здійснює реалізацію податкової політики;

{Пункт 16 розділу VI доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

як виняток із положень **пункту 3** частини другої статті 67¹ та **абзацу другого** частини другої статті 78 цього Кодексу, органи Казначейства України здійснюють повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя на такі рахунки, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету.

{Пункт 16 розділу VI доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Розділ VI доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 1636-VII від 12.08.2014}

17. Установити, що:

1) надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2014 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з:

акцизного податку з операцій з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами,
збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства,
збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності,

{Абзац п'ятий підпункту 1 пункту 17 розділу VI виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

{Абзац шостий підпункту 1 пункту 17 розділу VI виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

зараховуються (здійснюються) до/з державного та/або місцевих бюджетів у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2015 року.

У разі недостатності коштів спеціального фонду місцевих бюджетів для повернення помилково або надміру сплачених сум із збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності таке повернення здійснюється за рахунок коштів загального фонду відповідного місцевого бюджету;

{Підпункт 1 пункту 17 розділу VI доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

2) надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2014 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з:

збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками - як акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) за електричну енергію,

екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення від:

- здійснення торгівлі на митній території України паливом власного виробництва та/або виробленим з давальницької сировини - як акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) з інших нафтопродуктів,

- ввезення палива на митну територію України - як акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) з інших нафтопродуктів,

плати за користування надрами - як рентної плати за користування надрами,

збору за користування радіочастотним ресурсом України - як рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України,

збору за спеціальне використання води - як рентної плати за спеціальне використання води,

збору за спеціальне використання лісових ресурсів - як рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів,

збору за першу реєстрацію транспортного засобу - як акцизного податку з вироблених в Україні або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції),

плати за землю - як податку на майно,

фіксованого сільськогосподарського податку - як єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників

зараховуються (здійснюються) до/з державного та/або місцевих бюджетів у пропорціях, встановлених нормами цього Кодексу, що діють з 1 січня 2015 року.

{Розділ VI доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17¹. Установити, що надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2015 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з рентної плати за транзитне транспортування трубопроводами природного газу територією України та збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності зараховуються (здійснюються) до/з державного бюджету у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2016 року.

{Розділ VI доповнено пунктом 17¹ згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

17². Установити, як виняток з положень пункту 5¹ частини другої статті 29, пункту 4² частини першої статті 64 та пункту 4¹ частини першої статті 66 цього Кодексу, що надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2017 року, податкового боргу та повернення помилково або надміру сплачених сум до 31 грудня 2017 року з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, нафти та газового конденсату (крім надміру сплачених сум, визначених абзацом другим цього пункту) зараховуються (здійснюються) до/з державного бюджету у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2018 року.

{Абзац перший пункту 17² розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Надміру сплачені суми до 31 грудня 2017 року за податковими зобов'язаннями з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, нафти та газового конденсату, що нараховуватимуться за звітні (податкові) періоди починаючи з 1 січня 2018 року, підлягають розподілу між державним та місцевими бюджетами відповідно до нормативів, визначених цим Кодексом, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 17² згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

17³. Установити, що, як виняток із положень частини другої статті 45 і частини другої статті 78 цього Кодексу, повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та/або місцевих бюджетів з єдиного рахунка з причин технічних та/або методологічних помилок при формуванні реєстру платежів з єдиного рахунка в розрізі окремого платника у складі зведеного реєстру платежів з єдиного рахунка згідно з Податковим кодексом України, здійснюється Казначейством України за повідомленням

центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику (без погодження відповідними місцевими фінансовими органами у разі повернення коштів з місцевих бюджетів).

{Розділ VI доповнено пунктом 17³ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

17⁴. Установити, що надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період (березень 2022 року), податкового боргу та повернення помилково або надміру сплачених сум до 31 березня 2022 року включно з акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів - тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну зараховуються (здійснюються) до/з відповідного місцевого бюджету у порядку та на умовах, які діяли до 1 квітня 2022 року.

{Розділ VI доповнено пунктом 17⁴ згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

18. Установити, що програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів, які мають взаємовідносини з державним бюджетом, застосовується, починаючи із складання проектів місцевих бюджетів на 2017 рік.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів, які не мають взаємовідносин з державним бюджетом, застосовується починаючи із складання проектів таких місцевих бюджетів на 2019 рік.

{Пункт 18 розділу VI доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

{Розділ VI доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19. Передбачати у законі про Державний бюджет України стабілізаційну дотацію (як додаткову дотацію з державного бюджету місцевим бюджетам) до завершення процесу об'єднання територіальних громад відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад".

{Абзац перший пункту 19 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Закону № 2233-VIII від 07.12.2017}

Порядок та умови надання стабілізаційної дотації визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Абзац другий пункту 19 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

{Розділ VI доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 20 розділу VI виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020 - вводитьсья в дію з 1 січня 2021 року}

20¹. Установити, що з обласних бюджетів можуть здійснюватися видатки, визначені підпунктом "є" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу, у частині підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення для потреб усієї області.

{Абзац перший пункту 20¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

За зверненням міської ради міської територіальної громади з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі обласна рада приймає рішення про передачу коштів на здійснення таких видатків міській раді міської територіальної громади з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі та затверджує в обласному бюджеті обсяги міжбюджетних трансфертів з обласного бюджету бюджету міської територіальної громади з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі. При цьому обсяги зазначених міжбюджетних трансфертів визначаються за формулою, яка затверджується відповідною обласною радою в додатку до рішення про обласний бюджет.

{Абзац другий пункту 20¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

В окремих областях (за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України) на період реалізації пілотного проекту щодо здійснення з обласних бюджетів видатків на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення в закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності, які розташовані на території міських територіальних громад з адміністративним центром у містах обласного значення - обласних центрах, як виняток з положення **підпункту "е"** пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу, міська рада міської територіальної громади з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі приймає рішення про передачу коштів на здійснення таких видатків обласній раді (в обсягах, що визначаються пропорційно до кількості учнів, місцем реєстрації яких є міська територіальна громада з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі, з розрахунку розміру середніх витрат на одного учня) та затверджує у міському бюджеті обсяги міжбюджетних трансфертів з бюджету міської територіальної громади з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі обласному бюджету.

{Пункт 20¹ розділу VI доповнено абзацом третім згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Законів № 907-IX від 17.09.2020, № 1081-IX від 15.12.2020}

{Розділ VI доповнено пунктом 20¹ згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

20². Установити, що тимчасово, до законодавчого врегулювання відповідного питання, з бюджетів міських територіальних громад з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі та з обласних бюджетів можуть здійснюватися видатки на оплату послуг з підготовки фахівців на рівні фахової передвищої освіти на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та/або комунальної власності, за умови що ці заклади мають ліцензії на провадження такої освітньої діяльності та акредитацію відповідних освітньо-професійних програм.

{Розділ VI доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

21. Установити, що погашення заборгованості за середньостроковими позиками (крім заборгованості бюджетів Автономної Республіки Крим) перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в Казначействі України, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

{Розділ VI доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

22. Установити, що в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації:

{Абзац перший пункту 22 розділу VI в редакції Закону № 2118-IX від 03.03.2022}

1) не застосовуються такі норми цього Кодексу:

абзац третій частини другої статті 4;

частина сьома статті 13;

{Абзац четвертий підпункту 1 пункту 22 розділу VI виключено на підставі Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

абзац другий частини сьомої статті 16 щодо погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету основних умов правочинів з державним боргом;

{Підпункт 1 пункту 22 розділу VI доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

частини десята та одинадцята статті 23 щодо бюджетних призначень головних розпорядників коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони".

{Підпункт 1 пункту 22 розділу VI доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

стаття 23 щодо погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради) рішення Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого комітету відповідної місцевої ради) про перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету, передачу бюджетних призначень, а також норми закону про Державний бюджет України в частині погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішень Кабінету Міністрів України;

{Абзац сьомий підпункту 1 пункту 22 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

частина третя статті 24;

частина третя статті 27;

частина п'ята статті 28;

{Абзац одинадцятий підпункту 1 пункту 22 розділу VI виключено на підставі Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

частина перша статті 52 у разі внесення змін до закону про Державний бюджет України щодо бюджетних призначень головних розпорядників коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони;

{Абзац дванадцятий підпункту 1 пункту 22 розділу VI в редакції Закону № 3278-IX від 27.07.2023}

частина друга статті 54;

стаття 55;

статті 59 і 60 у частині дотримання термінів подання місячної і квартальної звітності про виконання Державного бюджету України;

частина перша статті 61 у частині дотримання терміну подання річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;

стаття 75¹ та пов'язані з нею норми щодо прогнозів місцевих бюджетів;

частини сьома та восьма статті 78 у частині обмежень у прийнятті рішень Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою про внесення змін до місцевих бюджетів;

стаття 80 у частині дотримання термінів подання звітності про виконання місцевих бюджетів;

частина шоста статті 108 щодо погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішень Кабінету Міністрів України про розподіл та перерозподіл обсягів субвенцій та додаткових дотацій з державного бюджету місцевим бюджетам між місцевими бюджетами;

{Абзац двадцятий підпункту 1 пункту 22 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Підпункт 1 пункту 22 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; в редакції Закону № 2134-IX від 15.03.2022}

2) Кабінет Міністрів України може приймати рішення:

за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації (до початку роботи Верховної Ради України);

{Абзац другий підпункту 2 пункту 22 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 2118-IX від 03.03.2022, № 2134-IX від 15.03.2022, № 2709-IX від 03.11.2022}

щодо порядку застосування і розмірів державних соціальних стандартів та гарантій, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування;

щодо особливостей формування та виконання місцевих бюджетів, діяльності учасників бюджетного процесу на відповідних територіях;

{Підпункт 2 пункту 22 розділу VI доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022}

щодо додаткових положень, що регламентують процес виконання державного бюджету;

{Підпункт 2 пункту 22 розділу VI доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2134-IX від 15.03.2022}

3) міжбюджетні відносини регулюються відповідно до закону про Державний бюджет України на відповідний період на засадах, що забезпечують виконання органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування покладених на них завдань і функцій у такий період;

4) виконання повноважень органами Казначейства України на відповідній території України може здійснюватися в особливому режимі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

5) функції органів місцевого самоврядування, їх виконавчих органів, місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій у частині бюджетних повноважень здійснюють військові адміністрації відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану".

{Пункт 22 розділу VI доповнено підпунктом 5 згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

{Розділ VI доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

22¹. У зв'язку з посиленням збройної агресії Російської Федерації проти України, визнанням самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України та з метою забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону встановити, що у 2022 році:

1) не застосовуються норми цього Кодексу, зазначені у підпункті 1 пункту 22 цього розділу;

{Підпункт 1 пункту 22¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; в редакції Закону № 2134-IX від 15.03.2022}

2) Кабінет Міністрів України може приймати рішення:

за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави;

щодо порядку застосування і розмірів державних соціальних стандартів та гарантій виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування;

щодо особливостей формування та виконання місцевих бюджетів, діяльності учасників бюджетного процесу на відповідних територіях;

{Підпункт 2 пункту 22¹ розділу VI доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022}

щодо додаткових положень, що регламентують процес виконання державного бюджету;

{Підпункт 2 пункту 22¹ розділу VI доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2134-IX від 15.03.2022}

3) міжбюджетні відносини регулюються відповідно до закону про Державний бюджет України на відповідний період на засадах, що забезпечують виконання органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування покладених на них завдань і функцій у такий період;

4) виконання повноважень органами Казначейства України на відповідній території України може здійснюватися в особливому режимі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

5) функції органів місцевого самоврядування, їх виконавчих органів, місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій у частині бюджетних повноважень здійснюють військові адміністрації у разі їх утворення відповідно до [Закону України "Про правовий режим воєнного стану"](#).

{Пункт 22¹ розділу VI доповнено підпунктом 5 згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022}

{Розділ VI доповнено пунктом 22¹ згідно із Законом № 2098-IX від 23.02.2022 - діє протягом трьох місяців}

22². Установити, що в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності органи місцевого самоврядування або військові адміністрації можуть приймати рішення про перерахування коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету з подальшим розподілом таких коштів Кабінетом Міністрів України, а також, як виняток з положень [пункту 11](#) розділу "Прикінцеві положення" Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік", про спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2023 року згідно з [пунктом 11](#) розділу "Прикінцеві положення" Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік", на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану, на заходи з ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України за напрямками, передбаченими [частиною четвертою](#) статті 29 Закону України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" (з можливістю передачі таких коштів іншому місцевому бюджету).

{Розділ VI доповнено пунктом 22² згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2134-IX від 15.03.2022, № 3035-IX від 11.04.2023, № 3278-IX від 27.07.2023}

22³. Установити, що на період дії воєнного стану або здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації заходи впливу за порушення бюджетного законодавства, встановлені **пунктами 2-4** частини першої статті 117 цього Кодексу, не застосовуються до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів сектору національної безпеки і оборони, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, залучених до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану.

{Розділ VI доповнено пунктом 22³ згідно із Законом № 2134-IX від 15.03.2022}

22⁴. Установити, що у період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення або скасування у разі виникнення простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету пеня та інші штрафні санкції не нараховуються.

{Розділ VI доповнено пунктом 22⁴ згідно із Законом № 2134-IX від 15.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2390-IX від 09.07.2022}

22⁵. Установити, що у період дії воєнного стану та з метою відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України, забезпечення національної безпеки, заходів територіальної оборони, підтримки місцевої інфраструктури, соціального захисту населення органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, військово-цивільні адміністрації або військові адміністрації (у разі їх утворення) можуть приймати рішення про:

здійснення, як виняток з положень **частини другої** статті 85 цього Кодексу, видатків, не віднесених до відповідних місцевих бюджетів цим Кодексом, і видатків на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів. Такі видатки здійснюються шляхом надання міжбюджетного трансферту з відповідного місцевого бюджету;

передачу коштів із спеціального фонду місцевого бюджету (крім власних надходжень бюджетних установ та міжбюджетних трансфертів) до загального фонду місцевого бюджету. У разі передачі коштів із спеціального фонду місцевого бюджету до загального фонду місцевого бюджету, як виняток з положень **статті 72** цього Кодексу, місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за спеціальним фондом та з дефіцитом за загальним фондом шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет.

{Розділ VI доповнено пунктом 22⁵ згідно із Законом № 2390-IX від 09.07.2022}

22⁶. Установити, що у період дії воєнного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування не застосовуються норми **частини сьомої** статті 74 цього Кодексу.

У період дії воєнного стану в Україні, як виняток з положень **частини першої** статті 72 і **частини першої** статті 74 цього Кодексу, місцеві запозичення від міжнародних фінансових

організацій можуть спрямовуватися на поточні видатки місцевих бюджетів та надання фінансової підтримки комунальним підприємствам для погашення ними кредитів, залучених у міжнародних фінансових організаціях у попередні періоди під місцеві гарантії, якщо таке цільове призначення передбачено умовами кредитних угод з міжнародними фінансовими організаціями.

{Пункт 22⁶ розділу VI доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

{Розділ VI доповнено пунктом 22⁶ згідно із Законом № 2390-IX від 09.07.2022}

22⁷. Установити, що у період дії воєнного стану, як виняток з положень [пункту 43](#) частини другої та [пункту 6¹](#) частини третьої статті 29 цього Кодексу, надходження до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях, визначені [пунктом 2](#) частини п'ятої статті 12 Повітряного кодексу України, у повному обсязі зараховуються до спеціального фонду державного бюджету та спрямовуються на здійснення діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, участь та представництво України в міжнародних авіаційних організаціях.

{Розділ VI доповнено пунктом 22⁷ згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

22⁸. Установити, що у період дії воєнного стану вільні залишки коштів місцевих бюджетів та залишки коштів спеціального фонду місцевих бюджетів (крім власних надходжень бюджетних установ та субвенцій з інших бюджетів, а також коштів місцевих внутрішніх та зовнішніх запозичень), які утворилися на кінець бюджетного періоду, спрямовуються за рішеннями відповідних місцевих рад (військових адміністрацій) на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату, придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів, забезпечення продуктами харчування, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, обслуговування та погашення місцевого боргу, соціальне забезпечення, створення умов для лікування, відновлення та реабілітації осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, заходи та роботи з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки, підтримку сил безпеки і оборони, проектування, будівництво, ремонт захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів), споруд подвійного призначення та облаштування приміщень, які плануються до використання для укриття населення, будівництво фортифікаційних споруд, платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим, обласної ради чи міської територіальної громади (з можливістю передачі таких коштів іншому місцевому бюджету).

{Розділ VI доповнено пунктом 22⁸ згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

23. Установити, що [частина третя](#) статті 24 цього Кодексу не застосовується у разі здійснення згідно із законом заходів з часткової мобілізації.

{Розділ VI доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

23¹. Установити, що положення [частини другої](#) статті 18 цього Кодексу не застосовуються у випадках:

- 1) введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 2) введення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 3) проведення на території України антитерористичної операції та/або операції Об'єднаних сил.

{Підпункт 3 пункту 23¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

{Розділ VI доповнено пунктом 23¹ згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

24. Установити, що виконання державного бюджету та місцевих бюджетів у населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, здійснюється з урахуванням таких особливостей:

{Абзац перший пункту 24 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 714-VIII від 06.10.2015}

1) витрати державного бюджету, у тому числі в частині трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, здійснюються після повернення територій під контроль державної влади;

2) перерахування трансфертів місцевим бюджетам, передбачених у законі про Державний бюджет України, здійснюється у [порядку](#), затвердженому Кабінетом Міністрів України;

3) за рішеннями Президента України, відповідних органів державної влади або їх посадових осіб може запроваджуватися особливий порядок діяльності учасників бюджетного процесу на відповідній території України та/або відбуватися зупинення, поновлення їхньої діяльності, їх переміщення, реорганізація, ліквідація;

4) тимчасово, до повернення населених пунктів під контроль державної влади, залишки коштів місцевих бюджетів таких населених пунктів, що обліковуються станом на 1 січня 2016 року на рахунках в органах Казначейства України, зараховуються до спеціального фонду відповідних обласних бюджетів Донецької та Луганської областей. Залишки коштів перераховуються органами Казначейства України і відображаються ними у бухгалтерському обліку та звітності про виконання місцевих бюджетів за класифікацією фінансування бюджету. Зараховані до обласних бюджетів залишки коштів спрямовуються на:

відновлення об'єктів соціальної і транспортної інфраструктури, житлового фонду, систем забезпечення життєдіяльності, включаючи їх утримання, та соціально-економічний розвиток Донецької та Луганської областей;

погашення з обласного бюджету Донецької області місцевого боргу Донецької міської ради, що виник за кредитом, отриманим у публічному акціонерному товаристві "Державний експортно-імпорتنний банк України" (кредитний договір № 151110K26 від 5 листопада 2010 року). Уповноважити Донецьку обласну державну адміністрацію, Донецьку обласну військово-цивільну адміністрацію забезпечити погашення заборгованості Донецької міської ради за таким кредитом.

Переліки об'єктів і заходів, що будуть здійснюватися за рахунок зазначених залишків коштів, затверджуються відповідними обласними державними адміністраціями, обласними військово-цивільними адміністраціями. При цьому до таких переліків не можуть бути включені об'єкти і заходи на територіях окремих районів, міст, селищ і сіл, де органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, та у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення. Затверджені відповідними обласними державними адміністраціями, обласними військово-цивільними адміністраціями переліки об'єктів і заходів, що будуть здійснюватися за рахунок зазначених залишків коштів, погоджуються Кабінетом Міністрів України.

{Абзац восьмий пункту 24 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

Починаючи з 1 січня 2017 року залишки коштів місцевих бюджетів таких населених пунктів, що обліковуються станом на кожну звітну дату на рахунках в органах Казначейства України, зараховуються до спеціального фонду відповідних обласних бюджетів Донецької та Луганської областей. Залишки коштів перераховуються органами Казначейства України щомісяця (до 10 числа місяця, наступного за звітним), відображаються ними у бухгалтерському обліку та звітності про виконання місцевих бюджетів за класифікацією фінансування бюджету та спрямовуються на об'єкти і заходи, що формуються з урахуванням положень абзаців другого і четвертого цього підпункту.

{Підпункт 4 пункту 24 розділу VI доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Пункт 24 розділу VI доповнено підпунктом 4 згідно із Законом № 714-VIII від 06.10.2015; в редакції Закону № 1406-VIII від 02.06.2016}

{Розділ VI доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

24¹. Установити, що органи Казначейства України здійснюють повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до місцевих бюджетів населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим відповідно з Донецькою та Луганською обласними військово-цивільними адміністраціями.

{Абзац перший пункту 24¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Перерахування між видами доходів і бюджетів коштів, помилково та/або надміру зарахованих до місцевих бюджетів населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, через єдиний рахунок, здійснюється Казначейством України за висновком податкових органів (без відповідного погодження з Донецькою та Луганською обласними військово-цивільними адміністраціями), поданим на дату формування реєстру платежів з єдиного рахунка в розрізі окремого платника у складі зведеного реєстру платежів з єдиного рахунка згідно з Податковим кодексом України.

{Пункт 24¹ розділу VI доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

Установити, що повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до місцевих бюджетів населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, з єдиного рахунка з причин технічних та/або методологічних помилок при формуванні реєстру платежів з єдиного рахунка в розрізі окремого платника у складі зведеного реєстру платежів з єдиного рахунка згідно з [Податковим кодексом України](#), здійснюється Казначейством України за повідомленням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику (без відповідного погодження з Донецькою та Луганською обласними військово-цивільними адміністраціями).

{Пункт 24¹ розділу VI доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Розділ VI доповнено пунктом 24¹ згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Дію пункту 24² розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} 24². Тимчасово, до повернення населених пунктів Донецької та Луганської областей під контроль державної влади, при здійсненні горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів (відповідно до [статей 98 та 99](#) цього Кодексу) та при розрахунку додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (відповідно до [статті 103⁶](#) цього Кодексу) у кількості населення додатково враховується кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб за даними центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах соціальної політики, трудових відносин, соціального захисту населення.

{Розділ VI доповнено пунктом 24² згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

25. Контроль за використанням бюджетних коштів щодо власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюється у [порядку](#), затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

26. /*{Положення пункту 26 розділу VI у частині, за якою норми і положення [статті 54](#) Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796-XII зі змінами застосовуються у порядку та розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) згідно з Рішенням Конституційного Суду № 7-р(І)/2023 від 13.09.2023} {Окреме положення пункту 26 розділу VI у частині, яка

передбачає, що норми і положення [статті 81](#) Закону України "Про прокуратуру" від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII зі змінами застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) згідно з Рішенням Конституційного Суду [№ 6-р/2020 від 26.03.2020](#)} {Окреме положення пункту 26 розділу VI у частині, яка передбачає, що норми і положення [статей 12, 13, 14, 15 та 16](#) Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту“ застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) згідно з Рішенням Конституційного Суду [№ 3-р/2020 від 27.02.2020](#)}*/ Установити, що норми і положення статей 20, 21, 22, 23, 30, 31, 37, 39, 48, 50, 51, 52 та 54 [Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178); статей 5 та 6 [Закону України "Про соціальний захист дітей війни"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 4, ст. 94); [Закону України "Про індексацію грошових доходів населення"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 15, ст. 111); частин першої та другої статті 9, статей 14, 22, 36, 37 та 43 [Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399); частини другої статті 12, пункту "ж" частини першої статті 77 [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19); статей 12, 13, 14, 15 та 16 [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425); [статті 9](#) Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст. 18); [статті 43](#) Гірничого закону України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433); статей 61, 62, 63 та 64 [Закону України "Про жертви нацистських переслідувань"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 24, ст. 182); [статті 4](#) Закону України "Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 12, ст. 187); [Закону України "Про вищу освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004); [Закону України "Про освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380); абзаців другого та третього частини другої статті 24, частини шостої статті 27, частини п'ятої статті 54, частини першої статті 63, частини першої статті 66, статей 67, 68, 72, підпункту 16 пункту 2 розділу XIV "Прикінцеві та перехідні положення" [Закону України "Про фахову передвищу освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 30, ст. 119); [Закону України "Про повну загальну середню освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 31, ст. 226); [абзацу першого](#) частини другої, абзаців [другого, четвертого та п'ятого](#) частини третьої статті 18, абзацу [третього, п'ятого](#) частини четвертої статті 21, [абзацу першого](#) частини першої, [частини третьої](#) статті 22 Закону України "Про позашкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 46, ст. 393); частини другої статті 14, абзацу другого частини третьої статті 30, частини п'ятої статті 35 Закону України "Про дошкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 49, ст. 259); абзацу другого частини першої статті 26 Закону України "Про зайнятість населення" (Відомості

Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243); [статті 5](#) Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці" (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 42-43, ст. 293); частини третьої статті 22, абзацу другого частини першої, частини третьої статті 29 Закону України "Про культуру" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 24, ст. 168); [статті 14](#) Закону України "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 27, ст. 904); [статті 10](#) Закону України "Про систему іномовлення України" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 37); [статті 44](#) Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397); [частини третьої](#) статті 119, [статті 250](#) Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375); [частини другої](#) статті 13, [частини першої](#) статті 14, [абзацу сьомого частини другої](#) статті 21 Закону України "Про театри і театральну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 26, ст. 350); абзаців восьмого та дев'ятого частини другої статті 28 [Закону України](#) "Про музеї та музейну справу" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 25, ст. 191); [частини четвертої](#) статті 19 Закону України "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 2, ст. 10); Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 3, ст. 25); частин третьої, четвертої та п'ятої статті 26 [Закону України](#) "Про фізичну культуру і спорт" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 7, ст. 50); пункту 6 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" [Закону України](#) "Про безоплатну правову допомогу" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 51, ст. 577); абзацу п'ятого частини третьої статті 5, частини п'ятої статті 19 [Закону України](#) "Про охорону дитинства" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142); [абзацу другого](#) пункту 30 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170); другого речення [частини п'ятої](#) статті 6 Закону України "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 32, ст. 453); [абзацу третього](#) частини другої статті 47 Закону України "Про професійно-технічну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 32, ст. 215); [частини третьої](#) статті 15, [частини шостої](#) статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 177); частин четвертої, п'ятої, шостої статті 14 [Закону України](#) "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 50, ст. 302); [частини першої](#) статті 25 Закону України "Про оздоровлення та відпочинок дітей" (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 45, ст. 313); [частини першої](#) статті 21 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324); абзаців [третього](#) і [четвертого](#) підпункту 8 пункту 8 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 29, ст. 942); статті 91, абзаців першого і другого пункту 2 статті 15 [Закону України](#) "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190); [частини сьомої](#) статті 21 Закону України "Про Національну гвардію України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 17, ст. 594), [абзацу шостого](#) частини третьої статті 6 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 16, ст. 255); [статей 6 і 7](#) Закону України "Про відновлення прав осіб, депортованих за національною

ознакою" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 26, ст. 896); [статті 81, частин шістнадцятої, сімнадцятої, вісімнадцятої статті 86, пунктів 13, 14 розділу XIII "Перехідні положення" Закону України від 14 жовтня 2014 року "Про прокуратуру"](#); [абзацу другого частини п'ятої статті 4 та абзацу другого частини третьої статті 10 Закону України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 5, ст. 31) застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

{Положення пункту 26 розділу VI у частині, за якою норми і положення [статті 50 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796-XII](#) зі змінами застосовуються у порядку та розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду [№ 7-р\(І\)/2023 від 13.09.2023](#)}

{Розділ VI доповнено пунктом 26 згідно із Законом [№ 79-VIII від 28.12.2014](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1789-VIII від 20.12.2016](#), [№ 2233-VIII від 07.12.2017](#), [№ 293-IX від 14.11.2019](#), [№ 1081-IX від 15.12.2020](#), [№ 2709-IX від 03.11.2022](#)}

27. Установити, що у 2015 році у разі утворення нових державних органів, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України безпосередньо, Кабінет Міністрів України може визначати такі державні органи головними розпорядниками коштів державного бюджету (відповідальними виконавцями бюджетних програм) та відкривати їм нові бюджетні програми, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

{Розділ VI доповнено пунктом 27 згідно із Законом [№ 79-VIII від 28.12.2014](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 212-VIII від 02.03.2015](#)}

28. Установити, що:

{Абзац другий пункту 28 розділу VI виключено на підставі Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

{Абзац третій пункту 28 розділу VI виключено на підставі Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

положення абзаців п'ятого - п'ятнадцятого частини третьої статті 2, абзацу п'ятого частини першої статті 8, статей 12¹, 13, 15 і 17 [Закону України "Про інвестиційну діяльність"](#) до інвестиційних проектів, що реалізуються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, не застосовуються;

{Пункт 28 розділу VI доповнено абзацом четвертим згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

порядок підготовки, реалізації інвестиційних проектів, що реалізуються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, визначається Кабінетом Міністрів України з урахуванням положень законів України, що регулюють порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України.

{Пункт 28 розділу VI доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

{Розділ VI доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

28¹. Установити, що обтяження майнового або іншого забезпечення виконання зобов'язань, наданого суб'єктами господарювання за кредитами (позиками), залученими державою, або державними гарантіями відповідно до **частини п'ятої** статті 17 цього Кодексу, є публічними. Державна реєстрація таких обтяжень у частині рухомого майна та зміна відомостей про них проводяться у порядку, встановленому законом, за заявою Міністерства фінансів України або іншого центрального органу виконавчої влади, що отримує надане суб'єктами господарювання майно відповідно до зазначеного положення цього Кодексу.

{Розділ VI доповнено пунктом 28¹ згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

29. Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад включають до програм енергозбереження показники скорочення головними розпорядниками бюджетних коштів обсягів споживання комунальних послуг та енергоносіїв за рахунок здійснення енергозберігаючих заходів у межах надходжень відповідного бюджету, а також виконання енергосервісу.

{Розділ VI доповнено пунктом 29 згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

30. Установити, що положення щодо рішень Уповноваженого органу з питань державної допомоги, визначене **частиною четвертою** статті 35 цього Кодексу, застосовується починаючи з формування проекту Державного бюджету України на 2019 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 416-VIII від 14.05.2015}

31. Установити, що **частина шоста** статті 16, **частина сьома** статті 17 та **частина сьома** статті 74 цього Кодексу не застосовуються щодо боргових зобов'язань, зазначених у **статтях 1 та 2** Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом", протягом строку дії рішення Кабінету Міністрів України або міської ради, прийнятого згідно зі статтями 1 та 2 зазначеного Закону.

{Розділ VI доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 437-VIII від 19.05.2015}

32. **Частина дев'ята** статті 45 цього Кодексу застосовується, починаючи із складання проекту Державного бюджету України на 2016 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 542-VIII від 18.06.2015}

{Пункт 33 розділу VI виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

34. Установити, що держава або міська територіальна громада виконує свої:

1) зобов'язання здійснити платежі (далі - платіжні зобов'язання), що виникли за правочинами з державним боргом за державними зовнішніми запозиченнями, гарантованим державою боргом за зовнішніми кредитами (позиками) або з місцевим боргом за місцевими зовнішніми запозиченнями за переліком згідно з додатком до [Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом"](#) щодо обміну (зміни умов діючих позик), випуску та продажу відповідних боргових зобов'язань, якщо умови відповідних боргових зобов'язань змінені в результаті вчинення таких правочинів; та

2) платіжні зобов'язання держави за державними зовнішніми запозиченнями та гарантованим державою боргом або у випадку міської територіальної громади за місцевим боргом, що не включені до переліку згідно з додатком до [Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом"](#);

перед виконанням платіжних зобов'язань держави за державними зовнішніми запозиченнями та гарантованим державою боргом або платіжних зобов'язань міської територіальної громади за місцевим боргом, що включені до переліку згідно з додатком до [Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом"](#), стосовно яких не були вчинені правочини щодо обміну (зміни умов діючих позик), випуску або продажу відповідних боргових зобов'язань та не змінено умови відповідних боргових зобов'язань (далі - зобов'язання з нижчим пріоритетом), за умови, що платежі за відповідними зобов'язаннями з нижчим пріоритетом тимчасово зупинені згідно із законодавством України.

Якщо будь-яке існуюче або майбутнє платіжне зобов'язання держави за державним зовнішнім запозиченням, державною гарантією або міської територіальної громади за місцевим запозиченням передбачає умову про те, що платіжні зобов'язання держави або міської територіальної громади мають однаковий пріоритет з іншими незабезпеченими та непідпорядкованими платіжними зобов'язаннями держави або відповідно міської територіальної громади, така умова не зобов'язує державу або міську територіальну громаду здійснювати:

платежі рівними чи пропорційними частинами за таким платіжним зобов'язанням держави або міської територіальної громади та іншими платіжними зобов'язаннями держави або міської територіальної громади;

платежі за будь-яким платіжним зобов'язанням держави або міської територіальної громади одночасно із здійсненням платежу або як передумова для здійснення платежу за будь-яким іншим платіжним зобов'язанням держави або міської територіальної громади.

{Розділ VI доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

35. Право на розміщення державних деривативів та/або здійснення правочинів з державними деривативами, включаючи їх обмін, випуск, купівлю, викуп та продаж, належить державі в особі Голови Боргового агентства України за погодженням з Міністром фінансів України. Умови розміщення державних деривативів та правочинів з державними деривативами визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Абзац перший пункту 35 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

Під час здійснення розміщення державних деривативів та/або правочинів з державними деривативами Голова Боргового агентства України за погодженням з Міністром фінансів України має право брати зобов'язання від імені України, пов'язані із здійсненням такого розміщення державних деривативів та/або таких правочинів з державними деривативами, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих судових справах, пов'язаних із здійсненням виплат за державними деривативами відповідно до умов їх розміщення.

{Абзац другий пункту 35 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

Видатки на виплати за державними деривативами, а також видатки, пов'язані із здійсненням правочинів з державними деривативами, здійснюються Борговим агентством України відповідно до умов розміщення державних деривативів та/або правочинів з державними деривативами, а також нормативно-правових актів, якими затверджені умови розміщення державних деривативів та/або правочинів з державними деривативами, незалежно від обсягу коштів, визначених на цю мету в законі про Державний бюджет України. Якщо в законі про Державний бюджет України не визначено коштів на цю мету, видатки на виплати за державними деривативами та видатки, пов'язані із здійсненням правочинів з державними деривативами, як виняток з положень **статті 23** цього Кодексу, за рішенням Кабінету Міністрів України можуть здійснюватися в межах бюджетних призначень на обслуговування державного боргу.

{Абзац третій пункту 35 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

Якщо очікуваний обсяг видатків на виплати за державними деривативами перевищить обсяг коштів, визначений законом про Державний бюджет України на таку мету, Міністерство фінансів України невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України та Рахункову палату. Кабінет Міністрів України невідкладно інформує про очікуване перевищення таких видатків Верховну Раду України та подає у двотижневий строк пропозиції про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Абзац четвертий пункту 35 розділу VI в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

{Розділ VI доповнено пунктом 35 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

36. Установити, що під час здійснення правочинів з державним боргом за державними зовнішніми запозиченнями і гарантованим державою боргом за зовнішніми кредитами (позиками) відповідно до умов, затверджених Кабінетом Міністрів України, сума (обсяг) чистого прибутку (доходу) для цілей сплати частини чистого прибутку (доходу), передбаченої **статтею 29** цього Кодексу та **статтями 5, 11¹** Закону України "Про управління об'єктами державної власності", зменшується на суму, визначену відповідно до **пункту 36** підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України.

{Розділ VI доповнено пунктом 36 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

{Пункт 37 розділу VI виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

38. Установити, що положення **частини першої** статті 79 цього Кодексу щодо формування та виконання бюджету сільської, селищної, міської територіальної громади та районного бюджету на 2021 рік застосовуються з урахуванням таких особливостей:

1) якщо до 31 грудня 2020 року не прийнято рішення про місцевий бюджет на 2021 рік, виконавчий орган місцевої ради, районна державна адміністрація має право здійснювати витрати місцевого бюджету лише на цілі, визначені у проекті рішення про місцевий бюджет на 2021 рік, схваленому виконавчим органом місцевої ради, районною державною адміністрацією та поданому на розгляд місцевої ради. При цьому щомісячні бюджетні асигнування місцевого бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу витрат бюджету, передбачених проектом рішення про місцевий бюджет на 2021 рік, схваленим виконавчим органом місцевої ради, районною державною адміністрацією та поданим на розгляд місцевої ради (крім випадків, передбачених **частиною шостою** статті 16 та **частиною четвертою** статті 23 цього Кодексу, а також з урахуванням необхідності проведення захищених видатків місцевого бюджету), з урахуванням міжбюджетних трансфертів, визначених **Законом України** "Про Державний бюджет України на 2021 рік" (у разі несвоєчасного набрання чинності таким законом - проектом закону про Державний бюджет України на 2021 рік, поданим Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України);

2) до набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною територіальною громадою, територія якої затверджена Кабінетом Міністрів України у 2020 році відповідно до **Закону України** "Про місцеве самоврядування в Україні" (далі - сформована територіальна громада), функції із складання проекту бюджету сформованої територіальної громади на 2021 рік та виконання такого бюджету здійснює виконавчий орган місцевої ради територіальної громади, на території якої розміщений адміністративний центр сформованої територіальної громади. При цьому витрати бюджету сформованої територіальної громади здійснюються на цілі, визначені у проекті рішення про бюджет сформованої територіальної громади на 2021 рік, схваленому виконавчим органом місцевої ради територіальної громади, на території якої розміщений адміністративний центр сформованої територіальної громади, з дотриманням вимог підпункту 1 цього пункту та пункту 39 цього розділу.

{Розділ VI доповнено пунктом 38 згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 33 розділу VI виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

{Пункт 39 розділу VI виключено на підставі Закону № 907-IX від 17.09.2020}

39. Районні ради здійснюють передачу із спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст у власність сільських, селищних, міських територіальних громад установ та закладів, розташованих на їхній території, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, визначеного цим Кодексом. З 1 січня 2021 року видатки на функціонування зазначених установ і закладів плануються та здійснюються з бюджетів таких територіальних громад.

{До розділу VI включено пункт 39 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

39¹. Установити, що повернення (перерахування) помилково або надміру зарахованих до 1 січня 2021 року податків і зборів та інших доходів (крім визначених пунктом 39² цього розділу) до:

районного бюджету ліквідованого району, територіальні громади якого включені до складу кількох новоутворених районів, здійснюється органами Казначейства України з районного бюджету новоутвореного району, до складу якого включені території ліквідованого району, на яких станом на 1 січня 2020 року проживала найбільша чисельність наявного населення ліквідованого району, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами;

бюджетів територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст, бюджетів об'єднаних територіальних громад, території яких розформовані та включені до територій кількох сформованих територіальних громад, здійснюється органами Казначейства України із бюджету сформованої територіальної громади, на території якої розміщений адміністративний центр розформованої територіальної громади, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами.

{Розділ VI доповнено пунктом 39¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

39². Установити, що податки, збори та інші доходи (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного в абзаці другому цього пункту), помилково або надміру зараховані до районного бюджету до 1 січня 2021 року, що з 1 січня 2021 року не належать до доходів районного бюджету, підлягають поверненню (перерахуванню) органами Казначейства України з бюджету територіальної громади, до якого з 1 січня 2021 року зараховуються такі види доходів, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами.

Повернення (перерахування) надміру сплачених сум податку на доходи фізичних осіб, які зараховані до 1 січня 2021 року до районного бюджету та підлягають поверненню фізичній особі на підставі поданої нею податкової декларації за 2020 рік за результатами проведення перерахунку її загального річного оподаткованого доходу, здійснюється органами Казначейства України з бюджету територіальної громади, на території якої знаходиться податкова адреса такої фізичної особи, за поданням (висновком) органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами.

{Розділ VI доповнено пунктом 39² згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

40. Установити, що під час здійснення повноважень з контролю за дотриманням бюджетного законодавства в частині верифікації та моніторингу пенсій, допомог, пільг, субсидій, інших соціальних виплат, які здійснюються за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, з метою забезпечення адресності та недопущення призначення, нарахування та/або здійснення неправомірних соціальних виплат Міністерство фінансів України має право на безоплатне отримання інформації, що містить банківську таємницю, персональні

дані, та на доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування.

Для отримання та обробки таких персональних даних Міністерство фінансів України не потребує отримання на це згоди фізичних осіб, при цьому обробка та захист персональних даних здійснюються з додержанням законодавства про захист персональних даних та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Порядок здійснення верифікації та моніторингу пенсій, допомог, пільг, субсидій, інших соціальних виплат визначається Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 40 згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016; в редакції Закону № 2621-VIII від 22.11.2018}

41. Установити, що акцизний податок з вироблених в Україні пального і транспортних засобів, акцизний податок з ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів та ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них, як виняток з положень **пунктів 1-3** частини третьої статті 29 цього Кодексу, зараховуються до спеціального фонду державного бюджету у 2018 році у розмірі 50 відсотків, у 2019 році - у розмірі 75 відсотків.

{Розділ VI доповнено пунктом 41 згідно із Законом № 1763-VIII від 17.11.2016}

42. Установити, що у 2017-2021 роках щорічний обсяг коштів Державного бюджету України, які спрямовуються на державну підтримку сільськогосподарських товаровиробників, становить не більше 1 відсотка випуску продукції у сільському господарстві.

{Абзац перший пункту 42 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Абзац другий пункту 42 розділу VI виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

{Розділ VI доповнено пунктом 42 згідно із Законом № 1789-VIII від 20.12.2016}

{Пункт 43 розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 43¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

{Пункт 43² розділу VI виключено на підставі Закону № 2709-IX від 03.11.2022}

44. Установити, що у 2017 році з метою здійснення заходів із запровадження середньострокового бюджетного планування, як виняток з положень **абзацу дев'ятого** частини першої статті 21, **частин першої і третьої** статті 33 цього Кодексу та **частини першої** статті 152 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України "Про Регламент Верховної Ради України" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 14-17, ст. 133):

Міністерство фінансів України спільно з іншими центральними органами виконавчої влади розробляє та до 1 червня 2017 року подає на розгляд Кабінету Міністрів України

уточнений прогноз Державного бюджету України на 2018 і 2019 роки та проект Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки, які розглядаються та схвалюються Кабінетом Міністрів України у двотижневий строк з дня їх подання;

Кабінет Міністрів України подає не пізніше 15 червня 2017 року проект Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки до Верховної Ради України.

{Розділ VI доповнено пунктом 44 згідно із Законом № 1974-VIII від 23.03.2017}

45. Установити, що власні надходження розпорядників коштів державного бюджету, які здійснювали свою діяльність на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що обліковувалися на єдиному казначейському рахунку станом на день відключення системи електронних платежів Національного банку України, можуть бути використані такими розпорядниками коштів у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 45 згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

46. Установити, що обсяг видатків державного бюджету на вищу освіту розподіляється між закладами вищої освіти на основі [формули](#), яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

{Абзац перший пункту 46 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

кількість здобувачів вищої освіти за державним замовленням за рівнями вищої освіти, формами здобуття вищої освіти та спеціальностями і співвідношення вартості освітніх послуг;

{Абзац другий пункту 46 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019}

{Абзац третій пункту 46 розділу VI виключено на підставі Закону № 293-IX від 14.11.2019}

показники освітньої, наукової та міжнародної діяльності закладу вищої освіти.

{Абзац четвертий пункту 46 розділу VI в редакції Закону № 293-IX від 14.11.2019}

{Розділ VI доповнено пунктом 46 згідно із Законом № 2233-VIII від 07.12.2017}

47. Установити, що до 2023 року (включно) частина чистого прибутку, що відповідно до [пункту 17](#) частини другої статті 29 цього Кодексу та [статті 11¹](#) Закону України "Про управління об'єктами державної власності" підлягає спрямуванню до Державного бюджету України державними унітарними підприємствами, що перебувають у віданні Національної академії наук України, залишається у розпорядженні таких державних унітарних підприємств, що перебувають у віданні Національної академії наук України, та спрямовується ними виключно на проведення своєї ініціативної наукової та науково-технічної діяльності, фінансове забезпечення інновацій та розширення власної матеріально-технічної бази.

{Розділ VI доповнено пунктом 47 згідно із Законом № 2621-VIII від 22.11.2018}

47¹. Установити, що у 2021-2023 роках кошти, отримані установами та організаціями, що перебувають у віданні Національної академії наук України, за здані у вигляді брухту і відходів золото, срібло, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, що відповідно до [пункту 54](#) частини другої статті 29 цього Кодексу підлягають спрямуванню до Державного бюджету України, залишаються у розпорядженні таких установ та організацій та використовуються ними виключно на проведення своєї основної статутної діяльності.

{Розділ VI доповнено пунктом 47¹ згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

48. Установити, що заходи впливу, встановлені [пунктом 2](#) частини першої статті 117 цього Кодексу, за допущені у 2017-2018 роках порушення бюджетного законодавства, визначені [пунктами 33 і 35](#) частини першої статті 116 цього Кодексу, не застосовуються до учасників бюджетного процесу у зв'язку із запровадженням з 1 січня 2017 року національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі для складення фінансової звітності та нового плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.

{Розділ VI доповнено пунктом 48 згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

49. Установити, що:

1) положення [статті 75](#) (в частині складання прогнозу місцевого бюджету) та [статті 75](#)¹ цього Кодексу застосовуються з 1 січня 2020 року;

2) у 2019 році:

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад складають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів на 2021 і 2022 роки відповідно до прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку України та відповідної території, а також з урахуванням Бюджетної декларації, схваленої у 2019 році;

прогноз місцевого бюджету на 2021 і 2022 роки включає індикативні прогнозні показники місцевого бюджету за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування, індикативні прогнозні показники місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою боргу, а також індикативні прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів;

прогноз місцевого бюджету на 2021 і 2022 роки подається до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідних місцевих рад разом з проектом рішення про місцевий бюджет на 2020 рік;

3) до схвалення прогнозу місцевого бюджету відповідно до [статті 75](#)¹ цього Кодексу з метою здійснення у 2021 році місцевих запозичень відповідно до [статей 16 і 74](#) цього Кодексу та надання місцевих гарантій відповідно до [статті 17](#) цього Кодексу Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації, виконавчі органи відповідних міських рад схвалюють прогноз відповідного місцевого бюджету на 2022 і 2023 роки, сформований відповідно до прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку України та відповідної території, що включає показники місцевого

бюджету за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування, включаючи обсяг бюджету розвитку, показники місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою боргу, а також показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів.

{Пункт 49 розділу VI доповнено підпунктом 3 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Розділ VI доповнено пунктом 49 згідно із Законом № 2646-VIII від 06.12.2018}

50. Установити, що до приведення установчих документів закладів освіти у відповідність з вимогами законів України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту" їх фінансове забезпечення здійснюється відповідно до порядку, який діяв у 2019 році, включаючи спрямування освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників у шкільних відділеннях навчально-виховних комплексів "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад" та у вечірніх (змінних) школах.

{Розділ VI доповнено пунктом 50 згідно із Законом № 293-IX від 14.11.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

51. Установити, що у 2021 році, як виняток з положень пункту 21 частини четвертої статті 30 цього Кодексу, 60 відсотків коштів спеціального фонду, джерелом формування якого є доходи, визначені пунктом 13⁵ частини третьої статті 29 цього Кодексу, спрямовуються Міністерству інфраструктури України на фінансове забезпечення оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів залізничним транспортом та модернізацію залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень.

{Розділ VI доповнено пунктом 51 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Дію пункту 52 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" зупинено на 2024 рік згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023} {Дію пункту 52 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" зупинено на 2023 рік згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022} 52. Установити, що абзац другий частини першої та частина друга статті 24¹ цього Кодексу застосовуються з 1 січня 2023 року та у зв'язку з цим з 1 січня 2022 року під час складання Бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України державний фонд регіонального розвитку визначається в обсязі не менше 1,5 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

{Розділ VI доповнено пунктом згідно із Законом № 2042-IX від 15.02.2022}

53. Зупинити тимчасово, на період дії воєнного стану, уведеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, дію частини другої статті 15 цього Кодексу.

{Розділ VI доповнено пунктом згідно із Законом № 2118-IX від 03.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2134-IX від 15.03.2022}

54. Дозволити Кабінету Міністрів України, як виняток з положень **частини другої** статті 57 цього Кодексу, спрямувати у 2022 році залишки коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету від внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до **статті 13** Закону України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", утворені станом на 1 січня 2022 року та не використані до 1 квітня 2022 року, на здійснення заходів у сфері оборони.

{Розділ VI доповнено пунктом 54 згідно із Законом № 2192-IX від 14.04.2022}

54¹. Дозволити Кабінету Міністрів України, як виняток з положень **частини другої** статті 57 цього Кодексу, спрямувати у 2023 році частину залишку коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету від внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до **статті 13** Закону України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", утвореного станом на 1 січня 2023 року, на здійснення заходів у сфері оборони.

{Розділ VI доповнено пунктом 54¹ згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

55. Установити, що у період дії воєнного стану у разі прийняття рішення щодо збільшення чисельності працівників одного органу виконавчої влади за рахунок скорочення чисельності працівників іншого органу виконавчої влади без передачі повноважень на виконання функцій, завдань або надання послуг видатки на утримання чисельності працівників передаються від одного органу виконавчої влади іншому органу виконавчої влади за рішенням Кабінету Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 55 згідно із Законом № 2709-IX від 03.11.2022}

56. Установити, як виняток з положень **частини другої** статті 10, **частини дев'ятої** статті 13, **статті 23**, **частини третьої** статті 29, **частини четвертої** статті 30 і **частини другої** статті 57 цього Кодексу, що під час дії воєнного стану та протягом одного року, наступного за роком, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан:

за рішенням Кабінету Міністрів України державним органам, які є головними розпорядниками коштів державного бюджету, можуть відкриватися рахунки у Національному банку України з метою залучення добровільних внесків (благодійних пожертв) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки та оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги;

такі кошти є джерелом формування спеціального фонду Державного бюджету України, обліковуються окремо у складі доходів, визначених **пунктом 3** частини третьої статті 9 цього Кодексу, розподіляються Кабінетом Міністрів України (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам), якщо інше не передбачено порядками використання таких коштів;

порядки використання таких коштів визначаються Кабінетом Міністрів України;

за рішенням Кабінету Міністрів України може здійснюватися передача таких коштів з урахуванням їх цільового призначення іншому головному розпоряднику коштів державного бюджету (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм, включаючи трансфери місцевим бюджетам);

на кінець бюджетного періоду залишки таких коштів зберігаються на рахунках спеціального фонду державного бюджету для покриття відповідних витрат у наступних бюджетних періодах з урахуванням цільового призначення таких коштів та з дотриманням вимог цього пункту;

Казначейство України на підставі звітів головних розпорядників коштів державного бюджету щомісячно складає звіти про надходження і використання таких коштів щодо кожного з відповідних рахунків, відкритих у Національному банку України, та не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним, подає зазначені звіти Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України;

головні розпорядники коштів державного бюджету щомісячно оприлюднюють на своїх офіційних сайтах інформацію про суму отриманих добровільних внесків (благодійних пожертв), перелік товарів, робіт і послуг, придбаних (наданих) за рахунок таких коштів протягом звітного періоду, загальну кількість зазначених товарів, робіт і послуг та загальну суму здійснених видатків за кожним видом зазначених товарів, робіт і послуг.

Залишки коштів, що утворилися на рахунках, відкритих у Національному банку України з метою залучення коштів, передбачених **абзацом другим** цього пункту, станом на 1 травня 2023 року, обліковуються, розподіляються та використовуються відповідно до цього пункту.

{Розділ VI доповнено пунктом 56 згідно із Законом № 3035-IX від 11.04.2023}

57. Установити, що у 2023-2028 роках, як виняток з положень **абзацу другого** частини першої статті 18 цього Кодексу:

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі рішень Кабінету Міністрів України, не може перевищувати 3 відсотки планових доходів загального фонду державного бюджету відповідного бюджетного періоду;

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі міжнародних договорів України, визначається законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період.

{Розділ VI доповнено пунктом 57 згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

58. Установити, що до 1 січня 2024 року фінансове забезпечення бюро судово-медичної експертизи здійснюється у порядку, що діяв до внесення змін до цього Кодексу Законом України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень" від 3 листопада 2022 року **№ 2709-IX**.

{Розділ VI доповнено пунктом 58 згідно із Законом № 3278-IX від 27.07.2023}

59. Установити, що у 2024 році, як виняток з положень **статті 24², пункту 1** частини другої статті 24⁵, **пунктів 1-3, 6, 6², 6³, 6⁴, 6⁵, 6⁸, 6⁹** частини третьої статті 29, **пунктів 2¹ і 2⁴**

частини четвертої статті 30 та частини першої статті 103¹ цього Кодексу, надходження, визначені пунктами 1-3, 6, 6², 6³, 6⁴, 6⁵, 6⁸, 6⁹ частини третьої статті 29 цього Кодексу, зараховуються в повному обсязі до загального фонду Державного бюджету України.

{Розділ VI доповнено пунктом 59 згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

60. Установити, що, як виняток з положень пунктів 1 і 1¹ частини першої статті 64 та пункту 1 частини першої статті 66 цього Кодексу, частина податку на доходи фізичних осіб від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України та згідно із зазначеними нормами цього Кодексу належить до доходів загального фонду відповідних місцевих бюджетів, зараховується в повному обсязі до спеціального фонду Державного бюджету України та спрямовується у таких пропорціях за такими напрямками:

{Абзац перший пункту 60 розділу VI застосовується з 1 жовтня 2023 року}

1) з 1 жовтня 2023 року по 31 грудня 2023 року:

{Абзац другий пункту 60 розділу VI застосовується з 1 жовтня 2023 року}

50 відсотків - Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на здійснення заходів із закупівлі спеціальної техніки та обладнання;

{Абзац третій пункту 60 розділу VI застосовується з 1 жовтня 2023 року}

50 відсотків - Міністерству оборони України для закупівлі артилерійських систем;

{Абзац четвертий пункту 60 розділу VI застосовується з 1 жовтня 2023 року}

2) з 1 січня 2024 року по 31 грудня року, в якому припинено чи скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженням Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX:

45 відсотків - Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на здійснення заходів із закупівлі спеціальної техніки та обладнання;

45 відсотків - Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України на виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення;

10 відсотків - головним розпорядникам коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони, для подальшого автоматичного спрямування військовим частинам Збройних Сил України, інших військових формувань на матеріально-технічне забезпечення пропорційно до фактично сплаченого податку за осіб, визначених у цьому пункті, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Напрями використання коштів, зазначених в абзаці другому підпункту 1 та абзацах другому і третьому підпункту 2 цього пункту, погоджуються відповідно Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України з комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання національної безпеки, оборони та розвідки.

Дозволити Міністерству фінансів України вносити зміни до розпису спеціального фонду Державного бюджету України з метою відображення фактичних надходжень, зазначених у цьому пункті, та здійснення відповідних видатків державного бюджету.

{Розділ VI доповнено пунктом 60 згідно із Законом № 3428-IX від 08.11.2023}

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ
8 липня 2010 року
№ 2456-VI

Бюджетний кодекс України
Кодекс України; Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI
Редакція від **01.01.2024**, підстава — [3035-IX](#), [3278-IX](#), [3460-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17>

Законодавство України
станом на 06.05.2024
чинний

2456-17

Публікації документа

- **Голос України** від 04.08.2010 — № 143
- **Офіційний вісник України** від 13.08.2010 — 2010 р., № 59, стор. 9, стаття 2047, код акта 52296/2010
- **Урядовий кур'єр** від 17.08.2010 — № 151
- **Відомості Верховної Ради України** від 24.12.2010 — 2010 р., № 50, / № 50-51 /, стор. 1778, стаття 572